

ความรู้ความเข้าใจและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการ
ดำเนินชีวิตประจำวันของลูกค้ำธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
(ธ.ก.ส.) สาขาแม่ตীন อำเภอเถี จังหวัดลำพูน

นายพงษ์พัฒน์ หมวกหล้า

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
แขนงวิชาสหกรณ์ สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2554

**Knowledge ,Comprehension and Application of Sufficiency Economy Philosophy
for Everyday's Life of Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives
Customers, Mae Tuen Branch Lee District, Lamphun Province**

Mr. Pongput Muaklam

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Business Administration in Cooperatives

School of Agricultural Extension and Cooperatives

Sukhothai Thammathirat Open University

2011

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ความรู้ ความเข้าใจและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน
การดำเนินชีวิตประจำวันของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
การเกษตร (ธ.ก.ส.) สาขาแม่ต๋อน อำเภอสี จังหวัดลำพูน

ชื่อและนามสกุล นายพงษ์พัฒน์ หมวกหล้า

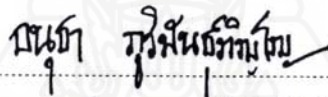
แขนงวิชา สหกรณ์

สาขาวิชา ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. อนุชา ภูริพันธุ์ภิญโญ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2555

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

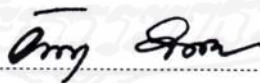
ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. อนุชา ภูริพันธุ์ภิญโญ)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ อังนรา ชีวะตระกูลกิจ)

(รองศาสตราจารย์ ดร. อังนรา จิตตลดากร)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์

ชื่อการศึกษา ค้นคว้าอิสระ ความรู้ ความเข้าใจและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน
การดำเนินชีวิตประจำวันของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
(ธ.ก.ส.) สาขาแม่ตীন อำเภอสี จังหวัดลำพูน

ผู้ศึกษา นายพงษ์พัฒน์ หมวกหล้า รหัสนักศึกษา 2539002275 **ปริญญา** บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สหกรณ์)
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. อนุชา ภูริพันธุ์กัญญา **ปีการศึกษา** 2554

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจและการ
ประยุกต์ใช้ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2.) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับความรู้ความเข้าใจและระดับการ
นำไปประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3.) เพื่อศึกษาความสามารถในการถ่ายทอดความรู้หลักปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียงของเจ้าหน้าที่

การศึกษานี้ใช้ข้อมูลปฐมภูมิโดยการใช้แบบสอบถาม ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ ลูกค้า
ธ.ก.ส. สาขาแม่ตীন อำเภอสี จังหวัดลำพูน ที่ผ่านการฝึกอบรมจาก ธ.ก.ส. จำนวน 125 คน เลือกกลุ่มตัวอย่าง
จำนวน 96 คนโดยใช้สูตรทราโรว์ยามานันท์ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 สถิติเชิงพรรณนาที่ใช้ในการวิเคราะห์
ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอ้างอิง ได้แก่ การทดสอบ
สมมุติฐานเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation)

ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ (ร้อยละ 74) มีความรู้และเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สมาชิก
ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 79.08) ได้นำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต สมาชิกส่วนใหญ่มีระดับการนำ
แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ด้านความสามารถในการถ่ายทอด
ความรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเจ้าหน้าที่ อยู่ในระดับปานกลาง การนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียงมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในเรื่อง การออมเงิน มีความสัมพันธ์กับการถ่ายทอดความรู้ของเจ้าหน้าที่ อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 (ค่าสหสัมพันธ์ = .350) และในเรื่อง การลด ละ เลิก กิจกรรมฟุ่มเฟือย การปลูกพืช
และเลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคในครัวเรือนและแลกเปลี่ยนระหว่างครัวเรือน แทนหาซื้อจากตลาด และหากมีปัญหา
เปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในครอบครัว ได้ใช้เหตุผล สถิติปัญญา ตัดสินใจอย่างรอบคอบ มีความสัมพันธ์กับการถ่ายทอด
ความรู้ของเจ้าหน้าที่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ค่าสหสัมพันธ์ = .210, .224 และ .241) ส่วนในเรื่อง
อื่น ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับการถ่ายทอดความรู้ของเจ้าหน้าที่

คำสำคัญ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ธ.ก.ส. สาขาแม่ตীন จังหวัดลำพูน

Independent Study title: Knowledge, Comprehension and Application of Sufficiency Economy Philosophy for Everyday's Life of Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives Customers, Mae Tuen Branch Lee District, Lamphun Province

Author: Mr. Pongput Muaklam; **ID:** 2539002275;

Degree: Master of Business Administration (Cooperatives);

Independent Study advisor: Dr. Anucha Puripunpinyoo, Associate Professor;

Academic year: 2011

Abstract

The objectives of this study were 1) to study the knowledge and understanding level of the Philosophy of Sufficiency Economy and its application 2) to study the basic individual factors and the level of knowledge and understanding as well as the level of its application concerning the Sufficiency Economy philosophy 3) to study the officer's ability of knowledge transference following the Sufficiency Economy philosophy.

The study methodology was applying the questionnaire for the primary data collecting as the tool. The population was concentrated on customers of Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives (BAAC) with 126 persons. According to Taro Yamane's formula, the sample size of 96 persons was selected at the statistically significant level 0.05. The descriptive statistics was applied as percentage, arithmetic mean, standard deviation. Pearson Correlation as implemented as hypothesis testing of factors correlation.

The study showed that the customers of BAAC mostly received the understanding and knowledge of Sufficiency Economy. Moreover they implemented the concepts of Sufficiency Economy for their daily life. Majority of BAAC customers applied the Sufficiency at the moderate personal level. The knowledge transference of BAAC offices following the Philosophy of Sufficiency Economy was moderate level. Most of the time, people were implemented the Sufficiency Economy in terms of saving, reducing the extravagance of their life. Family farming such as growing plants, animal farming for household consumption was the way for people who implemented the Sufficiency Economy concepts. Products from family farming were exchangeable among householders instead of marketable line. Family problem solving with thoughtfulness of reasonable intelligence was the way of its application.

Keywords: The Philosophy of Sufficiency Economy, Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives (BAAC)

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัย ในครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์.ดร.อนุชา ภูริพันธุ์ภิญโญ และรองศาสตราจารย์อัจฉรา ชีวะตระกูลกิจ อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ติดตามการศึกษาวิจัย ตรวจสอบ แบบสอบถาม ตลอดจนให้กำลังใจในการศึกษาวิจัยอย่างดี นับตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จเรียบร้อย สมบูรณ์ ผู้ศึกษาวิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ผู้ศึกษาวิจัยได้รับความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก สมาชิกกลุ่มลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สาขาแม่ต๋อน จึงขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีของการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ฉบับนี้ ผู้ศึกษาวิจัยขอใช้เป็น แหล่งความรู้แก่ผู้ที่สนใจทุกท่านนำไปใช้ประโยชน์ในการส่งเสริม แนะนำ สนับสนุน การใช้ชีวิต ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้การดำเนินชีวิตได้อยู่ดีมีสุข อันจะเป็นผลต่อการ พัฒนาชุมชนให้มีความเจริญเติบโตและมั่นคง และการพัฒนาประเทศไทยอย่างยั่งยืน สืบต่อไป

พงษ์พัฒน์ หมวกหล้า

พฤษภาคม 2555

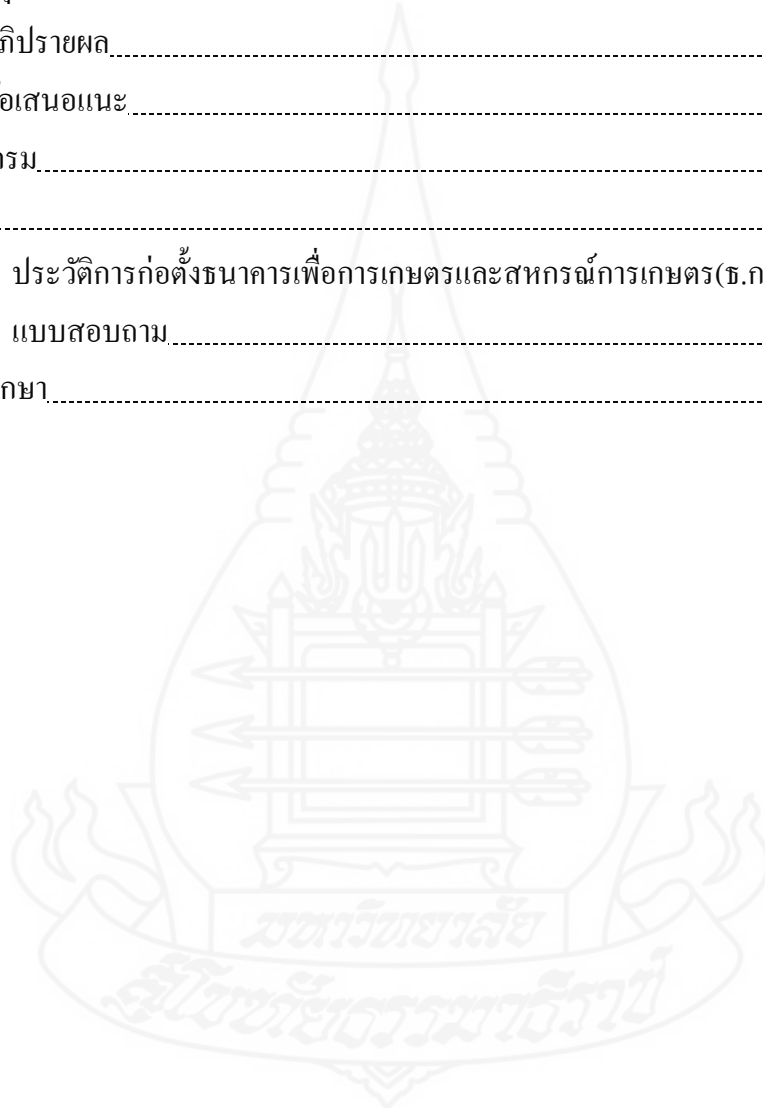

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
กรอบแนวคิดการศึกษา.....	3
ขอบเขตการศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	6
แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง.....	6
แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ.....	13
การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง.....	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	21
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา.....	24
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	24
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	25
วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล.....	25
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	26
บทที่ 4 ผลการศึกษา.....	29
ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลลูกค้า ธ.ก.ส.....	30
ส่วนที่ 2 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	41
ส่วนที่ 3 ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ในการถ่ายทอดความรู้.....	76

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ.....	79
สรุปผลการศึกษา.....	79
อภิปรายผล.....	82
ข้อเสนอแนะ.....	83
บรรณานุกรม.....	86
ภาคผนวก.....	90
ก ประวัติการก่อตั้งธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร(ธ.ก.ส.).....	91
ข แบบสอบถาม.....	95
ประวัติผู้ศึกษา.....	105

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	ระดับความรู้ความเข้าใจของสมาชิก ธ.ก.ส.....27
ตารางที่ 4.1	ร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของลูกค้า ธ.ก.ส.....30
ตารางที่ 4.2	จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ลูกค้า ธ.ก.ส.....35
ตารางที่ 4.3	ร้อยละของระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงของลูกค้า ธ.ก.ส.....38
ตารางที่ 4.4	จำนวนและร้อยละของการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้ ในการดำเนินชีวิต ของลูกค้า ธ.ก.ส.....38
ตารางที่ 4.5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนของการนำ แนวทาง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ของลูกค้า ธ.ก.ส.....41
ตารางที่ 4.6	การเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจ กับการประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจ พอเพียงให้เกิดประโยชน์กับตนเอง.....42
ตารางที่ 4.7	การเปรียบเทียบเพศที่แตกต่างกัน กับการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง.....45
ตารางที่ 4.8	การเปรียบเทียบอายุที่แตกต่างกัน กับการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง.....47
ตารางที่ 4.9	การเปรียบเทียบสถานภาพที่แตกต่างกัน กับการนำแนวทางปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง.....50
ตารางที่ 4.10	การเปรียบเทียบระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน กับการนำแนวทางปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง.....52
ตารางที่ 4.11	การเปรียบเทียบอาชีพหลักที่แตกต่างกัน กับการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง.....57
ตารางที่ 4.12	การเปรียบเทียบรายได้หลักที่แตกต่างกัน กับการนำแนวทางปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง.....61
ตารางที่ 4.13	การเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายหลักที่แตกต่างกัน กับการนำแนวทางปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง.....65

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.14 การเปรียบเทียบเงินออมที่แตกต่างกัน กับการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง.....	69
ตารางที่ 4.15 การเปรียบเทียบเงินหนี้สินที่แตกต่างกัน กับการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง.....	71
ตารางที่ 4.16 การเปรียบเทียบทรัพย์สินที่แตกต่างกัน กับการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง.....	73
ตารางที่ 4.17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนของการถ่ายทอดความรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเจ้าหน้าที่.....	76
ตารางที่ 4.18 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง การนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง กับระดับการถ่ายทอดความรู้ของเจ้าหน้าที่.....	77

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการศึกษา.....	3
ภาพที่ 2.1 สรุปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	9

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เมื่อปี พ.ศ.2509 มีวัตถุประสงค์ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์การเกษตร สำหรับการประกอบอาชีพเกษตรกรหรืออาชีพที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกร เพื่อเพิ่มรายได้หรือพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรหรือครอบครัวของเกษตรกร ต่อมาในปี พ.ศ.2540-ปัจจุบัน น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนาชนบท ธ.ก.ส. ได้ปรับบทบาทและกลยุทธ์การดำเนินงานครั้งสำคัญเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยขอแก้ไข พ.ร.บ. ธ.ก.ส. ให้ครอบคลุมการให้สินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพอื่นเพื่อเสริมรายได้ รวมทั้งการพัฒนาความรู้และคุณภาพชีวิต ตลอดจนได้น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับเกษตรกรลูกค้า เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างพอเพียงและมั่นคง สร้างความเข้มแข็งสู่ชุมชนควบคู่ไปกับการส่งเสริมและสนับสนุนการรักษาสิ่งแวดล้อม ทุกช่วงเวลาที่ผ่านมา ธ.ก.ส. มุ่งมั่นต่อพันธกิจที่มีต่อเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนเกษตรกร และเศรษฐกิจภาคเกษตรในชนบทให้เติบโตได้อย่างมั่นคงยั่งยืน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 – 2554) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การจัดการเชิงพื้นที่ในมิติใหม่ ด้วยกระบวนการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง ให้เกิดพลังของคนในชุมชน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา โดยสนับสนุนให้ชุมชนจัดทำแผนชุมชน โดยพึ่งทรัพยากรในชุมชนเป็นหลัก เพื่อทำให้ชุมชนเข้มแข็งและยั่งยืนตลอดไป อันมีวิสัยทัศน์ (Vision) มุ่งสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Green and Happiness Society) ซึ่งประกาศใช้ในปี 2549 อันเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่เกิดจากการระดมความคิด และการมีส่วนร่วมของประชาชนชาวไทย จากทุกภาคส่วน ทุกภูมิภาคของประเทศ โดยมีแนวคิดและทิศทางการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งถือว่าเป็น การสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ โดยการพัฒนาแบบองค์รวมที่ยึด คนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา และวิธีการพัฒนาอยู่บนพื้นฐานของคุณค่าเชิงพลวัต ที่เชื่อมโยงทุกมิติอย่างบูรณาการ ทั้งมิติตัวคน สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และการเมือง

รวมทั้งความสมดุลระหว่างมิติทางวัตถุกับจิตใจของคนในชาติ ขณะเดียวกันมีดุลยภาพการพัฒนา ระหว่างภายในคือ ความเข้มแข็งในการพึ่งตนเองของรากฐานทางสังคมและความสมดุลใน ประโยชน์ของทุกภาคส่วน เศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นธรรม กับภายนอกคือ ความสามารถในการ แข่งขันทางเศรษฐกิจและสร้างพันธมิตร ปัจจุบันส่วนราชการต่างๆ ได้ให้ความสำคัญเรื่อง การเผยแพร่ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและแนะนำส่งเสริมให้ชุมชนนำมาใช้เป็นแนวทางปฏิบัติใน การดำเนินชีวิต เพื่อให้เกิดความสมดุลเป็นธรรมและยั่งยืน นำไปสู่ความอยู่ดีกินดี

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร(ธ.ก.ส.) ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจในสังกัด ของกระทรวงการคลัง ได้กำหนดยุทธศาสตร์เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติฉบับที่ 10 และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของธนาคาร “เป็นธนาคารพัฒนาชนบทที่มั่นคง มี การจัดการที่ทันสมัย เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรรายย่อย” จึงได้จัดทำโครงการพัฒนา ชุมชนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่ ส่งเสริมองค์ความรู้แก่เกษตรกรในเรื่องที่กระทบ ต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม ต่อเนื่องมาตั้งแต่ปีบัญชี 2549 กำหนดกรอบการพัฒนา 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 ก่อเกิดจิตสำนึกในการพึ่งพาตนเองของสมาชิกชุมชน

ขั้นที่ 2 ขับเคลื่อนสู่การรวมกลุ่มพึ่งพาซึ่งกันและกันในชุมชนและ ระหว่างชุมชน

ขั้นที่ 3 พัฒนาเป็นวิสาหกิจชุมชนและเชื่อมโยงเครือข่ายเศรษฐกิจชุมชน โดยใช้ กิจกรรมเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นเครื่องมือหลักในการพัฒนา

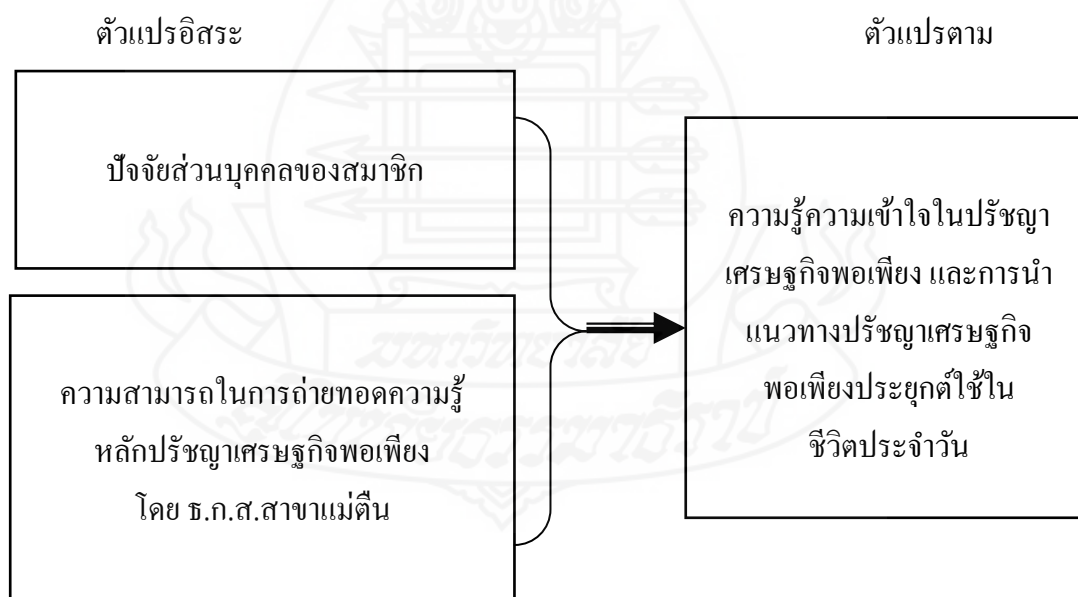
ผู้ศึกษาซึ่งมีหน้าที่ในการให้คำแนะนำส่งเสริม กำกับ ดูแลลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาแม่ตীন อำเภอเถิน จังหวัดลำพูน ได้รับนโยบายผู้บริหารจากธนาคาร เพื่อขับเคลื่อนโครงการปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ให้สมกับคำขวัญของธนาคารที่ว่า เป็นธนาคารพัฒนาชนบท ที่ให้บริการ มากกว่าสินเชื่อ เพื่อเน้นการศึกษาและเตรียมความพร้อมในการให้คำแนะนำลูกค้า ธ.ก.ส. โครงการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ประสบผลสำเร็จตามนโยบาย เป็นการยกระดับ คุณภาพชีวิตของเกษตรกรให้ดีขึ้นอย่างมั่นคงและยั่งยืน จึงมีความสนใจที่จะศึกษา ลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาแม่ตীন อำเภอเถิน จังหวัดลำพูน จำนวน 5 หมู่บ้าน คือ บ้านแม่ฮิฮ บ้านใหม่วงศ์ษาพัฒนา บ้านใหม่สวรรค์ บ้านห้วยเรือแม่เอิบ บ้านสันป่าสัก ซึ่งมีสมาชิกผ่านการฝึกอบรมจาก ธ.ก.ส. ร่วมกับส่วนงานราชการ ว่ามีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร ได้นำ แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างไร และได้ นำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองมากน้อยเพียงใด จึงได้ ทำการศึกษาวิจัย

2. วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจและการประยุกต์ใช้ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของลูกค้า ธ.ก.ส.สาขาแม่ตื่น
2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับความรู้ความเข้าใจและระดับการนำไปประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาแม่ตื่น
3. เพื่อศึกษาความสามารถในการถ่ายทอดความรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเจ้าหน้าที่ กับระดับการนำไปประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของลูกค้า ธ.ก.ส.สาขาแม่ตื่น

3. กรอบแนวคิดการศึกษา

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การนำแนวทาง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ในการดำเนินชีวิต ระดับการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ของลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาแม่ตื่น อำเภอสี จังหวัดลำพูน จำนวน 5 หมู่บ้าน คือ บ้านแม่ฮิโฮ บ้านใหม่วงศ์ษาพัฒนา บ้านใหม่สวรรค์ บ้านห้วยเรือแม่เอิบ บ้านสันป่าสัก จึงกำหนดกรอบแนวคิดดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการศึกษา

4. ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษา ความรู้ความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างต่อแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ในการดำเนินชีวิต การนำไปใช้เพื่อประโยชน์แก่ตนเอง และปัญหาอุปสรรคต่างๆ ลูกค้ำ ธ.ก.ส. สาขาแม่ตืน อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน จำนวน 5 หมู่บ้าน คือ บ้านแม่ฮิโฮ บ้านใหม่วงศ์ยาพัฒนา บ้านใหม่สวรรค์ บ้านห้วยเรือแม่เอิบ บ้านสันป่าสัก โดยได้กำหนดขอบเขตการศึกษา ดังนี้

ขอบเขตด้านประชากร เป็นการศึกษาจากประชากร ลูกค้ำ ธ.ก.ส. สาขาแม่ตืน อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน จำนวน 5 หมู่บ้าน คือ บ้านแม่ฮิโฮ บ้านใหม่วงศ์ยาพัฒนา บ้านใหม่สวรรค์ บ้านห้วยเรือแม่เอิบ บ้านสันป่าสัก ที่ผ่านการฝึกอบรมจาก ธ.ก.ส. จำนวนทั้งหมด 125 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการศึกษาถึงความรู้ความเข้าใจแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ในการดำเนินชีวิต เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเจ้าหน้าที่

ขอบเขตด้านระยะเวลา ได้กำหนดขอบเขตด้านระยะเวลาศึกษาใน 5 เดือน

5. คำนิยามศัพท์

1. บัญชีส่วนบุคคลของสมาชิก หมายถึง เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก / อาชีพรอง ระดับรายได้ ระดับการออม หนี้สิน แหล่งรับรู้ข้อมูล จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ของลูกค้ำธ.ก.ส.สาขาแม่ตืน อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

2. ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ

3. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ลด ละ เลิก ด้านเศรษฐกิจพอเพียง คือ การประหยัด คัดทอนค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น ลดความฟุ้งเฟ้อในการดำรงชีพอย่างจริงจัง ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่หวังร่ำรวยทางลัด ละเลิกจากการเบียดเบียน แย่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกันในทางการค้าขายแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรง และไร้ศีลธรรม ลดละเลิกสิ่งชั่วในตัวให้หมดไป ช่วยกันสร้างให้สังคมมีศีลธรรมมากขึ้น

ลด ละ เลิก อบายมุข คือ ลดละเลิกสิ่งชั่วในตัวให้หมดไปเพื่อตัดทอนค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นออกจากการดำเนินชีวิต เช่น ดื่มสุรา สูบบุหรี่ ซื่อห่วย เป็นต้น

ประยุกต์ หรือการนำไปปรับใช้ (Application) คือ ความสามารถในการนำความรู้ (knowledge) ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (Comprehension) ในเรื่องใด ๆ ที่มีอยู่เดิม ไปแก้ไข ปัญหาที่แปลกใหม่ของเรื่องนั้น โดยเฉพาอย่างยิ่งวิธีการกับความคิดรวบยอดมาผสมผสานกับความสามารถในการแปลความหมาย การสรุปหรือการขยายความสิ่งนั้น

การนำแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ คือ การพัฒนาที่สมดุล มั่นคง และยั่งยืน พร้อมรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาแม่ตীন อำเภอสี จังหวัดลำพูน สามารถนำข้อมูลดังกล่าวกำหนดเป็น เป้าหมายในการพัฒนาให้เกิดความสมดุล เป็นธรรมและยั่งยืน นำไปสู่ “ความอยู่ดีมีสุข” ตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อไปได้

2. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สาขาแม่ตীন สามารถใช้เป็น ข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนขับเคลื่อน โครงการชุมชนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มลูกค้าให้ บรรลุเป้าหมายตามนโยบายของธนาคาร

3. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สำนักงานใหญ่ ใช้เป็นข้อมูล พื้นฐานกำหนดเป็นนโยบายการขับเคลื่อน โครงการชุมชนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงและพัฒนา ผลิตภัณฑ์

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่องความรู้ความเข้าใจและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำเนินชีวิตประจำวันของลูกศิษย์นาการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร(ช.ก.ส.) สาขา แม่ต๋น จังหวัดลำพูน

ผู้ศึกษาได้นำแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง
2. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ
3. การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง
4. กลุ่มอาชีพสหกรณ์
5. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

1.1 ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัส ขึ้น ชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิด วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และการปฏิบัติตนของ ประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหาร ประเทศให้ดำเนินไปใน “ทางสายกลาง” โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ทันต่อการ เปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของโลกยุคโลกาภิวัตน์ “ความพอเพียง” หมายถึง ความพอประมาณ ความมี เหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และ ความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นัก

ทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

ประมวลและกลั่นกรองจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงซึ่งพระราชทานไว้ในวโรกาสต่างๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่นๆที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปเผยแพร่ เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2542 เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป

1.2 หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนการใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรมประกอบกรวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน ดังนี้

1) กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยวิกฤติ เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2) คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3) คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อมกัน ดังนี้

“ความพอประมาณ” (Moderation) หมายถึง ความพอดี ที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

“ความมีเหตุผล” (Reasonableness) หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

“การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว” (Self-Immunity) หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

4) **เงื่อนไข** การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

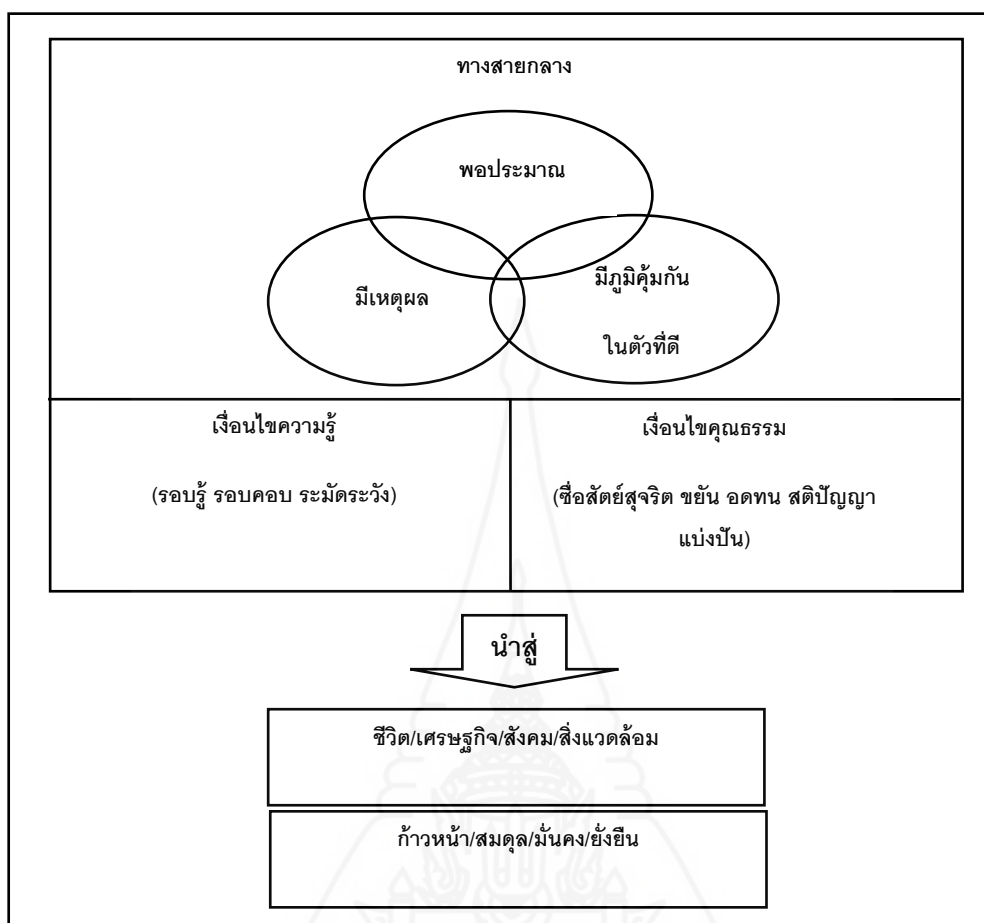
“**เงื่อนไขความรู้**” (Knowledge) ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

“**เงื่อนไขคุณธรรม**” (Morality) ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ไม่โลภ และไม่ตระหนี่

5) **แนวทางปฏิบัติ / ผลที่คาดว่าจะได้รับ** จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุล มั่นคง และยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

จากปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อันประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน โดยจะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ สามารถสรุปเป็นแผนภาพ 3 ห่วง 2 เงื่อนไขได้ดังนี้

ภาพที่ 2.1 สรุปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา: คณะอนุกรรมการการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร ปี พ.ศ.2542

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบ ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานทางจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (สำนักงานสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ , 2550:5)

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นเสมือนรากฐานของชีวิต รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน เปรียบเสมือนเสาเข็มที่ถูกตอกรองรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้นั่นเอง สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาเข็ม แต่คนส่วนมากไม่เห็นเสาเข็มและลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป
(พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จากวารสารชัยพัฒนา ฉบับประจำเดือนสิงหาคม 2542)

ในการพัฒนาประเทศนั้นจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น เริ่มต้นด้วยการสร้างพื้นฐาน คือ ความมีกินมีใช้ของประชาชนก่อนด้วยวิธีการที่ประหยัดระมัดระวัง แต่ถูกต้องตามหลักวิธี เมื่อพื้นฐานเกิดขึ้นมั่นคงแล้ว จึงค่อยสร้างความเจริญขั้นที่สูงขึ้นตามลำดับต่อไป

การถือหลักที่จะส่งเสริมความเจริญ ให้ค่อยเป็นไปตามลำดับ ด้วยความรอบคอบ ระมัดระวังและประหยัดนั้น ก็เพื่อป้องกันความผิดพลาดล้มเหลวและเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้แน่นอนบริบูรณ์
(พระราชโองทานิพนธ์พระราชทานปริญญาบัตร ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 19 กรกฎาคม 2517)

คนเราถ้าพอในความต้องการ ก็มีความโลภน้อย ก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าทุกประเทศ มีความคิดอันนี้ไม่ใช่เศรษฐกิจ-มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียงหมายความว่า พอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็คือเป็นสุข

(พระราชดำรัส เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา : 4 ธันวาคม 2541)

สำนักพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ (อ้างใน คู่มือ การบริหารการเงินภาคครัวเรือน หน้า 30-31) คำว่าพอเพียง มีความหมายว่า พอมีพอกิน แปลว่า เศรษฐกิจพอเพียงหมายความว่า มีกินมีอยู่ ไม่ฟุ่มเฟือยไม่หรูหราก็ได้ แต่ว่าพอ แม้ว่าบางอย่างอาจจะดูฟุ่มเฟือยแต่ก็ทำให้มีความสุข ถ้าทำได้ก็สมควรจะทำ สมควรที่จะปฏิบัติ เศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นแนวทางเพื่อความยั่งยืนทั้งสำหรับประเทศชาติและแต่ละสมาชิกของสังคมไทยหากยึดหลักการ

- 1) ประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น ลดละความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีพอย่างจริงจัง ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่หวังร่ำรวยทางลัด
- 2) ประกอบอาชีพอย่างถูกต้อง สุจริต แม้จะต้องเผชิญกับการทำทนายและปัญหา
- 3) ลดละการเบียดเบียน แย่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันในทางการค้าขายแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรง และไร้ศีลธรรม
- 4) ใฝ่หาความรู้ให้เกิดมีรายได้เพิ่มพูนถึงขั้นพอเพียงและเป็นตัวของตัวเอง

5) ลดละสิ่งชั่ว ในตัวให้หมดไป ช่วยกันสร้างให้สังคมมีศีลธรรมมากขึ้น

ประเวศ วสี (2542:4-6) ได้ให้ความเห็นว่า เศรษฐกิจพอเพียงไม่ได้แปลว่า ไม่เกี่ยวข้องกับใคร ไม่ค้าขาย ไม่ผลิต ไม่ส่งออก ไม่ทำเศรษฐกิจมหภาค แต่หมายถึง การที่มนุษย์เรามีความพอเพียงในอย่างน้อย 7 ประการด้วยกัน ได้แก่

- 1) ความพอเพียงสำหรับทุกคน ทุกครอบครัว ไม่ใช่เศรษฐกิจแบบทอดทิ้งกัน
- 2) จิตใจพอเพียง ทำให้รักและเอื้ออาทรต่อผู้อื่นได้ คนที่ไม่พอจะรักคนอื่น ไม่เป็นและไม่ทำลายมาก
- 3) สิ่งแวดล้อมพอเพียง ได้แก่ การรู้จักที่จะอนุรักษ์และเพิ่มพูนสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวเพื่อให้เอื้อประโยชน์ต่อการยังชีพและทำมาหากินในชีวิตประจำวันได้ เช่น การเกษตรแบบผสมผสาน เป็นต้น
- 4) ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง คือ การที่ชุมชนสามารถรวมตัวกัน มีความสามัคคีต่อกัน เพื่อสร้างความเป็นปึกแผ่นมั่นคง รวมตัวกันเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง ซึ่งทำให้สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ง่าย ส่งผลให้ชีวิตมีความสุขมีคุณภาพที่ดี
- 5) ปัญญาพอเพียง มีการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ร่วมกันและสามารถปรับตัวต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง
- 6) อยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง คือ การที่กลุ่มชนมีวิถีการดำเนินชีวิตที่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและรากฐานทางวัฒนธรรมของตน ซึ่งการดำเนินชีวิตภายใต้รูปแบบของการมีวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับตนนั้น จะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบใด ๆ ที่ร้ายแรงต่อคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของตน เนื่องจากสิ่งเหล่านั้นล้วนแต่เอื้อประโยชน์ต่อครรลองชีวิตของตนทั้งสิ้น
- 7) มีความมั่นคงพอเพียง ไม่ใช่วูบวาบ เดี่ยวจน เดี่ยวรวย ซึ่งเมื่อทุกอย่างเกิดความพอเพียง ก็จะเกิดความสมดุล คือ ความเป็นปกติและยั่งยืน ซึ่งอาจจะเรียกในชื่ออื่น ๆ ได้ เช่น เศรษฐกิจพื้นฐาน เศรษฐกิจสมดุลหรือเศรษฐกิจบูรณาการ เป็นต้น

สุรเกียรติ์ เสถียรไทย (2542:257) ได้กล่าวเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า เป็นปรัชญาของการพัฒนา ตามกระแสเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีฐานคิดที่สำคัญ ที่การพัฒนาคนในชุมชนทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมควบคู่ไปกับการจรรโลงรักษาวัฒนธรรมชุมชน ทั้งนี้การพัฒนาคนจะต้องเริ่มที่การพัฒนาความคิดเห็นและจิตใจของคนให้รู้จักกิน รู้จักใช้ ตามอัตภาพ และความจำเป็นในการดำเนินชีวิต

บุญเสริม บุญเจริญผล (2543:3) ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า เป็นวิธีการดำเนินการเลี้ยงชีวิตแบบรู้จักพอ ด้วยการพยายามผลิตสินค้าขึ้นมาเอง ให้พอเพียงสำหรับคนในครอบครัวกินและใช้ หากผลิตได้เหลือกินเหลือใช้จึงขาย หากผลิตได้ไม่พอที่ต้องซื้อบ้าง มิได้มุ่งผลิตเพื่อขายเพียงอย่างเดียว โดยไม่นำมาบริบทด้วย นอกจากนั้นการผลิตและการบริโภคต้องอยู่ใน

หลักของความพอดี รู้จักพอในการผลิตและการบริโภค ลักษณะการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงมีหลัก 4 ประการ ดังนี้

- 1) ต้องพึงตัวเองให้มากที่สุด
- 2) ใช้ทรัพยากรที่มีให้เกิดผลที่คุ้มค่าที่สุด
- 3) ไม่ผลิตเกินกำลัง แสวงหาความพอเหมาะพอดีได้คุณภาพ
- 4) ต่างมีส่วนร่วมช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ต่างคนต่างอยู่ไม่เหลียวแล

จิตรกร สามประดิษฐ์ (2550) ได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับ “ชีวิตและกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง” ไว้ 6 ประการ ดังนี้

- 1) ลดรายจ่าย วางแผนการใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็นอย่างประหยัด ตามฐานะ ของคน ใช้เหตุผลในการดำรงชีวิต
- 2) เพิ่มรายได้ สร้างอาชีพเสริม มีรายได้ส่วนที่เหลือไว้เป็นเงินออม
- 3) การสร้างภูมิคุ้มกัน ไม่มีมือบายมุข ไม่สร้างหนี้ที่ไม่มีประโยชน์ (เปลี่ยนหนี้ในระบบเข้าสู่ในระบบ)
- 4) การเรียนรู้ที่ทันต่อภาวะความเป็นจริง เรียนรู้จากการกระทำ การใช้
- 5) การอนุรักษ์ธรรมชาติ การอยู่กับธรรมชาติ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัดและยั่งยืน
- 6) การเอื้ออาทรต่อชุมชน ไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีคุณธรรม ความสามัคคี

วิทยา อธิปอนันต์ (2542) ได้ให้ทัศนะว่า เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึงเป้าหมาย หรือปรัชญาการดำเนินชีวิตหรือวิถีชีวิตของคนให้อยู่อย่างพอเพียง ประมาทตน ทางสายกลาง และพอดี โดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน สิ่งสำคัญต้องรู้จักพึงตนเอง และทรัพยากรที่มีอยู่ให้ก่อเกิดประโยชน์ก่อนจะไปพึ่งพาคนอื่นหรือปัจจัยภายนอก หรือหมายถึงการที่อุ้มชูตนเอง ได้ให้มีความพอเพียงกับตนเอง ครอบครัวและชุมชน

อำพล เสนาณรงค์ (2542) ได้ให้ทัศนะว่า เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึง การพยายามพึ่งพาตนเอง ช่วยตนเองให้มากที่สุดที่จะทำได้ให้ “พอมีพอกิน” โดยเฉพาะอาหารและที่อยู่อาศัยส่วนที่ไม่สามารถผลิตเองได้ก็แลกเปลี่ยนหรือซื้อจากภายนอกบ้าง แต่ควรซื้อและให้ของที่ผลิตได้ในท้องถิ่นหรือในประเทศให้มากที่สุดพยายามก่อนนี้ให้น้อยที่สุดอยู่ที่เรียบง่ายและพอใจในสิ่งที่ได้รับมาโดยชอบธรรม ไม่ฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือยเพื่อให้มีรายจ่ายไม่เกินรายรับ

2. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ

ความหมายของความรู้ (Knowledge)

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี (<http://th.wikipedia.org/wiki>, สืบค้นเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2555) **ความรู้** (Knowledge) คือความเข้าใจในเรื่องบางเรื่อง หรือสิ่งบางสิ่ง ซึ่งอาจจะรวมไปถึงความสามารถในการนำสิ่งนั้นไปใช้เพื่อเป้าหมายบางประการ ความสามารถในการรู้อย่างนี้เป็นสิ่งสนใจหลักของวิชาปรัชญา (ที่หลายครั้งก็เป็นเรื่องที่มีการโต้เถียงอย่างมาก) และมีสาขาที่ศึกษาด้านนี้โดยเฉพาะเรียกว่าญาณวิทยา (Epistemology) ความรู้ในทางปฏิบัติมักเป็นสิ่งที่ทราบกันในกลุ่มคน และในความหมายนี้เองที่ความรู้นั้นถูกปรับเปลี่ยนและจัดการในหลาย ๆ แบบ

คำว่า **ความรู้** (Knowledge) ในทัศนะของฮอสเปอร์ (อ้างถึงในมาโนช เวชพันธ์ 2532: 15-16) นับเป็นขั้นแรกของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการจดจำ ซึ่งอาจจะโดยการนึกได้ มองเห็น ได้ยิน หรือ ได้ฟัง ความรู้นี้ เป็นหนึ่งในขั้นตอนของการเรียนรู้ โดยประกอบไปด้วยคำจำกัดความหรือความหมาย ข้อเท็จจริง ทฤษฎี กฎ โครงสร้าง วิธีการแก้ไขปัญหา และมาตรฐานเป็นต้น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ความรู้เป็นเรื่องของการจำอะไรได้ ระลึกได้ โดยไม่จำเป็นต้องใช้ความคิดที่ซับซ้อนหรือใช้ความสามารถของสมองมากนัก ด้วยเหตุนี้ การจำได้จึงถือว่าเป็น กระบวนการที่สำคัญในทางจิตวิทยา และเป็นขั้นตอนที่นำไปสู่พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเข้าใจ การนำความรู้ไปใช้ในการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินผล ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ได้ใช้ความคิดและความสามารถทางสมองมากขึ้นเป็นลำดับ

ความเข้าใจ (Comprehension) ฮอสเปอร์ ชี้ให้เห็นว่า เป็นขั้นตอนต่อมาจากความรู้ โดยเป็นขั้นตอนที่จะต้องใช้ความสามารถของสมองและทักษะในขั้นที่สูงขึ้น จนถึงระดับของการสื่อความหมาย ซึ่งอาจเป็นไปได้โดยการใช้ปากเปล่า ข้อเขียน ภาษา หรือการใช้สัญลักษณ์ โดยมักเกิดขึ้นหลังจากที่บุคคลได้รับข่าวสารต่าง ๆ แล้ว อาจจะโดยการฟัง การเห็น การได้ยิน หรือเขียนแล้วแสดงออกมาในรูปของการใช้ทักษะหรือการแปลความหมายต่าง ๆ เช่น การบรรยายข่าวสารที่ได้ยินมาโดยคำพูดของตนเอง หรือการแปลความหมายจากภาษาหนึ่งไปเป็นอีกภาษาหนึ่ง โดยคงความหมายเดิมเอาไว้ หรืออาจเป็นการแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อสรุปหรือการคาดคะเนก็ได้

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (อ้างถึงในอักษร สวัสดิ์ 2542,26) ได้ให้คำอธิบายว่า ความรู้เป็นพฤติกรรมขั้นต้นที่ผู้เรียนรู้เพียงแต่เกิดความจำได้ โดยอาจจะเป็นการนึกได้หรือโดยการมองเห็น ได้ยิน จำได้ ความรู้ในขั้นนี้ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความ ความหมาย ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ โครงสร้างและวิธีแก้ไขปัญหา ส่วนความเข้าใจอาจแสดงออกมาในรูปของทักษะด้าน “การแปล” ซึ่งหมายถึง ความสามารถในการเขียนบรรยายเกี่ยวกับข่าวสารนั้น โดยใช้คำพูดของ

ตนเอง และ “การให้ความหมาย” ที่แสดงออกมาในรูปของความคิดเห็นและข้อสรุป รวมถึงความสามารถในการ “คาดคะเน” หรือการคาดหมายว่าจะเกิดอะไรขึ้น

อักษร สวัสดิ์ (2542, 26-28) ได้ให้ความหมายของ ความรู้ ว่าหมายถึง เรื่องที่เกี่ยวกับการระลึกถึงสิ่งเฉพาะ วิธีการและกระบวนการต่าง ๆ รวมถึงแบบกระบวนของโครงการวัตถุประสงค์ ในด้านความรู้ โดยเน้นในเรื่องของกระบวนการทางจิตวิทยาของความจำ อันเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงเกี่ยวกับการจัดระเบียบ โดยก่อนหน้านั้นในปี ค.ศ 1965 .บลูมและคณะ ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้หรือพุทธิพิสัย (Cognitive domain) ของคน ว่าประกอบด้วยความรู้ตามระดับต่าง ๆ รวม 6 ระดับ ซึ่งอาจพิจารณาจากระดับความรู้ในขั้นต่ำไปสู่ระดับของความรู้ในระดับที่สูงขึ้นไป โดยบลูมและคณะ ได้แจกแจงรายละเอียดของแต่ละระดับไว้ว่า

1) ความรู้ (Knowledge) หมายถึง การเรียนรู้ที่เน้นถึงการจำและการระลึกได้ถึงความคิด วัตถุ และปรากฏการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นความจำที่เริ่มจากสิ่งง่าย ๆ ที่เป็นอิสระแก่กัน ไปจนถึงความจำในสิ่งที่ยุ่ยากซับซ้อนและมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน

2) ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (Comprehension) เป็นความสามารถทางสติปัญญาในการขยายความรู้ ความจำ ให้กว้างออกไปจากเดิมอย่างสมเหตุสมผล การแสดงพฤติกรรมเมื่อเผชิญกับสื่อความหมายและความสามารถในการแปลความหมายการสรุปหรือการขยายความสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

3) การนำไปปรับใช้ (Application) เป็นความสามารถในการนำความรู้ (knowledge) ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (Comprehension) ในเรื่องใด ๆ ที่มีอยู่เดิม ไปแก้ไขปัญหาที่แปลกใหม่ของเรื่องนั้น โดยการใช้ความรู้ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีการกับความคิดรวบยอดมาผสมผสานกับความสามารถในการแปลความหมาย การสรุปหรือการขยายความสิ่งนั้น

4) การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถและทักษะที่สูงกว่าความเข้าใจ และการนำไปปรับใช้ โดยมีลักษณะเป็นการแยกแยะสิ่งที่จะพิจารณาออกเป็นส่วนย่อย ที่มีความสัมพันธ์กัน รวมทั้งการสืบค้นความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ เพื่อดูว่าส่วนประกอบปลีกย่อยนั้นสามารถเข้ากันได้หรือไม่ อันจะช่วยให้เกิดความเข้าใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างแท้จริง

5) การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถในการรวบรวมส่วนประกอบย่อย ๆ หรือส่วนใหญ่ ๆ เข้าด้วยกันเพื่อให้เป็นเรื่องราวอันหนึ่งอันเดียวกัน การสังเคราะห์จะมีลักษณะของกระบวนการรวบรวมเนื้อหาสาระของเรื่องต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกัน เพื่อสร้างรูปแบบหรือโครงสร้างที่ยังไม่ชัดเจนขึ้นมาก่อน อันเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ภายในขอบเขตของสิ่งที่กำหนดให้

6) การประเมินผล (Evaluation) เป็นความสามารถในการตัดสินเกี่ยวกับความคิด ค่านิยม ผลงาน คำตอบ วิธีการและเนื้อหาสาระเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่าง โดยมีการกำหนดเกณฑ์ (Criteria) เป็นฐานในการพิจารณาตัดสิน การประเมินผล จัดได้ว่าเป็นขั้นตอนที่สูงสุดของพุทธิลักษณะ (Characteristics of Cognitive Domain) ที่ต้องใช้ความรู้ความเข้าใจ การนำไปปรับใช้ การวิเคราะห์และการสังเคราะห์เข้ามาพิจารณาประกอบกันเพื่อทำการประเมินผลสิ่งหนึ่งสิ่งใด

อักษร สวัสดิ์ (2542) ความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย : กรณีศึกษาในเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร . ภาคนิพนธ์ปริญญา พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศึกษา), สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ความรู้คือ สิ่งที่มีมนุษย์สร้าง ผลิต ความคิด ความเชื่อ ความจริง ความหมาย โดยใช้ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น ตรรกะ แสดงผ่านภาษา เครื่องหมาย และสื่อต่าง ๆ โดยมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์เป็นไปตามผู้สร้าง ผู้ผลิตจะให้ความหมาย

พรทิพย์ สุขวัฒนาพร (2548:15) กล่าวว่า ความรู้ หมายถึง ความจำในสิ่งที่เคยมีประสบการณ์มาก่อน และให้ความหมายของความเข้าใจว่า ความเข้าใจในความหมายของสิ่งนั้น และได้กล่าวถึงรายละเอียดของเรื่องความรู้ความเข้าใจไว้ ดังนี้

ความรู้ หมายถึง ความสามารถในทางพุทธิปัญญา ประกอบด้วยความรู้ความสามารถ และทักษะต่างๆ ทางสมอง แบ่งเป็น 6 ชั้น ซึ่งเรียงจากพฤติกรรมที่ง่ายไปหาพฤติกรรมที่ยากดังต่อไปนี้

- 1) ความรู้ ความจำในสิ่งที่เคยมีประสบการณ์มาก่อน
 - (1) ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาโดยเฉพาะ
 - ความรู้เกี่ยวกับความหมายของคำต่างๆ
 - ความรู้เกี่ยวกับความจริงต่างๆซึ่งได้แก่ เวลา เหตุการณ์
 - (2) ความรู้เกี่ยวกับวิธีการและการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยเฉพาะความรู้เกี่ยวกับลักษณะแบบแผนต่างๆ
 - ความรู้เกี่ยวกับแนวโน้มและการจัดลำดับ
 - ความรู้เกี่ยวกับการจำแนกและแบ่งประเภทของสิ่งต่างๆ
 - ความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์
 - ความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีการดำเนินงานของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
 - (3) ความรู้เกี่ยวกับการรวบรวมแนวความคิดและโครงสร้างของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
 - ความรู้เกี่ยวกับกฎและการใช้กฎนี้ในการบรรยายคุณค่า หรือพยากรณ์ หรือตีความหมายของสิ่งที่เราสังเกตเห็นและความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีและโครงสร้าง

- 2) ความเข้าใจ การเข้าใจความหมายของสิ่งนั้น
- (1) การแปล การแปลแบบหนึ่งไปสู่แบบหนึ่ง โดยรักษาความหมายอย่างถูกต้อง
- (2) การตีความหมาย การอธิบายหรือเรียบเรียงนั้นเสียใหม่ให้เข้าใจง่าย
- (3) การขยายความ การขยายความหมายของมูลที่มีอยู่ให้ไกลไปกว่าเดิม
- 3) การนำไปใช้ การนำสาระสำคัญต่างๆ ไปใช้ในสถานการณ์จริง
- 4) การวิเคราะห์ แยกเรื่องราวออกเป็นส่วนย่อยๆ
- (1) การวิเคราะห์ส่วนประกอบต่างๆ
- (2) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบนั้น
- (3) การวิเคราะห์หลักหรือวิธีการรวบรวมส่วนประกอบต่างๆ เหล่านั้น
- 5) การสังเคราะห์ การรวมส่วนประกอบต่างๆ เข้าด้วยกัน
- (1) การกระทำที่เป็นสื่อให้ผู้อื่นเข้าใจความหมาย
- (2) การกระทำที่เกี่ยวกับแผนงานหรือข้อเสนอตามวิธีการต่างๆ
- (3) การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบต่างๆ เช่น การที่ส่วนประกอบเหล่านั้นรวมกันได้โดยอาศัยความสัมพันธ์อะไรที่สำคัญ
- 6) การประเมินผล การตัดสินคุณค่าในสิ่งที่กำหนดความมุ่งหมายได้ โดยการใช้เกณฑ์ที่แน่นอน
- (1) การตัดสินโดยอาศัยเหตุการณ์ภายในสิ่งนั้นเป็นเกณฑ์
- (2) การตัดสินใจโดยอาศัยเกณฑ์ภายนอกมาพิจารณา

3. การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง

อรุณี ปิ่นประยงค์ (2549 อ้างถึงใน [http://www2 .doe.go.th](http://www2.doe.go.th) ,สืบค้นเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2555) “การปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง”

- ยึดหลัก พออยู่ พอกิน พอใช้
- ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่าย ลดความฟุ่มเฟือย ในการดำรงชีพ "ความเป็นอยู่ที่ต้องไม่ฟุ้งเฟ้อต้องประหยัดไปในทางที่ถูกต้อง"
- ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้องและสุจริต "ความเจริญของคนทั้งหลายย่อมเกิดมาจากการประพฤติชอบและการหาเลี้ยงชีพชอบเป็นสำคัญ"
- ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันในการค้าขาย ประกอบอาชีพแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรง "ความสุขความเจริญอันแท้จริง หมายถึง ความสุข ความ

เจริญ ที่บุคคลแสวงหามาได้ด้วยความเป็นธรรมทั้งในเจตนาและการกระทำไม่ใช่ได้มาด้วยความบังเอิญหรือด้วยการแก่งแย่งเบียดบังจากผู้อื่น"

- มุ่งเน้นหาข้าวหาปลา ก่อนมุ่งเน้นหาเงินหาทอง
- ทำมาหากินก่อนทำมาค้าขาย
- ภูมิปัญญาชาวบ้านและที่ดินทำกิน คือทุนทางสังคม
- ตั้งสติที่มั่นคง ร่างกายที่แข็งแรง ปัญญาที่เฉียบแหลม
- นำความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเพื่อปรับวิถีชีวิตสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ปริญญช พินุลสรวูธ (2549 : อ้างถึงใน www.sufficiencyeconomy.org ,สืบค้นเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2555) โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์สรุปผลการสำรวจความรู้ความเข้าใจของประชาชนที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (สวนดุสิตโพล 2547)

ปัจจุบันการรับรู้มีอยู่ 2 ประเภท

1) คนที่รู้ เข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างชัดเจน และนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต

2) คนที่ไม่เข้าใจปรัชญาเ็นอย่างลึกซึ้งเพราะไม่ได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง ผลการสำรวจความรู้ความเข้าใจของประชาชนที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1) สิ่งที่ประชาชนเข้าใจ เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียงในความเข้าใจของประชาชนยังอยู่ในเรื่องของความพอประมาณ ประหยัด ความพอดี (มากกว่า 50%) ประชาชนกว่าร้อยละ 80% สามารถนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ได้กับทุกเรื่องในชีวิตประจำวัน เช่นการประหยัด การรู้จักคิด เพิ่มความรอบคอบให้กับตนเอง

2) คุณลักษณะของคน/กิจกรรม ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

พอประมาณ พอเหมาะกับสภาพของตน พอควรกับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ/สังคม(ไม่โลภจนเบียดเบียนตัวเอง/ผู้อื่น/ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม) มีเหตุผล ไม่ประมาท (รอบรู้/มีสติ) รู้สาเหตุ รู้ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง รู้ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในด้านต่างๆ

มีภูมิคุ้มกันที่ดี สุขภาพดีพร้อมรับความเสี่ยงต่างๆ(วางแผน/เงินออม/ประกัน) ทำประโยชน์ให้ผู้อื่น/สังคม เรียนรู้/พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สามารถพึ่งตนเองได้ และเป็นที่ยังของผู้อื่นได้ ในที่สุด

3) การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

- (1) โดยพื้นฐานก็คือ การพึ่งตนเองเป็นหลัก การทำอะไรเป็นขั้นเป็นตอน รอบคอบ ระมัดระวัง
- (2) พิจารณาถึงความพอดี พอเหมาะ พอควร ความสมเหตุสมผล และการพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง
- (3) การสร้างสามัคคีให้เกิดขึ้นบนพื้นฐานของความสมดุลในแต่ละสัดส่วน แต่ละระดับ
- (4) ครอบคลุมทั้งทางด้านจิตใจ สังคม เทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงเศรษฐกิจ

4) การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในด้านต่างๆ

- ด้านจิตใจ มีจิตใจเข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ / มีจิตใจสำนึกดี/เอื้ออาทร ประนีประนอมนึกถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก
- ด้านสังคม ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน/รู้จักสามัคคี/สร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัวและชุมชน
- ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รู้จักใช้และจัดการอย่างชาญฉลาดและรอบคอบ/เลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดความยั่งยืนสูงสุด
- ด้านเทคโนโลยี รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อม(ภูมิสังคม)พัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิชาวบ้านเองก่อน/ก่อให้เกิดประโยชน์กับคนหมู่มาก

5) แนวทางวิเคราะห์ความพอเพียง สัปปริศธรรม 7 ประกอบด้วย

- ความมีเหตุผล คือ รู้เหตุ รู้ผล
- ความพอประมาณ คือ รู้ตน รู้ประมาณ
- ภูมิคุ้มกัน คือ รู้กาล รู้บุคคล รู้ชุมชน

6) การประยุกต์ใช้ในระดับบุคคลและครอบครัว

- พอประมาณ คือ รายจ่ายสมดุลกับรายรับ
- มีเหตุผล คือ ใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล/มีความจำเป็น/ไม่ใช่สิ่งของเกินฐานะ/ใช้ของอย่างคุ้มค่าประหยัด
- มีภูมิคุ้มกัน คือ มีเงินออม /แบ่งปันผู้อื่น/ทำบุญ
- ความรู้คู่คุณธรรม คือ ประกอบอาชีพที่สุจริต ด้วยความขยันหมั่นเพียร ใช้สติปัญญาในการตัดสินใจต่างๆเพื่อทำทันต่อการเปลี่ยนแปลง

7) กิจกรรมการผลิตในชุมชนที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนอย่างคุ้มค่าที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่น กิจกรรมการทำปุ๋ยชีวภาพ การปลูกผักและข้าวที่ปลอดสารพิษ

8) การรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมร่วมกันของสมาชิกด้วยทุนทางสังคมที่มีอยู่สอดคล้องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ กองทุนสวัสดิการ การรวมกลุ่มเพื่อผลิตสินค้าของชุมชน เช่นกลุ่มข้าวหอมมะลิ กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ กลุ่มปลูกผักสวนครัว

9) กิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม จิตสำนึกท้องถิ่น วิถีชีวิตและวัฒนธรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมตามแนวทาง บวร เช่น พระสอนจริยธรรมและศีลธรรมแก่เยาวชน ครู ผู้นำชุมชนปลูกฝังสมาชิกชุมชนให้มีการเอื้ออาทรต่อกัน มากกว่าคำนึงถึงเงินหรือวัตถุ ส่งเสริมให้สมาชิกทำบุญชื้ออย่างโปร่งใสและสุจริต ส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนพึ่งตนเอง ก่อนที่จะพึ่งหรือขอความช่วยเหลือจากคนอื่น

10) สหกรณ์ การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน “สหกรณ์แปลว่า การทำงานร่วมกัน การทำงานร่วมกันนี้ลึกซึ้งมาก เพราะว่าต้องร่วมมือกันทุกด้าน ทั้งในด้านงานที่ทำด้วยร่างกาย ทั้งในด้านงานที่ทำด้วยสมอง และงานที่ทำด้วยใจ ทุกอย่างขาดไม่ได้ต้องพร้อม”

(พระราชดำรัสพระราชทานแก่ผู้นำสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์นิคม และสหกรณ์ประมงทั่ว

ประเทศ ณ ศาลาศิตตาลัย: 11 พฤษภาคม 2526)

หลักการสหกรณ์

- (1) การเปิดรับสมาชิกโดยทั่วไปตามความสมัครใจ
- (2) การดำเนินการตามหลักประชาธิปไตยโดยมวลสมาชิก
- (3) การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจโดยสมาชิกทั้งนี้สามารถจัดสรรเงินส่วนเกิน (กำไร) ของสหกรณ์ เพื่อพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์ เพื่อตอบแทนแก่สมาชิกตามสัดส่วนของปริมาณธุรกิจ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมต่างๆที่มวลสมาชิกเห็นชอบ
- (4) การปกครองตนเองด้วยความเป็นอิสระและเป็นกลาง
- (5) การให้การศึกษอบรมและข้อมูลข่าวสารสนเทศ
- (6) การร่วมมือระหว่างสหกรณ์
- (7) การเอื้ออาทรต่อชุมชนเพื่อร่วมพัฒนาชุมชนให้มีความเจริญยั่งยืน

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ และคณะ(2549) กรมการพัฒนาชนบท กระทรวงมหาดไทย

ให้ความหมายของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้

โดยพื้นฐานคือการพึ่งตนเองเป็นหลัก และทำอะไรอย่างเป็นขั้นเป็นตอนรอบคอบระมัดระวัง พิจารณาถึงความพอดี พอเหมาะ พอควร การสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้น บนพื้นฐาน

ของความสมดุลในแต่ละสัดส่วนแต่ละระดับ ครอบคลุมทั้งทางด้านจิตใจ สังคม เทคโนโลยี
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

วิถีชีวิตพอเพียง

มีชีวิตที่เรียบง่าย ประหยัด ไม่ฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย

ยึดถือทางสายกลาง รู้จักพอ พอดี พอประมาณ และพอใจ

มีความเมตตา เอื้ออาทรต่อกัน ร่วมมือและช่วยเหลือกัน ไม่เบียดเบียนกัน

ไม่มั่งร่ำรวยทำลายกัน

ประกอบสัมมาอาชีพด้วยความขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์ สุจริต ใฝ่หา
ความรู้ เพื่อนำมาใช้ให้เป็น ประโยชน์

ให้สามารถพึ่งตนเองได้ให้พ้นจากความยากจน ให้สามารถพออยู่ พอกิน
ไม่เดือดร้อนไม่ตกเป็นทาสของอบายมุขวัตถุนิยม และบริโภคนิยม

สุเมธ ตันติเวชกุล (2549:117-128) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปประยุกต์ใช้
ได้กับทุกสังคมทุกระดับดังนี้

1) ระดับบุคคลในครอบครัว

สามารถให้ตนเป็นที่พึ่งแห่งตนใน 5 ด้าน ได้แก่ จิตใจ สังคม เทคโนโลยี
เศรษฐกิจ และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รู้จักคำว่า “พอ” และไม่เบียดเบียนผู้อื่น มี
ความสุขและพึงพอใจกับชีวิตที่พอเพียง ยึดเส้นทางสายกลางในการดำรงชีวิต

2) ระดับชุมชน

รวมกลุ่มทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม โดยอาศัยภูมิปัญญาและความสามารถ
ของตนและชุมชนมีความเอื้ออาทรระหว่างสมาชิกชุมชนให้เกิดพลังทางสังคมพัฒนาเครือข่าย
เครือข่ายระหว่างชุมชนต่าง ๆ

3) ระดับรัฐหรือระดับประเทศ

ชุมชน/สังคมหลาย ๆ แห่งร่วมมือกันพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจ
พอเพียง วางรากฐานของประเทศให้มีความพอเพียงและพร้อมกัน จึงค่อย ๆ ดำเนินการพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้เจริญขึ้นเป็นลำดับ ๆ ต่อไป

สุพัตรา ธนเสนีวัฒน์ (2551) กล่าวว่า การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน สหกรณ์ต้องคำนึงถึงสภาพของสหกรณ์ ความพร้อมของสหกรณ์ การขับเคลื่อนต้องทำลักษณะค่อย เป็นค่อยไป ทำอย่างเป็นขั้นตอน เริ่มที่จุดเล็กพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้อย่างถ่องแท้แล้วจึงค่อยขยายผล

4. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นพพร เมธอนันต์กุล (2549:85) ได้ศึกษา การนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต : กรณีศึกษา เกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า เกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ส่วนใหญ่มีการนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ ในการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.43 และเมื่อพิจารณาการนำแนว ปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส เป็นด้าน พบว่า ด้านที่มีการนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตในระดับ มาก คือ การนำมาใช้ประโยชน์ของชุมชน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.66 ส่วนด้านที่มีการนำแนวปฏิบัติ ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตในระดับน้อย คือ การรับรู้เนื้อหาสาระ โดยมี ค่าเฉลี่ย 2.39 การนำไปใช้ประโยชน์ของตนเอง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.47 และความเข้าใจในเนื้อหา สาระ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.20

ทสมนพร พุทธจันทร์ (2547:51) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นในการดำเนินชีวิตตาม แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา : ข้าราชการจังหวัดราชบุรี พบว่า ข้าราชการจังหวัดราชบุรีมี ความคิดเห็นในการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการรับรู้เนื้อหาสาระ โดย ภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก คือ ทราบเนื้อหาสาระของเศรษฐกิจพอเพียง รับรู้ความหมายของ เศรษฐกิจพอเพียง แต่ที่น่าสนใจ คือ ด้านเนื้อหาสาระของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงยังอยู่ในระดับ ค่อนข้างมากเป็นส่วนใหญ่เกือบทุกข้อ ซึ่งมีหลายประเด็นควรอยู่ในระดับมาก สำหรับด้านการ นำมาใช้ประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ระดับค่อนข้างมาก และด้านการประยุกต์ใช้ โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับค่อนข้างมาก นอกจากนี้ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของข้าราชการจังหวัดราชบุรีใน การดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง คือ ปัจจัยด้านอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อความคิดเห็นของข้าราชการจังหวัดราชบุรีในการดำเนินชีวิตตามแนวคิด เศรษฐกิจพอเพียง คือ ปัจจัยด้านเพศ การดำรงตำแหน่ง อายุราชการ และการได้รับข้อมูลข่าวสาร

เชียรธิดา เหมพิพัฒน์ (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักศึกษาของ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบ แบบสอบถามมีความเห็นต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ พิจารณา 6 ด้าน พบว่า ในระดับความคิดเห็นค่อนข้างสูง คือ ด้านการนำไปประยุกต์ ในระดับความ

คิดเห็นปานกลาง คือ ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ ด้านอธิบายปรากฏการณ์ ด้านการขยายขององค์ความรู้ ด้านความเข้าใจในเนื้อหาสาระ และด้านการรับรู้เนื้อหาสาระ ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตบริหารศาสตรต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ คณะที่ศึกษาและสาขาที่จบปริญญาตรี ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลกับความคิดเห็นของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตรต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ชั้นปีที่ศึกษา ผลการศึกษา อาชีพ และการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สมหมาย สาททรัพย์ (2542: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความเข้มแข็งของชุมชนตามแนวทางพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียงของชาวพุทธ: กรณีศึกษา ชุมชนศรีษะอโศก อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนศรีษะอโศกมีระดับความเข้มแข็งของชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยมีความเข้มแข็งทางด้านปัจจัยเศรษฐกิจชุมชนในระดับสูง ปัจจัยด้านการศึกษาเรียนรู้มีความเข้มแข็งในระดับสูง และปัจจัยด้านศาสนาวัฒนธรรมมีความเข้มแข็งในระดับสูงเช่นกัน นอกจากนี้ยังพบว่า ความเข้มแข็งของชุมชนทั้ง 3 ปัจจัยที่ศึกษามีความสัมพันธ์กันทั้ง 3 ปัจจัย เมื่อทดสอบโดยสถิติสัมพันธ์ ผลการทดสอบพบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจชุมชนสัมพันธ์กับปัจจัยด้านการศึกษาเรียนรู้ในระดับสูง ปัจจัยด้านการศึกษาเรียนรู้สัมพันธ์กับปัจจัยด้านศาสนาวัฒนธรรมในระดับปานกลาง และปัจจัยความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจชุมชน ด้านการศึกษาเรียนรู้ และด้านศาสนาวัฒนธรรมสัมพันธ์กับความเข้มแข็งของชุมชนศรีษะอโศกทุกปัจจัยในระดับสูง

สยาม บุญสม (2542: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามนโยบายเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามนโยบายเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองในภาพรวมอยู่ในระดับกลาง ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการคิดหาแนวทางดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับการทดสอบสมมุติฐาน พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามนโยบายเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ได้แก่ รายได้ สถานภาพทางสังคม และความเชื่อถือศรัทธาในนโยบายเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ส่วนปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามนโยบายเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ และประสบการณ์ในการดำเนินงานโครงการรัฐบาล

สายน้ำผึ้ง รัตนงาม (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นในการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาสมาชิกเสถียรธรรมสถาน ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกเสถียรธรรมสถาน ส่วนใหญ่เห็นด้วยในการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับค่อนข้างมาก (ร้อยละ 74.8) รองลงมาคือ เห็นด้วยในระดับมาก (ร้อยละ 16.8) และเห็นด้วยในระดับค่อนข้างน้อย (ร้อยละ 8.4) ตามลำดับ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณารายละเอียดของข้อมูลเป็นรายด้านทั้ง 3

ด้าน ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ซึ่งนำมาเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากน้อยไปหา มากได้ดังนี้ คือ ด้านการรับรู้ ด้านการนำมาใช้ประโยชน์ และด้านการนำไปประยุกต์ใช้ ซึ่งมี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.7 3.06 และ 3.17 ตามลำดับ นอกจากนี้ พบว่า ปัจจัยที่ผลกับความคิดเห็นของ สมาชิกเสถียรธรรมสถานในการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง คือ รายได้ ส่วนปัจจัยที่ไม่มี ผลกับความคิดเห็นของสมาชิกเสถียรธรรมสถานในการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง คือ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ และการรับข่าวสารข้อมูล

ศศิพรรณ บัวทรัพย์ (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นด้วยต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้าน พบว่า ด้านการรับรู้เนื้อหาสาระ ด้านความเข้าใจเนื้อหาสาระ ด้านการปฏิบัติหรือการประยุกต์ใช้ และด้านการเผยแพร่ อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน และปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ เพศ คณะที่ศึกษา และการรับรู้จากครอบครัว ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ชั้นปีที่ศึกษา สาขาที่จบก่อนเข้าศึกษา ภูมิภาค การรับรู้จากสื่อมวลชน และการรับรู้จากเพื่อนหรือผู้นำกลุ่ม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตประจำวันของลูกค้ำธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร(ธ.ก.ส.) สาขาแม่ตื่น จังหวัดลำพูน เป็นการวิจัยคุณภาพ โดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ซึ่งมีรายละเอียดของวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

- 1.ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 2.เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
- 3.การเก็บและรวบรวมข้อมูล
- 4.การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ลูกค้ำ ธ.ก.ส. สาขาแม่ตื่น อำเภอลี่ จังหวัดลำพูน จำนวน 5 หมู่บ้าน คือ บ้านแม่ฮิโฮ บ้านใหม่วงศ์ษาพัฒนา บ้านใหม่สวรรค์ บ้านห้วยเรือแม่เอิบ บ้านสันป่าสัก ที่ผ่านการฝึกอบรมจาก ธ.ก.ส. จำนวน 125 คน

กลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ลูกค้ำ ธ.ก.ส. สาขาแม่ตื่น อำเภอลี่ จังหวัดลำพูน ที่ผ่านการฝึกอบรมจาก ธ.ก.ส. โดยผู้ศึกษาค้างกลุ่มตัวอย่างโดยการคำนวณโดยใช้สูตรการหาจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ของ Taro Yanane

$$\text{จากสูตร } n = \frac{N}{1 + N(e)^2} \text{ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 96 คน}$$

N = จำนวนประชากร

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างกำหนดให้เท่ากับ 0.05

$$\begin{aligned} \text{แทนสูตร} &= \frac{125}{1 + (125 \times 0.0025)} \\ &= 95.23 \text{ คน ปัดเป็น 96 คน} \end{aligned}$$

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ข้อมูลปฐมภูมิ โดยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป แบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ของกลุ่มตัวอย่าง คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพหลัก อาชีพรอง สภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว เงินออม หนี้สิน แหล่งรับรู้ข้อมูล จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

ส่วนที่ 2 การศึกษาเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แยกแบบสอบถามเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 2.1 ความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ส่วนที่ 2.2 การนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ในการดำเนินชีวิต

ส่วนที่ 2.3 การนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง

ส่วนที่ 3 ศึกษาระดับความสามารถในการถ่ายทอดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเจ้าหน้าที่

การทดสอบเครื่องมือ

สำหรับการทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดในการศึกษา และได้นำไปทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ 2 ขั้นตอน

ขั้นที่ 1 นำแบบสอบถามไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้คำแนะนำ และปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะให้มีความเหมาะสม

ขั้นที่ 2 แก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ประสานความร่วมมือไปยังลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาแม่ต๋น อำเภอสี จังหวัดลำพูน จำนวน 5 หมู่บ้าน คือ บ้านแม่ฮิโฮ บ้านใหม่วงศ์ษาพัฒนา บ้านใหม่สวรรค์ บ้านห้วยเรือแม่เอิบ บ้านสันป่าสัก เพื่อเก็บข้อมูล โดยศึกษาความเข้าใจแบบสอบถามและดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มประชากรตัวอย่างโดยสัมภาษณ์ ตามแบบสอบถาม

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ใช้แบบสัมภาษณ์ตามแบบสอบถาม เพื่อรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรตัวอย่าง โดยผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นตามแนววัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ศึกษาจากผลงานทางวิชาการ จากตำรา และเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล กำหนดให้มีการนำข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการสอบถาม มาดำเนินการวิเคราะห์ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิกลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาแม่ต๋อน อำเภอถ้ำ จังหวัดลำพูน จำนวน 5 หมู่บ้าน คือ บ้านแม่ฮิโฮ บ้านใหม่วงศ์ษาพัฒนา บ้านใหม่สวรรค์ บ้านห้วยเรือแม่เอิบ บ้านสันป่าสัก ซึ่งเป็นลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาแม่ต๋อน ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพหลัก อาชีพรอง สถานภาพทางเศรษฐกิจ การออม หนี้สิน แหล่งรับรู้ข้อมูล จำนวนสมาชิกในครัวเรือน วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนำมารวบรวมแจกหาค่าความถี่ หาค่าร้อยละ สรุปผลและนำเสนอรายงาน

ส่วนที่ 2 เป็นการทดสอบความรู้ความเข้าใจของลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาแม่ต๋อน อำเภอถ้ำ จังหวัดลำพูน จำนวน 5 หมู่บ้าน คือ บ้านแม่ฮิโฮ บ้านใหม่วงศ์ษาพัฒนา บ้านใหม่สวรรค์ บ้านห้วยเรือแม่เอิบ บ้านสันป่าสัก ต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่าเข้าใจอย่างไร ได้มีการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ในการดำเนินชีวิตหรือไม่ การนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองมากน้อยเพียงใด โดยแบ่งเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 2.1 ข้อมูลด้านการวัดความรู้ความเข้าใจของสมาชิก ต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กำหนดคำถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง กำหนดให้ตอบ ใช่หรือไม่ใช่ คำตอบถูก ได้ 1 คะแนน คำตอบผิดได้ 0 คะแนน วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนำมาแจกหาค่าความถี่ หาค่าร้อยละ สรุปผลและนำเสนอรายงาน

การวัดความรู้ความเข้าใจของสมาชิก ธ.ก.ส. นั้น ถือว่าเป็นการประเมินผลระดับความรู้ ดังนั้นผู้ศึกษาจึงได้นำเกณฑ์การให้คะแนนของกระทรวงศึกษาธิการมาเป็นเกณฑ์ในการจัดระดับความรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2535, หน้า 24)

ระดับความรู้	ช่วงคะแนน (ร้อยละ)
มีความรู้ดีมาก	80-100
มีความรู้มาก	70-79
มีความรู้ปานกลาง	60-69
มีความรู้น้อย	1-59

ตารางที่ 2.1 ระดับความรู้ความเข้าใจของสมาชิก ธ.ก.ส.

ส่วนที่ 2.2 ศึกษาระดับด้านการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ในการดำเนินชีวิต กำหนดคำถามกิจกรรมที่สอดคล้องกับเศรษฐกิจพอเพียง กำหนดคำตอบ ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม มาแจกหาค่าความถี่ หาค่าร้อยละ สรุปผลและนำเสนอรายงาน

ส่วนที่ 2.3 ศึกษาระดับแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ประโยชน์แก่ตนเอง กำหนดคำถามเป็นระดับการนำไปใช้ประโยชน์แก่ตนเอง กำหนดตอบโดยการจัดระดับคะแนนเป็นแบบ Likert Scale โดยมี 5 ตัวเลือก คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม มาแจกหาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สรุปผลและนำเสนอรายงาน

สำหรับแบบสอบถามเกี่ยวกับด้านการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ประโยชน์แก่ตนเอง เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์การแปลความหมายของระดับค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญส่ง นิลแก้ว, 2541, หน้า 146)

4.50-5.00	หมายถึง	นำไปใช้มากที่สุด
3.50-4.49	หมายถึง	นำไปใช้มาก
2.50-3.49	หมายถึง	นำไปใช้ปานกลาง
1.50-2.49	หมายถึง	นำไปใช้น้อย
1.00-1.49	หมายถึง	นำไปใช้น้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 ศึกษาระดับความสามารถในการถ่ายทอดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเจ้าหน้าที่ กำหนดคำถามเป็นระดับการถ่ายทอดความรู้ กำหนดตอบโดยการจัดระดับคะแนนเป็นแบบ Likert Scale โดยมี 5 ตัวเลือก คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม มาแจกหาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สรุปผลและนำเสนอรายงาน

สำหรับแบบสอบถามเกี่ยวกับด้านความสามารถในการถ่ายทอดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเจ้าหน้าที่ เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์การแปลความหมายของระดับค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญส่ง นิลแก้ว, 2541, หน้า 146)

4.50-5.00	หมายถึง	ถ่ายทอดความรู้ได้มากที่สุด
3.50-4.49	หมายถึง	ถ่ายทอดความรู้ได้มาก
2.50-3.49	หมายถึง	ถ่ายทอดความรู้ได้ปานกลาง
1.50-2.49	หมายถึง	ถ่ายทอดความรู้ได้น้อย
1.00-1.49	หมายถึง	ถ่ายทอดความรู้ได้น้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ เป็นการศึกษาความรู้ความเข้าใจและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตประจำวันของ ลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ผู้ศึกษาได้ทำการรวบรวมข้อมูล แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าสถิติประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของลูกค้า ธ.ก.ส. ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก อาชีพรอง สถานภาพทางเศรษฐกิจ การออม หนี้สิน แหล่งรับรู้ข้อมูล จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

ส่วนที่ 2 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการทดสอบความรู้ความเข้าใจของลูกค้า ธ.ก.ส. ต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่าเข้าใจอย่างไร ได้มีการนำเสนอทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองมากน้อยเพียงใด โดยแยกเป็น 5 ส่วนดังนี้

- 2.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง
- 2.2 การนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต
- 2.3 การนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง
- 2.4 การเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจกับการประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดประโยชน์กับตนเอง
- 2.5 การเปรียบเทียบความแตกต่างปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง

ส่วนที่ 3 ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเจ้าหน้าที่ โดยแยกเป็น 2 ส่วนดังนี้

- 3.1 ระดับความสามารถในการถ่ายทอดความรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเจ้าหน้าที่
- 3.2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง การนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง กับระดับการถ่ายทอดความรู้ของเจ้าหน้าที่

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{x}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mu)
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Sigma)

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของลูกค้า ธ.ก.ส.

ตารางที่ 4.1 ร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของลูกค้า ธ.ก.ส.

n= 96 คน

ปัจจัยส่วนบุคคล		จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	69	71.9
	หญิง	27	28.1
2. อายุ	ต่ำกว่า 30 ปี	5	5.2
	ระหว่าง 31-40 ปี	26	27.1
	ระหว่าง 41-50 ปี	38	39.6
	มากกว่า 50 ปี	27	28.1
3. สถานภาพ	โสด	12	12.5
	สมรส	79	82.3
	หย่าร้างหรือหม้าย	5	5.2
4. ระดับการศึกษา	ไม่ได้เรียน	2	2.1
	ประถมศึกษา	63	65.6
	มัธยมศึกษาตอนต้น	19	19.8
	มัธยมศึกษาตอนปลาย,ปวช	5	5.2
	ปวส หรือ อนุปริญญา	6	6.3
	ปริญญาตรี	1	1.0

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

n= 96 คน

ปัจจัยส่วนบุคคล		จำนวน (คน)	คิดเป็น ร้อยละ
5.1 อาชีพหลัก	ทำนา	20	20.8
	ทำสวน	45	46.9
	ค้าขาย	4	4.2
	รับจ้างทั่วไป	26	27.1
	พจน.อบต.	1	1.0
5.2 อาชีพรอง	ทำนา	2	2.9
	ทำสวน	13	19.1
	ค้าขาย	9	13.2
	รับจ้างทั่วไป	42	61.8
	ประดิษฐ์ดอกไม้จากแป้ง	2	2.9
5.3 รายได้อาชีพหลัก (ต่อปี)	น้อยกว่า 10,000 บาท	10	10.4
	10,001 - 50,000 บาท	52	54.2
	50,001 - 100,000 บาท	15	15.6
	100,001 - 150,000 บาท	8	8.3
	150,001 - 200,000 บาท	9	9.4
	มากกว่า 200,000 บาท	2	2.1
5.4 รายได้อาชีพรอง (ต่อปี)	น้อยกว่า 10,000 บาท	16	23.5
	10,001 - 50,000 บาท	36	52.9
	50,001 - 100,000 บาท	9	13.2
	100,001 - 150,000 บาท	2	2.9
	150,001 - 200,000 บาท	2	2.9
	มากกว่า 200,000 บาท	3	4.4

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

n= 96 คน

ปัจจัยส่วนบุคคล		จำนวน (คน)	คิดเป็น ร้อยละ
5.5 ค่าใช้จ่ายอาชีพหลัก (ต่อปี)	น้อยกว่า 10,000 บาท	17	17.7
	10,001 - 50,000 บาท	49	51.0
	50,001 - 100,000 บาท	14	14.6
	100,001 - 150,000 บาท	11	11.5
	150,001 - 200,000 บาท	3	3.1
	มากกว่า 200,000 บาท	2	2.1
5.6 ค่าใช้จ่ายอาชีพรอง (ต่อปี)	น้อยกว่า 10,000 บาท	28	43.8
	10,001 - 50,000 บาท	24	37.5
	50,001 - 100,000 บาท	7	10.9
	100,001 - 150,000 บาท	2	3.1
	150,001 - 200,000 บาท	-	-
	มากกว่า 200,000 บาท	3	4.7
6. เงินออม	ไม่มี	67	69.8
	มี	29	30.2
6.1 จำนวนเงินออม	น้อยกว่า 10,000 บาท	22	75.9
	10,001 - 50,000 บาท	6	20.7
	50,001 - 100,000 บาท	1	3.4
7. หนี้สิน	ไม่มี	15	15.6
	มี	81	84.4
7.1 จำนวนหนี้สิน	น้อยกว่า 100,000 บาท	39	40.6
	100,001 - 500,000 บาท	31	41.3
	500,001 - 1,000,000 บาท	5	6.7
8. ทรัพย์สิน	ไม่มี	20	20.8
	มี	76	79.2

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

n= 96 คน

ปัจจัยส่วนบุคคล		จำนวน (คน)	คิดเป็น ร้อยละ	
8.1 จำนวนทรัพย์สิน	น้อยกว่า 100,000 บาท	14	20.3	
	100,001 – 500,000 บาท	45	65.2	
	500,001 – 1,000,000 บาท	6	8.7	
	มากกว่า 1,000,000 บาท	4	5.8	
9. แหล่งรับรู้ข้อมูล เกี่ยวกับ	โทรทัศน์	91	94.8	
	เศรษฐกิจพอเพียง (ตอบได้หลายข้อ)	วิทยุ	40	41.7
		หนังสือพิมพ์	33	34.4
		ส่วนราชการ	44	45.8
		บุคคลในครอบครัว	18	18.8
เพื่อนบ้าน	26	27.1		
10. จำนวนสมาชิก ในครัวเรือน	1 - 2 คน	11	11.5	
	3 - 4 คน	55	57.3	
	5 - 6 คน	25	26.0	
	7 คนขึ้นไป	5	5.2	

(ที่มา : การสำรวจความคิดเห็น โดยแบบสอบถาม)

จากตาราง 4.1 แสดงให้เห็นถึงปัจจัยส่วนบุคคลของของลูกค้า ช.ก.ส. จำนวน 96 คน
จำแนกเป็นปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

เพศ พบว่า ลูกค้าส่วนใหญ่ร้อยละ 71.9 เป็นเพศชาย และร้อยละ 28.1 คน เป็นเพศหญิง
อายุ พบว่าลูกค้าส่วนใหญ่ ร้อยละ 39.6 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี รองลงมา ร้อยละ 28.1
มีอายุมากกว่า 50 ปี และร้อยละ 27.1 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ตามลำดับ

สถานภาพสมรส พบว่า ลูกค้าส่วนใหญ่ร้อยละ 82.3 สมรสแล้ว รองลงมา ร้อยละ 12.5
เป็นโสด และร้อยละ 5.2 หย่าร้างหรือเป็นหม้าย ตามลำดับ

ระดับการศึกษา พบว่าลูกค้าส่วนใหญ่ร้อยละ 65.6 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา
รองลงมา ร้อยละ 19.8 จบการศึกษาระดับมัธยมต้น และร้อยละ 6.3 จบการศึกษาระดับ ปวส. หรือ
อนุปริญญา ตามลำดับ

อาชีพหลักพบว่า ลูกค้าส่วนใหญ่ร้อยละ 46.9 มีอาชีพทำสวน รองลงมาร้อยละ 27.15 มีอาชีพรับจ้างทั่วไป และร้อยละ 20.08 มีอาชีพทำนา ตามลำดับ

อาชีพรองพบว่า ลูกค้าส่วนใหญ่ร้อยละ 61.8 มีอาชีพรับจ้างทั่วไป รองลงมาร้อยละ 19.1 มีอาชีพทำสวน และร้อยละ 13.2 มีอาชีพรับจ้างทั่วไป ตามลำดับ

รายได้จากอาชีพหลัก พบว่าลูกค้าส่วนใหญ่ร้อยละ 54.2 มีรายได้ระหว่าง 10,000-50,000 บาท ต่อปี รองลงมาร้อยละ 15.6 มีรายได้ระหว่าง 50,001-100,000 บาท ต่อปี และร้อยละ 10.4 มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท ต่อปี ตามลำดับ

รายได้จากอาชีพรอง พบว่าลูกค้าส่วนใหญ่ร้อยละ 52.9 มีรายได้ระหว่าง 10,000-50,000 บาท ต่อปี รองลงมาร้อยละ 23.5 มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท ต่อปี และร้อยละ 13.2 มีรายได้ระหว่าง 50,001-100,000 บาท ต่อปี ตามลำดับ

ค่าใช้จ่ายจากอาชีพหลักพบว่าลูกค้าส่วนใหญ่ร้อยละ 51.0 มีค่าใช้จ่ายต่อปี ระหว่าง 5,001-10,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 17.7 มีค่าใช้จ่ายต่ำกว่า 5,000 บาท ต่อปี และร้อยละ 14.6 มีค่าใช้จ่าย 5,001-10,000 บาท ต่อปี ตามลำดับ

ค่าใช้จ่ายจากอาชีพรองพบว่าลูกค้าส่วนใหญ่ร้อยละ 43.8 มีค่าใช้จ่ายต่อปี น้อยกว่า 10,000 บาท ต่อปี รองลงมาร้อยละ 37.5 มีค่าใช้จ่ายระหว่าง 10,001-50,000 บาท ต่อปี และร้อยละ 10.9 มีค่าใช้จ่ายระหว่าง 50,001-100,000 บาท ต่อปี ตามลำดับ

การออมเงินพบว่าลูกค้าส่วนใหญ่ร้อยละ 69.8 ไม่มีเงินออม และร้อยละ 30.2 มีเงินออม โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 75.9 มีเงินอมน้อยกว่า 10,000 บาท รองลงมาร้อยละ 20.7 มีเงินออมระหว่าง 10,001-50,000 บาท และร้อยละ 3.4 มีเงินออมระหว่าง 50,001-100,000 บาท ตามลำดับ

หนี้สิน พบว่า ลูกค้าส่วนใหญ่ร้อยละ 84.4 มีหนี้สิน และร้อยละ 15.6 ไม่มีหนี้สิน โดยผู้ที่มีหนี้สิน ส่วนใหญ่ร้อยละ 41.3 หนี้สินระหว่าง 100,001 - 500,000 บาท รองลงมาร้อยละ 40.6 มีหนี้สินน้อยกว่า 100,000 บาท และร้อยละ 6.7 มีหนี้สินระหว่าง 500,001-1,000,000 บาท ตามลำดับ

ทรัพย์สิน พบว่า ลูกค้าส่วนใหญ่ร้อยละ 79.2 มีทรัพย์สิน และร้อยละ 20.8 ไม่มีทรัพย์สิน โดยผู้ที่มีทรัพย์สิน ส่วนใหญ่ร้อยละ 65.2 มีทรัพย์สินระหว่าง 100,001 - 500,000 บาท รองลงมาร้อยละ 20.3 มีทรัพย์สินน้อยกว่า 100,000 บาท และร้อยละ 8.7 มีทรัพย์สินระหว่าง 500,001-1,000,000 บาท ตามลำดับ

แหล่งรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่าลูกค้ำ ช.ก.ส. ส่วนใหญ่ร้อยละ 94.8 รับข้อมูลข่าวสารจากโทรทัศน์ รองลงมาร้อยละ 545.8 รับข้อมูลจากหน่วยงานราชการ และร้อยละ 41.7 รับข้อมูลจากวิทยุ ตามลำดับ

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่าลูกค้ำ ช.ก.ส. ส่วนใหญ่ร้อยละ 57.3 มีสมาชิกในครัวเรือน 3 - 4 คน รองลงมาร้อยละ 26.0 มีสมาชิกในครัวเรือน 5-6 คน และร้อยละ 11.5 มีสมาชิกในครัวเรือน 1-2 คน ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เป็นการทดสอบความรู้ความเข้าใจของลูกค้ำ ช.ก.ส. ต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่าเข้าใจอย่างไร ได้มีการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองมากน้อยเพียงใด โดยแยกเป็น 5 ส่วนดังนี้

2.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง
ตารางที่ 4.2 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง
ลูกค้ำ ช.ก.ส.

ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง	ถูก	ผิด	คะแนน ร้อยละ	ระดับ ความรู้
1. เศรษฐกิจแบบพอเพียงเป็นการดำเนินชีวิตแบบพออยู่พอกิน ไม่เดือดร้อน ไม่เบียดเบียนตนเอง ไม่เบียดเบียนผู้อื่น รวมทั้งไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ	94 (97.9%)	2 (2.1%)	97.9	ดีมาก
2. การพึ่งตนเองเป็นหลัก มุ่งมั่นแก้ไขปัญหาค่าชีวิตด้วยความอดทน เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	96 (100.0%)	- (%)	100.0	ดีมาก
3. การดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ถ้าจำเป็นก็เสี่ยงโชคหรือซื้อห่วยบ้างมาน้อยขึ้นอยู่กักรายได้	22 (22.9%)	74 (77.1%)	22.9	น้อย
4. การปฏิบัติตน พอเหมาะ พอควร ตามศักยภาพในแต่ละช่วงเวลาของตนเองเป็นการดำเนินตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	87 (90.6%)	9 (9.4%)	90.6	ดีมาก
5. เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงปัญหาในครอบครัวใช้กำลังความคิด สติปัญญา กำลังกาย ในตัดสินใจอย่างรอบคอบ	87 (90.6%)	9 (9.4%)	90.6	ดีมาก

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง	ถูก	ผิด	คะแนน ร้อยละ	ระดับ ความรู้
เป็นการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง				
6. เลือกที่จะซื้อรถไถนา ก่อน ด้วยความจำเป็นต้อง ใช้งานในการดำเนินชีวิต ทั้ง ๆ ที่อยากเปลี่ยน มอเตอร์ไซค์คันใหม่ เป็นการดำเนินตามแนวทาง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	66 (68.8%)	30 (31.3%)	66.8	ปานกลาง
7. ร่วมสังสรรค์ ดื่มเหล้ากับเพื่อนบ้าง ไม่ขัดต่อ การดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง	36 (37.5%)	60 (62.5%)	37.5	น้อย
8. การเลือกซื้ออาหารมาบริโภคจากตลาดสะดวก กว่าจัดหาทำกินเอง เป็นการดำเนินชีวิตตาม แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	68 (70.8%)	28 (29.2%)	70.8	ปานกลาง
9. การศึกษาอบรม บุตร หลาน หรือคนใน ครอบครัวให้เป็นคนดีไม่ให้สร้างปัญหาและ ความเดือดร้อนแก่ผู้อื่นเป็นส่วนหนึ่งของการ ดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง	88 (91.7%)	8 (8.3%)	91.7	ดีมาก
10. การสมัครใจร่วมกลุ่มกันเพื่อแก้ไขปัญหาทาง เศรษฐกิจในรูปแบบสหกรณ์ โดยทุกคนใน กลุ่ม มีสิทธิ์เท่ากันมีการแบ่งผลประโยชน์ที่ ได้รับจากการรวมกลุ่มอย่างเป็นธรรมเป็น แนวทางแก้ปัญหาเศรษฐกิจตามแนวทาง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	93 (96.9%)	3 (3.1%)	96.9	ดีมาก
11. การดำเนินชีวิต ตามหลักของศาสนาที่ตนเอง นับถือ การถือศีลสังคมอย่างสม่ำเสมอ เป็น การดำเนินการแนวทางตามปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง	85 (88.5%)	11 (11.5%)	88.5	ดีมาก

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง	ถูก	ผิด	คะแนน ร้อยละ	ระดับ ความรู้
12. การพูดคุยศึกษาหาความรู้จากผู้มี ประสบการณ์หรือแลกเปลี่ยนความรู้กับ เพื่อนบ้านเป็นแนวทางหนึ่งตามปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	88 (91.7%)	8 (8.3%)	91.7	ดีมาก
13. การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรืออนุรักษ์ ประเพณีเดิมของหมู่บ้าน เป็นส่วนหนึ่งของ วิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง	88 (91.7%)	8 (8.3%)	91.7	ดีมาก
14. การบุกถางป่าไม้เพื่อจับจองหาพื้นที่ไว้ทำไร่ ในครอบครัวของตนเอง เป็นการดำเนินชีวิต ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	75 (78.1%)	21 (21.9%)	78.1	ปานกลาง
15. การใช้วัสดุที่เหลือจากการเกษตร เช่น ฟาง ข้าว กากถั่วเหลือง ทำปุ๋ยอินทรีย์ หรือไถกลบ ตอซังข้าวหญ้าและวัชพืช แทนปุ๋ยเคมี เป็นการ ลดต้นทุน การผลิต เป็นส่วนหนึ่งของการ ดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	88 (91.7%)	8 (8.3%)	91.7	ดีมาก
รวมเฉลี่ย	77 (80.62%)	19 (19.38%)	80.62	ดีมาก

(ที่มา : การสำรวจความคิดเห็น โดยแบบสอบถาม)

จากตารางที่ 4.2 พบว่า โดยภาพรวมแล้ว ลูกค้า ธ.ก.ส. มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมีความรู้ดีมาก คิดเป็นร้อยละเฉลี่ย 80.62

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของความรู้ความเข้าใจในแต่ละประเด็นแล้ว พบว่า ลูกค้า ธ.ก.ส. มีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง การพึ่งตนเองเป็นหลัก มุ่งมั่นแก้ไขปัญหาชีวิต ด้วยความอดทน เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100.0 รองลงมาคือเรื่อง เศรษฐกิจแบบพอเพียงเป็นการดำเนินชีวิตแบบ พออยู่พอกิน ไม่เดือดร้อน ไม่เบียดเบียนตนเอง ไม่เบียดเบียนผู้อื่น รวมทั้งไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 97.9 และเรื่อง การสมัครใจร่วมกลุ่มกันเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจในรูปแบบสหกรณ์ โดยทุกคนใน

กลุ่มมีสิทธิ์เท่ากันมีการแบ่งผลประโยชน์ที่ได้รับจากการรวมกลุ่มอย่างเป็นธรรมเป็นแนวทาง
แก้ปัญหาเศรษฐกิจตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คิดเป็นร้อยละ 96.9 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 ร้อยละของระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงของลูกค้า ธ.ก.ส.

ระดับความรู้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ดีมาก	71	74.0
มาก	15	15.6
ปานกลาง	6	6.2
น้อย	4	4.2
รวม	96	100.0

(ที่มา : การสำรวจความคิดเห็น โดยแบบสอบถาม)

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ลูกค้า ธ.ก.ส. ส่วนใหญ่ร้อยละ 74.0 มีความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับดีมาก รองลงมาร้อยละ 15.6 มีความรู้ในระดับมาก และร้อยละ 6.2 มีความรู้ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2.2 การนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต
ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้
ในการดำเนินชีวิต ของลูกค้า ธ.ก.ส.

n = 96

แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประยุกต์ในการดำเนินชีวิต	ปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การดำเนินชีวิตแบบพออยู่พอกิน ไม่เบียดเบียนตนเอง ไม่เบียดเบียนผู้อื่น และไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ	96	100.0	-	-
2. การใช้แรงงานครอบครัวในการทำงานเกษตร มีการ ช่วยเหลือแรงงานเพื่อนบ้านในการทำการเกษตร เพื่อลด ต้นทุนในการทำการเกษตร	92	95.8	4	4.2
3. การปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคในครัวเรือนและ แลกเปลี่ยนระหว่างครัวเรือน หรือจำหน่ายส่วนเกิน	79	82.3	17	17.7

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n = 96

แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประยุกต์ในการดำเนินชีวิต	ปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
4. เมื่อมีปัญหาเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในครอบครัว ได้ใช้ สติปัญญา และเหตุผล ในการตัดสินใจอย่างรอบคอบ	94	97.9	2	2.1
5. การลด ละ เลิก อบายมุข กิจกรรมฟุ่มเฟือย เช่น ดื่มสุรา สูบบุหรี่ ชื้อหวย เป็นต้นเพื่อลดค่าใช้จ่าย ให้กับครัวเรือน	72	75.0	24	25.0
6. การค้นหาความถนัดของตนเอง ค้นหาปัญหา ครอบครัว กำหนดทิศทางของครอบครัว ปฏิบัติตาม แผนที่วางไว้ และประเมินผลตนเอง	85	88.5	11	11.5
7. การปฏิบัติตนเป็นที่พึ่งของคนในครอบครัว เป็นผู้นำ ที่ดี เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและอบอุ่นให้แก่ ครอบครัวอยู่เสมอ	96	100.0	-	-
8. การนำเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ ไว้ใช้เองดินทดแทนปุ๋ยเคมี เป็นการลดค่าใช้จ่ายและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	70	72.9	26	27.1
9. การเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ หรือเข้ารับการฝึกอบรมจาก ทางหน่วยงานราชการหรือเอกชน แล้วนำความรู้ มาเผยแพร่เกิดประโยชน์แก่ตนเองและหมู่คณะ	77	80.2	19	19.8
10. มีการจดบันทึกรายรับ-รายจ่ายของครอบครัว	39	40.6	57	59.4
11. มีการแนะนำส่งเสริมให้คนในครอบครัวรู้จัก ประหยัดเก็บเงินออมไว้เป็นทุน	86	89.6	10	10.4
12. การร่วมสืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงาม ของท้องถิ่น	93	96.9	3	3.1
13. การรวมกลุ่มออมทรัพย์ ร่วมซื้อ ร่วมขาย การแปรรูปอาหาร ในรูปของสหกรณ์	46	47.9	50	52.1

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n = 96

แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประยุกต์ในการดำเนินชีวิต	ปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
14. การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นแก้ไขปัญหา เช่น ใช้ผล มะละกอกำจัดหอยเชอรี่ ใช้เกลือแกงใส่ยอดมะพร้าว ทำให้ลูกตก ไถกลบวัชพืชเป็นปุ๋ยพืชสดแทนปุ๋ยเคมี	58	60.4	38	39.6
15. การรู้จักวางแผนการตลาดก่อนจะทำการปลูกพืช ชนิดนั้นๆ เพื่อป้องกันสินค้าล้นตลาด	56	58.3	40	41.7

(ที่มา : การสำรวจความคิดเห็น โดยแบบสอบถาม)

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ลูกค้า ธ.ก.ส. โดยภาพรวมมีการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ในการดำเนินชีวิต โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 100.0 มีการดำเนินชีวิตแบบพออยู่พอกิน ไม่เบียดเบียนตนเอง ไม่เบียดเบียนผู้อื่น และไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและ การปฏิบัติตนเป็นที่พึ่งของคนในครอบครัว เป็นผู้นำ ที่ดี เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและอบอุ่นให้แก่ครอบครัวอยู่เสมอ รองลงมา ร้อยละ 97.9 เมื่อมีปัญหาเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในครอบครัว ได้ใช้สติปัญญา และเหตุผล ในการตัดสินใจอย่างรอบคอบ

สำหรับในส่วนของการไม่ปฏิบัติ นั้น ส่วนใหญ่ ร้อยละ 59.4 ไม่ได้มีการจดบันทึก รายรับ-รายจ่ายของครอบครัว รองลงมา ร้อยละ 52.1 ไม่ได้มีการรวมกลุ่มออมทรัพย์ ร่วมซื้อ รวมขาย การแปรรูปอาหาร ในรูปของสหกรณ์

2.3 การนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง
 ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนของการนำ แนวทาง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้
 ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ของลูกค้า ธ.ก.ส.

n = 96				
ลำดับ ที่	การนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง	\bar{x}	S.D.	ระดับการนำ ไปใช้
1	การจดบันทึกรายรับ-รายจ่ายของครอบครัว	2.66	1.10	น้อย
2	การออมเงิน	2.43	0.89	น้อย
3	การแนะนำให้สมาชิกในครอบครัวรู้จักการออมเงิน	3.39	0.90	ปานกลาง
4	การประกอบอาชีพเสริม เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว	3.35	0.95	ปานกลาง
5	การลด ละ เลิก กิจกรรมฟุ่มเฟือย เช่น ดื่มสุรา สูบบุหรี่ ซื้อหวย เป็นต้นเพื่อลดรายจ่ายให้กับครอบครัว	3.42	1.12	ปานกลาง
6	เป็นตัวอย่างที่ดีของครอบครัวในดำเนินชีวิตแบบเรียบง่าย สมถะ	3.63	0.93	มาก
7	ได้ใช้แรงงานครอบครัวและมีการช่วยลงแรงเพื่อนบ้านใน การทำงานเกษตร แทนค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงาน	3.69	0.90	มาก
8	ได้ปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคในครัวเรือนและ แลกเปลี่ยนระหว่างครัวเรือน แทนหาซื้อจากตลาด	3.30	0.96	ปานกลาง
9	หากมีปัญหาเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในครอบครัว ได้ใช้เหตุผล สติปัญญา ตัดสินใจอย่างรอบคอบ	3.85	0.88	มาก
10	การนำความรู้จากการสอบถามเพื่อนบ้านหรือผู้มี ประสบการณ์ (คนเก่งในสาขานั้นๆ) นำมาปรับปรุง พัฒนาการประกอบอาชีพ	3.43	0.87	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย		ร ว ม เฉลี่ย	3.31	0.54

(ที่มา : การสำรวจความคิดเห็น โดยแบบสอบถาม)

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การนำแนวทาง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ให้เกิด
 ประโยชน์แก่ตนเอง ของลูกค้า ธ.ก.ส. โดยภาพรวมแล้ว การนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 ไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.31$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการนำไปใช้มากที่สุด คือ หากมีปัญหาเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในครอบครัว ได้ใช้เหตุผล สติปัญญา ตัดสินใจอย่างรอบคอบ ($\bar{x} = 3.85$) รองลงมาคือ ได้ใช้แรงงานครอบครัว รื้อนและมีการช่วยลงแรงเพื่อนบ้านในการทำการเกษตร แทนค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงาน ($\bar{x} = 3.69$) ส่วนข้อที่มีการนำไปใช้น้อยที่สุด คือ การจดบันทึกรายรับ-รายจ่ายของครอบครัว ($\bar{x} = 2.66$)

2.4 การเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจกับการประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดประโยชน์กับตนเอง
ตารางที่ 4.6 การเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจ กับการประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดประโยชน์กับตนเอง

การนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง	ระดับความรู้ความเข้าใจ			
	น้อย	ปานกลาง	มาก	ดีมาก
1.การจดบันทึกรายรับ-รายจ่ายของครอบครัว	2.00	3.00	2.47	2.70
	น้อย	ปานกลาง	น้อย	ปานกลาง
2. การออมเงิน	1.50	2.33	2.47	2.48
	น้อย	น้อย	น้อย	น้อย
3. การแนะนำให้สมาชิกในครอบครัวรู้จักการออมเงิน	3.00			
	ปานกลาง	3.67	3.67	3.32
	กลาง	มาก	มาก	ปานกลาง
4. การประกอบอาชีพเสริม เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว	3.00		3.20	
	ปานกลาง	4.00	ปานกลาง	3.35
	กลาง	มาก	กลาง	ปานกลาง
5. การลด ละ เลิก กิจกรรมฟุ่มเฟือย เช่น ดื่มสุรา สูบบุหรี่ ซื้อหวย เป็นต้นเพื่อลดรายจ่ายให้กับครอบครัว	3.00			
	ปานกลาง	3.67	3.60	3.38
	กลาง	มาก	มาก	ปานกลาง
6. เป็นตัวอย่างที่ดีของครอบครัวในดำเนินชีวิตแบบเรียบง่าย สมถะ	3.50	3.67	3.80	3.59
	มาก	มาก	มาก	มาก
7. ได้ใช้แรงงานครอบครัวและมีการช่วย ลงแรงเพื่อนบ้านใน การทำการเกษตร แทนค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงาน	3.00			
	ปานกลาง	4.00	3.53	3.73
	กลาง	มาก	มาก	มาก

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

การนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง	ระดับความรู้ความเข้าใจ			
	น้อย	ปานกลาง	มาก	ดีมาก
8. ได้ปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคใน ครัวเรือนและแลกเปลี่ยนระหว่างครัวเรือน	3.50	3.67	3.27	3.27
แทนหาซื้อจากตลาด	มาก	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง
9. หากมีปัญหาเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในครอบครัว ได้ใช้เหตุผล สติปัญญา ตัดสินใจอย่างรอบคอบ	3.00	3.67	3.73	3.94
10. การนำความรู้จากการสอบถามเพื่อนบ้านหรือผู้มี ประสบการณ์ (คนเก่งในสาขานั้นๆ) นำมาปรับปรุง พัฒนาการประกอบอาชีพ	2.50	3.33	2.73	3.63
	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก
รวม	2.80	3.50	3.25	3.34
	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง

ตารางที่ 4.6 การเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจ กับการประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดประโยชน์กับตนเอง พบว่า โดยภาพรวมลูกค้ำ ธ.ก.ส. ที่มีระดับความรู้ต่างกัน มีระดับการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ที่แตกต่างกันทุกด้าน โดยผู้ที่มีความรู้ในระดับปานกลาง มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับมาก ส่วนผู้ที่มีความรู้ในระดับมาก ดีมาก และน้อย มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านการจดบันทึกรายรับ-รายจ่ายของครอบครัว พบว่า ผู้ที่มีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง และดีมาก มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง ในขณะที่ผู้ที่มีความรู้ในระดับน้อย และมาก มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับน้อย

2. ด้านการออมเงิน พบว่า ผู้ที่มีความรู้อยู่ในระดับน้อย ปานกลาง มาก และดีมาก มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับน้อย เท่ากันทั้งหมด

3. ด้านการแนะนำให้สมาชิกในครอบครัวรู้จักการออมเงิน พบว่า ผู้ที่มีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง และมาก มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก ในขณะที่ผู้ที่มีความรู้ในระดับน้อย และมากที่สุด มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง

4. การประกอบอาชีพเสริม เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว พบว่า ผู้ที่มีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก ในขณะที่ผู้ที่มีความรู้ในระดับน้อย มาก และดีมาก มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง

5. การลด ละ เลิก กิจกรรมฟุ่มเฟือย เช่น ดื่มสุรา สูบบุหรี่ ซื้อห่วย เป็นต้นเพื่อลดรายจ่ายให้กับครอบครัว พบว่า ผู้ที่มีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง และมาก มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก ในขณะที่ผู้ที่มีความรู้อยู่ในระดับน้อย และดีมาก มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง

6. เป็นตัวอย่างที่ดีของครอบครัวในดำเนินชีวิตแบบเรียบง่าย สมถะ พบว่า ผู้ที่มีความรู้อยู่ในระดับน้อย ปานกลาง มาก และดีมาก มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก เท่ากันทั้งหมด

7. ได้ใช้แรงงานครอบครัวและมีการช่วย ลงแรงเพื่อนบ้านในการทำการเกษตร แทนค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงาน พบว่า ผู้ที่มีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง มาก และดีมาก มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก ในขณะที่ผู้ที่มีความรู้อยู่ในระดับน้อย มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง

8. ได้ปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคในครัวเรือนและแลกเปลี่ยนระหว่างครัวเรือน แทนหาซื้อจากตลาด พบว่า ผู้ที่มีความรู้อยู่ในระดับน้อย ปานกลาง มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก ในขณะที่ผู้ที่มีความรู้อยู่ในระดับมาก และดีมาก มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง

9. หากมีปัญหาเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในครอบครัว ได้ใช้เหตุผล สติปัญญา ตัดสินใจอย่างรอบคอบ พบว่า ผู้ที่มีความรู้อยู่ในระดับน้อย ปานกลาง มาก และดีมาก มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก เท่ากันทั้งหมด

10. การนำความรู้จากการสอบถามเพื่อนบ้านหรือผู้มีประสบการณ์ (คนเก่งในสาขานั้นๆ) นำมาปรับปรุงพัฒนาการประกอบอาชีพ พบว่า ผู้ที่มีความรู้อยู่ในระดับดีมาก มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก ในขณะที่ผู้ที่มีความรู้อยู่ในระดับน้อย ปานกลาง และมาก มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง

2.4 การเปรียบเทียบความแตกต่างปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับการนำแนวทาง
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง
ตารางที่ 4.7 การเปรียบเทียบเพศที่แตกต่างกัน กับการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
มาใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง

การนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง	เพศ	
	ชาย	หญิง
1. การจดบันทึกรายรับ-รายจ่ายของครอบครัว	2.59	2.81
	ปานกลาง	ปานกลาง
2. การออมเงิน	2.43	2.41
	น้อย	น้อย
3. การแนะนำให้สมาชิกในครอบครัวรู้จักการออมเงิน	3.30	3.59
	ปานกลาง	มาก
4. การประกอบอาชีพเสริม เพื่อเพิ่มรายได้ ให้กับครอบครัว	3.38	3.30
	ปานกลาง	ปานกลาง
5. การลด ละ เลิก กิจกรรมฟุ่มเฟือย เช่น ดื่มสุรา สูบบุหรี่ ซื้อหวย เป็นต้นเพื่อลดรายจ่ายให้กับครอบครัว	3.33	3.63
	ปานกลาง	มาก
6. เป็นตัวอย่างที่ดีของครอบครัวในดำเนินชีวิต แบบเรียบง่าย สมถะ	3.59	3.70
	มาก	มาก
7. ได้ใช้แรงงานครอบครัวและมีการช่วย ลงแรงเพื่อน บ้านในการทำการเกษตร แทนค่าใช้จ่ายในการจ้าง แรงงาน	3.80	3.41
	มาก	ปานกลาง
8. ได้ปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคในครัวเรือน และแลกเปลี่ยนระหว่างครัวเรือนแทนหาซื้อจากตลาด	3.28	3.37
	ปานกลาง	ปานกลาง
9. หากมีปัญหาเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในครอบครัว ได้ใช้เหตุผล สติปัญญา ตัดสินใจอย่างรอบคอบ	3.78	4.04
	มาก	มาก
10. การนำความรู้จากการสอบถามเพื่อนบ้านหรือผู้มี ประสบการณ์ (คนเก่งในสาขานั้นๆ) นำมาปรับปรุง พัฒนาการประกอบอาชีพ	3.45	3.37
	ปานกลาง	ปานกลาง

(ที่มา : การสำรวจความคิดเห็น โดยแบบสอบถาม)

ตารางที่ 4.7 การเปรียบเทียบเพศที่แตกต่างกัน กับการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง พบว่า โดยภาพรวมลูกค้า ธ.ก.ส. ที่มีเพศต่างกัน มีระดับการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองที่ไม่แตกต่างกัน โดยส่วนใหญ่มีระดับการนำไปใช้อยู่ในระดับปานกลาง แต่มีจำนวน 3 ด้าน ที่มีการนำไปใช้แตกต่างกัน ดังนี้

1. ด้านการแนะนำให้สมาชิกในครอบครัวรู้จักการออมเงิน พบว่า เพศหญิง มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก ส่วนเพศชาย มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง
2. การลด ละ เลิก กิจกรรมฟุ่มเฟือย เช่น ดื่มสุรา สูบบุหรี่ ซื้อห่วย เป็นต้นเพื่อลดรายจ่ายให้กับครอบครัว พบว่า เพศหญิง มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก ส่วนเพศชาย มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง
3. ได้ใช้แรงงานครอบครัวและมีการช่วยลงแรงเพื่อนบ้านในการทำการเกษตร แทนค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงาน พบว่า เพศชาย มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก ส่วนเพศหญิงมีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.8 การเปรียบเทียบอายุที่แตกต่างกัน กับการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
มาใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง

การนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง	อายุ			
	ต่ำกว่า 30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	50 ปีขึ้นไป
1. การจัดบันทึกรายรับ-รายจ่ายของครอบครัว	3.80 มาก	2.85 ปานกลาง	2.55 ปานกลาง	2.41 น้อย
2. การออมเงิน	2.60 ปานกลาง	2.42 น้อย	2.37 น้อย	2.48 น้อย
3. การแนะนำให้สมาชิกในครอบครัว รู้จักการออมเงิน	3.00 ปานกลาง	3.08 ปานกลาง	3.61 มาก	3.44 ปานกลาง
4. การประกอบอาชีพเสริม เพื่อเพิ่มรายได้ ให้กับครอบครัว	2.40 น้อย	3.38 ปานกลาง	3.32 ปานกลาง	3.56 มาก
5. การลด ละ เลิก กิจกรรมฟุ่มเฟือย เช่น คีฬาสี สูบบุหรี่ ซื้อหอย เป็นต้นเพื่อลดรายจ่ายให้กับ ครอบครัว	3.20 ปานกลาง	3.12 ปานกลาง	3.79 มาก	3.22 ปานกลาง
6. เป็นตัวอย่างที่ดีของครอบครัวในดำเนินชีวิต แบบเรียบง่าย สมถะ	3.40 ปานกลาง	3.31 ปานกลาง	3.89 มาก	3.59 มาก
7. ได้ใช้แรงงานครอบครัวและมีการช่วยลงแรง เพื่อนบ้านในการทำการเกษตรแทนค่าใช้จ่าย ในการจ้างแรงงาน	3.00 ปานกลาง	3.88 มาก	3.45 ปานกลาง	3.96 มาก
8. ได้ปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคใน ครัวเรือนและแลกเปลี่ยนระหว่างครัวเรือน แทนหาซื้อจากตลาด	2.60 ปานกลาง	3.50 มาก	3.18 ปานกลาง	3.41 ปานกลาง

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

การนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง	อายุ			
	ต่ำกว่า 30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	50 ปีขึ้นไป
9. หากมีปัญหาเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในครอบครัว ได้ใช้เหตุผล สติปัญญา ตัดสินใจอย่าง รอบคอบ	3.60 มาก	3.42 ปานกลาง	4.08 มาก	4.00 มาก
10. การนำความรู้จากการสอบถามเพื่อนบ้าน หรือ ผู้มีประสบการณ์ (คนเก่งในสาขานั้นๆ) นำมาปรับปรุงพัฒนาการประกอบอาชีพ	2.60 ปานกลาง	3.62 มาก	3.29 ปานกลาง	3.59 มาก

(ที่มา : การสำรวจความคิดเห็น โดยแบบสอบถาม)

ตารางที่ 4.8 การเปรียบเทียบอายุที่แตกต่างกัน กับการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง พบว่า โดยภาพรวมลูกค้ำ ธ.ก.ส. ที่มีอายุต่างกัน มีระดับการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองแตกต่างกัน ในทุกด้าน ดังนี้

1. ด้านการจดบันทึกรายรับ-รายจ่ายของครอบครัว พบว่า ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก ในขณะที่ผู้มีอายุ 31-40 ปี และ 41-50 ปี มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง ส่วนผู้ที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับน้อย

2. ด้านการออมเงิน พบว่า ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง ในขณะที่ผู้มีอายุ 31-40 ปี 41-50 ปี และผู้ที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับน้อย

3. ด้านการแนะนำให้สมาชิกในครอบครัวรู้จักการออมเงิน พบว่า ผู้ที่มีอายุ 41-50 ปี มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก ส่วนผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี อายุ 31-40 ปี และอายุ 50 ปีขึ้นไป มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง

4. การประกอบอาชีพเสริม เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว พบว่า ผู้ที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก ส่วนผู้ที่มีอายุ 31-40 ปี และอายุ 41-50 ปี

มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง และผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับน้อย

5. การลด ละ เลิก กิจกรรมฟุ่มเฟือย เช่น ดื่มสุรา สูบบุหรี่ ซื่อห่วย เป็นต้นเพื่อลดรายจ่ายให้กับครอบครัว พบว่า ผู้ที่มีอายุ 41-50 ปี มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก ส่วนผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี อายุ 31-40 ปี และอายุ 50 ปีขึ้นไป มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง

6. เป็นตัวอย่างที่ดีของครอบครัวในดำเนินชีวิตแบบเรียบง่าย สมถะ พบว่า ผู้ที่มีอายุ 41-50 ปี และอายุ 50 ปีขึ้นไป มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก ส่วนผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี และอายุ 31-40 ปี มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง

7. ได้ใช้แรงงานครอบครัวและมีการช่วยลงแรงเพื่อนบ้านในการทำเกษตรแทนค่าจ้างในการจ้างแรงงาน พบว่า ผู้ที่มีอายุ 31-40 ปี และอายุ 50 ปีขึ้นไป มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก ส่วนผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี และ 41-50 ปี มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง

8. ได้ปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคในครัวเรือนและแลกเปลี่ยนระหว่างครัวเรือนแทนหาซื้อจากตลาด พบว่า ผู้ที่มีอายุ 31-40 ปี มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก ส่วนผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี 41-50 ปี และอายุ 50 ปีขึ้นไป มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง

9. หากมีปัญหาเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในครอบครัว ได้ใช้เหตุผล สติปัญญา ตัดสินใจอย่างรอบคอบ พบว่า ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี อายุ 41-50 ปี และอายุ 50 ปีขึ้นไป มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก ส่วนผู้ที่มีอายุ 31-40 ปี มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง

10. การนำความรู้จากการสอบถามเพื่อนบ้านหรือผู้มีประสบการณ์ (คนเก่งในสาขานั้นๆ) นำมาปรับปรุงพัฒนาการประกอบอาชีพ พบว่า ผู้ที่มีอายุ 31-40 ปี และอายุ 50 ปีขึ้นไป มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก ส่วนผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี และ 41-50 ปี มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.9 การเปรียบเทียบสถานภาพที่แตกต่างกัน กับการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง

การนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง	สถานภาพ		
	โสด	สมรส	หย่าร้าง / หม้าย
1. การจดบันทึกรายรับ-รายจ่ายของครอบครัว	2.42	2.75	1.80
	น้อย	ปานกลาง	น้อย
2. การออมเงิน	2.00	2.51	2.20
	น้อย	ปานกลาง	น้อย
3. การแนะนำให้สมาชิกในครอบครัว รู้จักการออมเงิน	2.67	3.43	4.40
	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก
4. การประกอบอาชีพเสริม เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว	3.33	3.30	4.20
	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก
5. การลด ละ เลิก กิจกรรมฟุ่มเฟือย เช่น ดื่มสุรา สูบบุหรี่ ซื้อหอย เป็นต้นเพื่อลดรายจ่ายให้กับครอบครัว	2.50	3.49	4.40
	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก
6. เป็นตัวอย่างที่ดีของครอบครัวในดำเนินชีวิตแบบเรียบง่าย สมถะ	2.75	3.73	4.00
	ปานกลาง	มาก	มาก
7. ได้ใช้แรงงานครอบครัว เรือยนต์และมีการช่วยลงแรงเพื่อนบ้านในการทำเกษตรแทนค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงาน	3.50	3.78	2.60
	มาก	มาก	ปานกลาง
8. ได้ปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคในครัวเรือนและแลกเปลี่ยนระหว่างครัวเรือน แทนหาซื้อจากตลาด	3.17	3.37	2.60
	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
9. หากมีปัญหาเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในครอบครัว ได้ใช้เหตุผล สติปัญญา ตัดสินใจอย่างรอบคอบ	3.17	3.95	4.00
	ปานกลาง	มาก	มาก
10. การนำความรู้จากการสอบถามเพื่อนบ้านหรือผู้มีประสบการณ์ (คนเก่งในสาขานั้นๆ) นำมาปรับปรุงพัฒนาการประกอบอาชีพ	3.33	3.48	2.80
	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง

(ที่มา : การสำรวจความคิดเห็น โดยแบบสอบถาม)

ตารางที่ 4.9 การเปรียบเทียบสถานภาพที่แตกต่างกัน กับการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง พบว่า โดยภาพรวมลูกค้า ธ.ก.ส. ที่มีสถานภาพที่แตกต่างกันมีระดับการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองแตกต่างกัน ใน 8 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการจดบันทึกรายรับ-รายจ่ายของครอบครัว พบว่า ผู้ที่สมรส มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง ในขณะที่ผู้เป็นโสด และหย่าร้าง/หม้าย มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับน้อย
2. ด้านการออมเงิน พบว่า ผู้ที่สมรส มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง ในขณะที่ผู้เป็นโสด และหย่าร้าง/หม้าย มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับน้อย
3. ด้านการแนะนำให้สมาชิกในครอบครัวรู้จักการออมเงิน พบว่า ผู้ที่หย่าร้าง/หม้าย มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก ในขณะที่ผู้เป็นโสด และผู้ที่สมรส มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง
4. การประกอบอาชีพเสริม เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว พบว่า ผู้ที่หย่าร้าง/หม้าย มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก ในขณะที่ผู้เป็นโสด และผู้ที่สมรส มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง
5. การลด ละ เลิก กิจกรรมฟุ่มเฟือย เช่น ดื่มสุรา สูบบุหรี่ ซื้อหวย เป็นต้นเพื่อลดรายจ่ายให้กับครอบครัว พบว่า ผู้ที่หย่าร้าง/หม้าย มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก ในขณะที่ผู้เป็นโสด และผู้ที่สมรส มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง
6. เป็นตัวอย่างที่ดีของครอบครัวในดำเนินชีวิตแบบเรียบง่าย สมถะ พบว่า ผู้ที่หย่าร้าง/หม้าย และผู้ที่สมรส มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก ในขณะที่ผู้เป็นโสด มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง
7. ได้ใช้แรงงานครอบครัวและมีการช่วยลงแรงเพื่อนบ้านในการทำการเกษตร แทนค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงาน พบว่า ผู้เป็นโสด และผู้ที่สมรส มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก ในขณะที่ผู้ที่หย่าร้าง/หม้าย มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง
8. หากมีปัญหาเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในครอบครัว ได้ใช้เหตุผล สติปัญญา ตัดสินใจอย่างรอบคอบ ผู้ที่หย่าร้าง/หม้าย และผู้ที่สมรส มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก ในขณะที่ผู้เป็นโสด มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.10 การเปรียบเทียบระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน กับการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง

การนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง	ระดับการศึกษา					
	ไม่ได้เรียน	ประถมศึกษา	มัธยมตอนต้น	ม.ปลาย/ปวช.	ปวส./อนุปริญญา	ปริญญาตรี
1. การจดบันทึกรายรับ-รายจ่ายของครอบครัว	3.00	2.65	2.42	3.40	3.00	1.00
	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อยที่สุด
2. การออมเงิน	3.00	2.54	2.05	2.60	2.33	1.00
	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อย	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3. การแนะนำให้สมาชิกในครอบครัว รู้จักการออมเงิน	4.00	3.52	3.16	3.40	2.83	1.00
	มาก	มาก	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อยที่สุด
4. การประกอบอาชีพเสริม เพื่อเพิ่มรายได้ ให้กับครอบครัว	4.00	3.41	2.84	4.60	2.83	5.00
	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	มากที่สุด	ปานกลาง	มากที่สุด
5. การลด ละ เลิก กิจกรรมฟุ่มเฟือย เช่น ดื่มสุรา สูบบุหรี่ ซื้อหวย เป็นต้นเพื่อลดรายจ่ายให้กับ ครอบครัว	5.00	3.33	3.68	2.20	4.33	1.00
	มากที่สุด	ปานกลาง	มาก	น้อย	มาก	น้อยที่สุด
6. เป็นตัวอย่างที่ดีของครอบครัวในดำเนินชีวิต แบบเรียบง่าย สมถะ	5.00	3.60	3.58	3.00	4.50	1.00
	มากที่สุด	มาก	มาก	ปานกลาง	มากที่สุด	น้อยที่สุด

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

การนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง	ระดับการศึกษา					
	ไม่ได้เรียน	ประถมศึกษา	มัธยมตอนต้น	ม.ปลาย/ปวช.	ปวส./อนุปริญญา	ปริญญาตรี
7. ได้ใช้แรงงานครอบครัวและมีการช่วยลงแรงเพื่อน						
บ้านในการทำการเกษตรแทนค่าใช้จ่าย	5.00	3.59	3.58	4.20	4.00	5.00
ในการจ้างแรงงาน	มากที่สุด	มาก	มาก	มาก	มาก	มากที่สุด
8. ได้ปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคใน						
ครัวเรือนและแลกเปลี่ยนระหว่างครัวเรือน	5.00	3.21	3.05	4.20	3.83	3.00
แทนหาซื้อจากตลาด	มากที่สุด	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก	มาก	ปานกลาง
9. หากมีปัญหาเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในครอบครัว	5.00	3.84	3.89	3.00	4.33	3.00
ได้ใช้เหตุผล สติปัญญา ตัดสินใจอย่างรอบคอบ	มากที่สุด	มาก	มาก	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง
10. การนำความรู้จากการสอบถามเพื่อนบ้านหรือ						
ผู้มีประสบการณ์ (คนเก่งในสาขานั้นๆ)	3.00	3.38	3.26	3.80	4.00	5.00
นำมาปรับปรุงพัฒนาการประกอบอาชีพ	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก	มาก	มากที่สุด

(ที่มา : การสำรวจความคิดเห็น โดยแบบสอบถาม)

ตารางที่ 4.10 การเปรียบเทียบระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน กับการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง พบว่า โดยภาพรวมลูกค้ำ ธ.ก.ส. ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองแตกต่างกัน ในทุกด้าน ดังนี้

1. ด้านการจดบันทึกรายรับ-รายจ่ายของครอบครัว พบว่า ผู้ที่ไม่ได้เรียน ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. และ ปวส./อนุปริญญา มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง ในขณะที่ผู้มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับน้อย ส่วนผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีการนำไปใช้ ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับน้อยที่สุด

2. ด้านการออมเงิน พบว่า ผู้ที่ไม่ได้เรียน ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง ในขณะที่ผู้มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และ ปวส./อนุปริญญา มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับน้อย ส่วนผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีการนำไปใช้ ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับน้อยที่สุด

3. ด้านการแนะนำให้สมาชิกในครอบครัวรู้จักการออมเงิน พบว่า ผู้ที่ไม่ได้เรียน ประถมศึกษา มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก ในขณะที่ผู้มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. และ ปวส./อนุปริญญา มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง ส่วนผู้ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับน้อย และผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีการนำไปใช้ ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับน้อยที่สุด

4. การประกอบอาชีพเสริม เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว พบว่า ผู้ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. และปริญญาตรี มีการนำไปใช้ ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมากที่สุด ในขณะที่ผู้ที่ไม่ได้เรียน มีการนำไปใช้ ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก ส่วนผู้ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และประถมศึกษา มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง

5. การลด ละ เลิก กิจกรรมฟุ่มเฟือย เช่น ดื่มสุรา สูบบุหรี่ ซื้อห่วย เป็นต้นเพื่อลดรายจ่ายให้กับครอบครัว พบว่า ผู้ที่ไม่ได้เรียน มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมากที่สุด ในขณะที่ผู้มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และปวส./อนุปริญญา มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก ส่วนผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง สำหรับผู้ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับน้อย และผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับน้อยที่สุด

6. เป็นตัวอย่างที่ดีของครอบครัวในดำเนินชีวิตแบบเรียบง่าย สมถะ พบว่า ผู้ที่ไม่ได้เรียน และปวส./อนุปริญญา มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมากที่สุด ในขณะที่ผู้มีการศึกษาระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก ส่วนผู้ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง และผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับน้อยที่สุด

7. ได้ใช้แรงงานครอบครัวและมีการช่วยลงแรงเพื่อนบ้านในการทำการเกษตร แทนค่าจ้างในการจ้างแรงงาน พบว่า ผู้ที่ไม่ได้เรียน และผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมากที่สุด ในขณะที่ผู้มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. และปวส./อนุปริญญา มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก

8. ได้ปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคในครัวเรือนและแลกเปลี่ยนระหว่างครัวเรือน แทนหาซื้อจากตลาด พบว่า ผู้ที่ไม่ได้เรียน มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมากที่สุด ในขณะที่ผู้มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. และปวส./อนุปริญญา มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก และผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และปริญญาตรี มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง

9. หากมีปัญหาเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในครอบครัว ได้ใช้เหตุผล สถิติปัญญา ตัดสินใจอย่างรอบคอบ พบว่า ผู้ที่ไม่ได้เรียน มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมากที่สุด ในขณะที่ผู้มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และปวส./อนุปริญญา มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก และผู้ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.และปริญญาตรี มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง

10. การนำความรู้จากการสอบถามเพื่อนบ้านหรือผู้มีประสบการณ์ (คนเก่งในสาขานั้นๆ) นำมาปรับปรุงพัฒนาการประกอบอาชีพ พบว่า ผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมากที่สุด ในขณะที่ผู้มีการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. และปวส./อนุปริญญา มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก ส่วนผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.11 การเปรียบเทียบอาชีพหลักที่แตกต่างกัน กับการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง

การนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง	อาชีพหลัก				
	ทำนา	ทำสวน	ค้าขาย	รับจ้างทั่วไป	พจน.อบต.
1. การจดบันทึกรายรับ-รายจ่ายของครอบครัว	3.05	2.91	3.00	1.92	1.00
	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2. การออมเงิน	2.65	2.69	2.00	1.92	1.00
	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อย	น้อย	น้อยที่สุด
3. การแนะนำให้สมาชิกในครอบครัว รู้จักการออมเงิน	3.70	3.33	3.50	3.31	1.00
	มาก	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	น้อยที่สุด
4. การประกอบอาชีพเสริม เพื่อเพิ่มรายได้ ให้กับครอบครัว	3.45	3.16	4.00	3.46	5.00
	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	มากที่สุด
5. การลด ละ เลิก กิจกรรมฟุ่มเฟือย เช่น คี๋มสุรา สูบบุหรี่ ซ้ำ ห่วย เป็นต้นเพื่อลดรายจ่ายให้กับครอบครัว	3.10	3.53	4.50	3.38	1.00
	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	ปานกลาง	น้อยที่สุด
6. เป็นตัวอย่างที่ดีของครอบครัวในดำเนินชีวิต แบบเรียบง่าย สมถะ	3.60	3.78	4.00	3.42	1.00
	มาก	มาก	มาก	ปานกลาง	น้อยที่สุด

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

การนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง	อาชีพหลัก				
	ทำนา	ทำสวน	ค้าขาย	รับจ้างทั่วไป	พจน.อบต.
7. ได้ใช้แรงงานครอบครัวและมีการช่วยลงแรงเพื่อนบ้านใน การทำกรเกษตรแทนค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงาน	3.45 ปานกลาง	3.78 มาก	4.00 มาก	3.62 มาก	5.00 มาก
8. ได้ปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคในครัวเรือนและ แลกเปลี่ยนระหว่างครัวเรือน แทนหาซื้อจากตลาด	3.35 ปานกลาง	3.44 ปานกลาง	3.50 มาก	3.00 ปานกลาง	3.00 ปานกลาง
9. หากมีปัญหาเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในครอบครัว ได้ใช้เหตุผล สติปัญญา ตัดสินใจอย่างรอบคอบ	3.70 มาก	3.96 มาก	4.50 มากที่สุด	3.73 มาก	3.00 ปานกลาง
10. การนำความรู้จากการสอบถามเพื่อนบ้านหรือ ผู้มีประสบการณ์ (คนเก่งในสาขานั้นๆ) นำมาปรับปรุง พัฒนาการประกอบอาชีพ	3.20 ปานกลาง	3.62 มาก	3.50 มาก	3.19 ปานกลาง	5.00 มากที่สุด

(ที่มา : การสำรวจความคิดเห็น โดยแบบสอบถาม)

ตารางที่ 4.11 การเปรียบเทียบอาชีพหลักที่แตกต่างกัน กับการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง พบว่า โดยภาพรวมลูกค้า ธ.ก.ส. ที่มีอาชีพหลักต่างกัน มีระดับการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองแตกต่างกัน ในทุกด้าน ดังนี้

1. ด้านการจดบันทึกรายรับ-รายจ่ายของครอบครัว พบว่า ผู้ที่มีอาชีพทำนา ทำสวน และค้าขาย มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับปานกลาง ในขณะที่ผู้มีอาชีพรับจ้างทั่วไป มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับน้อย ส่วนผู้ที่เป็น พนง.อบต. มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับน้อยที่สุด

2. ด้านการออมเงิน พบว่า ผู้ที่มีอาชีพทำนา ทำสวน มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับปานกลาง ในขณะที่ผู้มีอาชีพค้าขาย และรับจ้างทั่วไป มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับน้อย ส่วนผู้ที่เป็น พนง.อบต. มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับน้อยที่สุด

3. ด้านการแนะนำให้สมาชิกในครอบครัวรู้จักการออมเงิน พบว่า ผู้ที่มีอาชีพทำนา และผู้มีอาชีพค้าขาย มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก ในขณะที่ผู้มีอาชีพทำสวน และรับจ้างทั่วไป มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับปานกลาง และผู้ที่เป็น พนง.อบต. มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับน้อยที่สุด

4. การประกอบอาชีพเสริม เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว พบว่า ผู้ที่เป็น พนง.อบต. มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมากที่สุด ในขณะที่ผู้มีอาชีพค้าขาย มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก และผู้ที่มีอาชีพทำนา ทำสวน และรับจ้างทั่วไป มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับปานกลาง

5. การลด ละ เลิก กิจกรรมฟุ่มเฟือย เช่น ดื่มสุรา สูบบุหรี่ ซื้อห่วย เป็นต้นเพื่อลดรายจ่ายให้กับครอบครัว พบว่า ผู้มีอาชีพค้าขาย มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมากที่สุด

ในขณะที่ผู้มีอาชีพทำสวน มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก ส่วนผู้มีอาชีพรับจ้างทั่วไป มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง และผู้ที่เป็น พนง.อบต. มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับน้อยที่สุด

6. เป็นตัวอย่างที่ดีของครอบครัวในดำเนินชีวิตแบบเรียบง่าย สมถะ พบว่า ผู้ที่มีอาชีพทำนา ทำสวน และค้าขาย มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก ในขณะที่ผู้มีอาชีพรับจ้างทั่วไป มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับปานกลาง และผู้ที่เป็น พนง.อบต. มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับน้อยที่สุด

7. ได้ใช้แรงงานครอบครัวและมีการช่วยลงแรงเพื่อนบ้านในการทำการเกษตร แทนค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงาน พบว่า ผู้ที่มีอาชีพทำสวน ค้าขาย รับจ้างทั่วไป และพนง.อบต. มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก และผู้มีอาชีพทำนา มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับปานกลาง

8. ได้ปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคในครัวเรือนและแลกเปลี่ยนระหว่างครัวเรือน แทนหาซื้อจากตลาด พบว่า ผู้ที่มีอาชีพค้าขาย มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก และผู้มีอาชีพทำนา ทำสวน รับจ้างทั่วไป และพนง.อบต. มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับปานกลาง

9. หากมีปัญหาเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในครอบครัว ได้ใช้เหตุผล สติปัญญา ตัดสินใจอย่างรอบคอบ พบว่า ผู้ที่มีอาชีพค้าขาย มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมากที่สุด ในขณะที่ผู้มีอาชีพทำนา ทำสวน และรับจ้างทั่วไป มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก และพนง.อบต. การนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง

10. การนำความรู้จากการสอบถามเพื่อนบ้านหรือผู้มีประสบการณ์ (คนเก่งในสาขานั้นๆ) นำมาปรับปรุงพัฒนาการประกอบอาชีพ พบว่า ผู้ที่เป็น พนง.อบต. มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมากที่สุด ในขณะที่ผู้มีอาชีพทำสวน และค้าขาย มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก และผู้มีอาชีพทำนา และรับจ้างทั่วไป มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.12 การเปรียบเทียบรายได้หลักที่แตกต่างกัน กับการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง

การนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง	รายได้หลัก					
	น้อยกว่า 10,000 บาท	10,001- 50,000 บาท	50,001- 100,000 บาท	100,001- 150,000 บาท	150,001- 200,000 บาท	มากกว่า 200,000 บาท
1. การจดบันทึกรายรับ-รายจ่ายของครอบครัว	2.90	2.42	2.80	2.75	3.33	3.00
	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
2. การออมเงิน	2.40	2.38	2.47	2.25	2.67	3.00
	น้อย	น้อย	น้อย	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง
3. การแนะนำให้สมาชิกในครอบครัว รู้จักการออมเงิน	3.70	3.33	3.13	3.00	3.78	5.00
	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
4. การประกอบอาชีพเสริม เพื่อเพิ่มรายได้ ให้กับครอบครัว	3.90	3.21	3.47	2.75	4.00	3.00
	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง
5. การลด ละ เลิก กิจกรรมฟุ่มเฟือย เช่น ดื่มสุรา สูบบุหรี่ ซื้อห่วย เป็นต้นเพื่อลดรายจ่ายให้กับ ครอบครัว	3.20	3.42	3.20	3.50	4.00	3.00
	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก	มาก	ปานกลาง
6. เป็นตัวอย่างที่ดีของครอบครัวในดำเนินชีวิต แบบเรียบง่าย สมถะ	3.40	3.69	3.33	3.75	3.78	4.00
	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	มาก	มาก	มาก

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

	รายได้หลัก					
	น้อยกว่า 10,000 บาท	10,001- 50,000 บาท	50,001- 100,000 บาท	100,001- 150,000 บาท	150,001- 200,000 บาท	มากกว่า 200,000 บาท
การนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง						
7. ได้ใช้แรงงานครอบครัวและมีการช่วยเหลือเพื่อน						
บ้านในการทำการเกษตรแทนค่าใช้จ่าย	3.00	3.87	3.67	3.75	3.56	3.00
ในการจ้างแรงงาน	ปานกลาง	มาก	มาก	มาก	มาก	ปานกลาง
8. ได้ปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคใน						4.00
ครัวเรือนและแลกเปลี่ยนระหว่างครัวเรือน	3.10	3.27	3.47	3.50	3.11	มาก
แทนหาซื้อจากตลาด	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	
9. หากมีปัญหาเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในครอบครัว	3.20	4.06	3.27	3.50	4.44	5.00
ได้ใช้เหตุผล สติปัญญา ตัดสินใจอย่างรอบคอบ	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	มาก	มาก	มากที่สุด
10. การนำความรู้จากการสอบถามเพื่อนบ้านหรือ						
ผู้มีประสบการณ์ (คนเก่งในสาขานั้นๆ)	2.50	3.58	3.33	3.25	3.78	4.00
นำมาปรับปรุงพัฒนาการประกอบอาชีพ	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก	มาก

(ที่มา : การสำรวจความคิดเห็น โดยแบบสอบถาม)

ตารางที่ 4.12 การเปรียบเทียบรายได้หลักที่แตกต่างกัน กับการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง พบว่า โดยภาพรวมลูกค้า ช.ก.ส. ที่มีรายได้หลักต่างกัน มีระดับการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองแตกต่างกันเกือบทุกด้าน ยกเว้น การจดบันทึกรายรับ-รายจ่ายของครอบครัว ที่ไม่มีความแตกต่าง โดยนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง ส่วนรายได้หลักกับการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง ที่มีความแตกต่าง จำนวน 9 ด้าน มีดังนี้

1. ด้านการออมเงิน พบว่า ผู้ที่มีรายได้ 150,001-200,000 บาท และมากกว่า 200,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับปานกลาง ในขณะที่ผู้มีรายได้ น้อยกว่า 10,000 บาท 10,001-50,000 บาท 50,001-100,000 บาท และ 100,001-150,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับน้อย

2. ด้านการแนะนำให้สมาชิกในครอบครัวรู้จักการออมเงิน พบว่า ผู้ที่มีรายได้มากกว่า 200,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับมากที่สุด ในขณะที่ผู้มีรายได้ น้อยกว่า 10,000 บาท และ 100,001-150,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับมาก และผู้ที่มีรายได้ 10,001-50,000 บาท 50,001-100,000 บาท และ 150,001-200,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง

3. การประกอบอาชีพเสริม เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว พบว่า ผู้ที่มีรายได้ น้อยกว่า 10,000 บาท และ 150,001-200,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก ในขณะที่ผู้มีรายได้ 10,001-50,000 บาท 50,001-100,000 บาท 100,001-150,000 บาท และผู้ที่มีรายได้มากกว่า 200,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับปานกลาง

4. การลด ละ เลิก กิจกรรมฟุ่มเฟือย เช่น คี๋มสุรา สูบบุหรี่ ซื้ของหวย เป็นต้นเพื่อลดรายจ่ายให้กับครอบครัว พบว่า ผู้ที่มีรายได้ 100,001-150,000 บาท และ 150,001-200,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก ในขณะที่ผู้มีรายได้ น้อยกว่า 10,000 บาท 10,001-50,000 บาท 50,001-100,000 บาท และมากกว่า 200,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับปานกลาง

5. เป็นตัวอย่างที่ดีของครอบครัวในดำเนินชีวิตแบบเรียบง่าย สมถะ พบว่า ผู้ที่มีรายได้ 10,001-50,000 บาท 100,001-150,000 บาท 150,001-200,000 บาท และมากกว่า 200,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก ในขณะที่ผู้มีรายได้ น้อยกว่า 10,000 บาท และ 50,001-100,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับปานกลาง

6. ได้ใช้แรงงานครอบครัวและมีการช่วยลงแรงเพื่อนบ้านในการทำการเกษตรแทนค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงาน พบว่า ผู้ที่มีรายได้ 10,001-50,000 บาท 50,001-100,000 บาท 100,001-150,000 บาท และ 150,001-200,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับมาก ในขณะที่ผู้ที่มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท และมากกว่า 200,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับปานกลาง

7. ได้ปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคในครัวเรือนและแลกเปลี่ยนระหว่างครัวเรือนแทนหาซื้อจากตลาด พบว่า ผู้ที่มีรายได้ มากกว่า 200,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับมากที่สุด ในขณะที่ผู้ที่มีรายได้ 10,001-50,000 บาท 100,001-150,000 บาท และ 150,001-200,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับมาก และผู้ที่มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท และ 50,001-100,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับปานกลาง

8. หากมีปัญหาเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในครอบครัว ได้ใช้เหตุผล สติปัญญา ตัดสินใจอย่างรอบคอบ พบว่า ผู้ที่มีรายได้ 10,001-50,000 บาท 100,001-150,000 บาท และมากกว่า 200,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับมาก ในขณะที่ผู้ที่มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท 50,001-100,000 บาท และ 150,001-200,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับปานกลาง

9. การนำความรู้จากการสอบถามเพื่อนบ้านหรือผู้มีประสบการณ์ (คนเก่งในสาขานั้นๆ) นำมาปรับปรุงพัฒนาการประกอบอาชีพ พบว่า ผู้ที่มีรายได้ 10,001-50,000 บาท 150,001-200,000 บาท และมากกว่า 200,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับมาก ในขณะที่ผู้ที่มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท 50,001-100,000 บาท และ 100,001-150,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.13 การเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายหลักที่แตกต่างกัน กับการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง

การนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง	ค่าใช้จ่ายหลัก					
	น้อยกว่า 10,001-10,000 บาท	10,001-50,000 บาท	50,001-100,000 บาท	100,001-150,000 บาท	150,001-200,000 บาท	มากกว่า 200,000 บาท
1. การจดบันทึกรายรับ-รายจ่ายของครอบครัว	2.29 น้อย	2.65 ปานกลาง	2.57 ปานกลาง	3.09 ปานกลาง	3.33 ปานกลาง	3.00 ปานกลาง
2. การออมเงิน	2.12 น้อย	2.51 ปานกลาง	2.43 น้อย	2.55 ปานกลาง	2.00 น้อย	3.00 ปานกลาง
3. การแนะนำให้สมาชิกในครอบครัวรู้จักการออมเงิน	3.47 ปานกลาง	3.41 ปานกลาง	3.07 ปานกลาง	3.64 มาก	3.33 ปานกลาง	3.00 ปานกลาง
4. การประกอบอาชีพเสริม เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว	4.12 มาก	3.18 ปานกลาง	2.93 ปานกลาง	3.18 ปานกลาง	4.00 มาก	4.00 มาก
5. การลด ละ เลิก กิจกรรมฟุ่มเฟือย เช่น ดื่มสุรา สูบบุหรี่ ซื้อห่วย เป็นต้นเพื่อลดรายจ่ายให้กับครอบครัว	3.18 ปานกลาง	3.61 มาก	2.57 ปานกลาง	3.73 มาก	4.00 มาก	4.00 มาก
6. เป็นตัวอย่างที่ดีของครอบครัวในดำเนินชีวิตแบบเรียบง่าย สมถะ	3.35 ปานกลาง	3.82 มาก	3.00 ปานกลาง	4.00 มาก	3.33 ปานกลาง	4.00 มาก

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

การนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง	ค่าใช้จ่ายหลัก					มากกว่า 200,000 บาท
	น้อยกว่า 10,000 บาท	10,001-50,000 บาท	50,001-100,000 บาท	100,001-150,000 บาท	150,001-200,000 บาท	
7. ได้ใช้แรงงานครอบครัวและมีการช่วยเหลือเพื่อนบ้านในการทำการเกษตรแทนค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงาน	3.65 มาก	3.80 มาก	3.36 ปานกลาง	3.91 มาก	3.33 ปานกลาง	3.00 ปานกลาง
8. ได้ปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคในครัวเรือนและแลกเปลี่ยนระหว่างครัวเรือน แทนหาซื้อจากตลาด	3.00 ปานกลาง	3.43 ปานกลาง	3.29 ปานกลาง	3.45 ปานกลาง	2.67 ปานกลาง	3.00 ปานกลาง
9. หากมีปัญหาเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในครอบครัว ได้ใช้เหตุผล สติปัญญา ตัดสินใจอย่างรอบคอบ	3.59 มาก	3.98 มาก	3.43 ปานกลาง	4.18 มาก	4.00 มาก	4.00 มาก
10. การนำความรู้จากการสอบถามเพื่อนบ้านหรือผู้มีประสบการณ์ (คนเก่งในสาขานั้นๆ) นำมาปรับปรุงพัฒนาการประกอบอาชีพ	3.18 ปานกลาง	3.45 ปานกลาง	3.43 ปานกลาง	3.64 มาก	4.00 มาก	3.00 ปานกลาง

(ที่มา : การสำรวจความคิดเห็น โดยแบบสอบถาม)

ตารางที่ 4.13 การเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายหลักที่แตกต่างกัน กับการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง พบว่า โดยภาพรวมลูกค้า ธ.ก.ส. ที่มีค่าใช้จ่ายหลักต่างกัน มีระดับการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองแตกต่างกัน 9 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการออมเงิน พบว่า ผู้ที่มีค่าใช้จ่ายหลัก 10,001-50,000 บาท 50,001-100,000 บาท 100,001-150,000 บาท 150,001-200,000 บาท และมากกว่า 200,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง ในขณะที่ผู้ที่มีค่าใช้จ่ายหลักน้อยกว่า 10,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับน้อย

2. ด้านการแนะนำให้สมาชิกในครอบครัวรู้จักการออมเงิน พบว่า ผู้ที่มีค่าใช้จ่ายหลัก 10,001-50,000 บาท 100,001-150,000 บาท และมากกว่า 200,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง ในขณะที่ผู้ที่มีค่าใช้จ่ายหลักน้อยกว่า 10,000 บาท 50,001-100,000 บาท 150,001-200,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับน้อย

3. การประกอบอาชีพเสริม เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว พบว่า ผู้ที่มีค่าใช้จ่ายหลัก 100,001-150,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก ในขณะที่ผู้ที่มีค่าใช้จ่ายหลักน้อยกว่า 10,000 บาท 10,001-50,000 บาท 50,001-100,000 บาท 150,001-200,000 บาท และมากกว่า 200,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง

4. การลด ละ เลิก กิจกรรมฟุ่มเฟือย เช่น ดื่มสุรา สูบบุหรี่ ซื้อห่วย เป็นต้นเพื่อลดรายจ่ายให้กับครอบครัว พบว่า ผู้ที่มีค่าใช้จ่ายหลักน้อยกว่า 10,000 บาท 150,001-200,000 บาท และมากกว่า 200,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก ในขณะที่ผู้ที่มีค่าใช้จ่ายหลัก 10,001-50,000 บาท 50,001-100,000 บาท และ 100,001-150,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับปานกลาง

5. เป็นตัวอย่างที่ดีของครอบครัวในดำเนินชีวิตแบบเรียบง่าย สมถะ พบว่า ผู้ที่มีค่าใช้จ่ายหลัก 10,001-50,000 บาท 100,001-150,000 บาท 150,001-200,000 บาท และมากกว่า 200,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก ในขณะที่ผู้ที่มีค่าใช้จ่ายหลักน้อยกว่า 10,000 บาท และ 50,001-100,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับปานกลาง

6. ได้ใช้แรงงานครอบครัวเรือนและมีการช่วยลงแรงเพื่อนบ้านในการทำการเกษตรแทนค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงาน พบว่า ผู้ที่มีค่าใช้จ่ายหลัก 10,001-50,000 บาท 100,001-150,000 บาท และมากกว่า 200,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับมาก ในขณะที่

ผู้ที่มีค่าใช้จ่ายหลักน้อยกว่า 10,000 บาท 50,001-100,000 บาท และ 150,001-200,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับปานกลาง

7. ได้ปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคในครัวและแลกเปลี่ยนระหว่างครัวเรือน แทนหาซื้อจากตลาด พบว่า ผู้ที่มีค่าใช้จ่ายหลักน้อยกว่า 10,000 บาท 10,001-50,000 บาท และ 100,001-150,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับมาก ในขณะที่ผู้ที่มีค่าใช้จ่ายหลัก 50,001-100,000 บาท 150,001-200,000 บาท และมากกว่า 200,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับปานกลาง

8. หากมีปัญหาเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในครอบครัว ได้ใช้เหตุผล สติปัญญา ตัดสินใจอย่างรอบคอบ พบว่า ผู้ที่มีค่าใช้จ่ายหลักน้อยกว่า 10,000 บาท 10,001-50,000 บาท 100,001-150,000 บาท 150,001-200,000 บาท และมากกว่า 200,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับมาก ในขณะที่ผู้ที่มีค่าใช้จ่ายหลัก 50,001-100,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง

9. การนำความรู้จากการสอบถามเพื่อนบ้านหรือผู้มีประสบการณ์ (คนเก่งในสาขานั้นๆ) นำมาปรับปรุงพัฒนาการประกอบอาชีพ พบว่า ผู้ที่มีค่าใช้จ่ายหลัก 100,001-150,000 บาท และ 150,001-200,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับมาก ในขณะที่ผู้ที่มีค่าใช้จ่ายหลักน้อยกว่า 10,000 บาท 10,001-50,000 บาท 50,001-100,000 บาท และมากกว่า 200,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.14 การเปรียบเทียบเงินออมที่แตกต่างกัน กับการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง

การนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง	เงินออม		
	น้อยกว่า 10,001 บาท	10,001 – 50,000 บาท	50,001 – 100,000 บาท
1. การจดบันทึกรายรับ-รายจ่ายของครอบครัว	3.05 ปานกลาง	3.67 มาก	4.00 มาก
2. การออมเงิน	2.73 ปานกลาง	3.33 ปานกลาง	4.00 มาก
3. การแนะนำให้สมาชิกในครอบครัว รู้จักการออมเงิน	3.50 มาก	3.67 มาก	4.00 มาก
4. การประกอบอาชีพเสริม เพื่อเพิ่มรายได้ ให้กับครอบครัว	3.33 ปานกลาง	3.30 ปานกลาง	4.20 มาก
5. การลด ละ เลิก กิจกรรมฟุ่มเฟือย เช่น ดื่มสุรา สูบบุหรี่ ซื้อมือถือ เป็นต้นเพื่อลดรายจ่ายให้กับ ครอบครัว	3.23 ปานกลาง	3.33 ปานกลาง	4.00 มาก
6. เป็นตัวอย่างที่ดีของครอบครัวในดำเนินชีวิต แบบเรียบง่าย สมถะ	3.91 มาก	4.00 มาก	4.00 มาก
7. ได้ใช้แรงงานครอบครัวและมีการช่วยลงแรงเพื่อน บ้านในการทำการเกษตรแทนค่าใช้จ่าย ในการจ้างแรงงาน	3.68 มาก	4.00 มาก	4.00 มาก
8. ได้ปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคใน ครัวเรือนและแลกเปลี่ยนระหว่างครัวเรือน แทนหาซื้อจากตลาด	3.50 มาก	4.33 มาก	4.00 มาก

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

	เงินออม		
	น้อยกว่า 10,001 บาท	10,001 – 50,000 บาท	50,001 – 100,000 บาท
การนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง			
9. หากมีปัญหาลักษณะเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในครอบครัว ได้ใช้เหตุผล สติปัญญา ตัดสินใจอย่างรอบคอบ	4.18 มาก	4.33 มาก	4.00 มาก
10. การนำความรู้จากการสอบถามเพื่อนบ้านหรือ ผู้มีประสบการณ์ (คนเก่งในสาขานั้นๆ) นำมาปรับปรุงพัฒนาการประกอบอาชีพ	3.36 ปานกลาง	4.33 มาก	4.00 มาก

(ที่มา : การสำรวจความคิดเห็น โดยแบบสอบถาม)

ตารางที่ 4.14 การเปรียบเทียบเงินออมที่แตกต่างกัน กับการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง พบว่า โดยภาพรวมลูกค้า ธ.ก.ส. ที่มีเงินออมต่างกัน มีระดับการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองแตกต่างกัน 5 ด้าน

1. การจดบันทึกรายรับ-รายจ่ายของครอบครัว พบว่า ผู้ที่มีเงินออม 10,001-50,000 บาท และ 50,001-100,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก และผู้ที่มีเงินอมน้อยกว่า 10,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง

2. ด้านการออมเงิน พบว่า ผู้ที่มีเงินออม 50,001-100,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก ในขณะที่ผู้ที่มีเงินอมน้อยกว่า 10,000 บาท และ 10,001-50,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับปานกลาง

3. การประกอบอาชีพเสริม เพื่อเพิ่มรายได้ ให้กับครอบครัว พบว่า ผู้ที่มีเงินออม 50,001-100,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก ในขณะที่ผู้ที่มีเงินอมน้อยกว่า 10,000 บาท และ 10,001-50,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง

4. การลด ละ เลิก กิจกรรมฟุ่มเฟือย เช่น ดื่มสุรา สูบบุหรี่ ซื้ของหวย เป็นต้นเพื่อลดรายจ่ายให้กับครอบครัว พบว่า ผู้ที่มีเงินออม 50,001-100,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก ในขณะที่ผู้ที่มีเงินอมน้อยกว่า 10,000 บาท และ 10,001-50,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง

5. การนำความรู้จากการสอบถามเพื่อนบ้านหรือผู้มีประสบการณ์ (คนเก่งในสาขานั้นๆ) นำมาปรับปรุงพัฒนาการประกอบอาชีพ พบว่า ผู้ที่มีเงินออม 10,001-50,000 บาท และ 50,001-100,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับมาก ในขณะที่ผู้มีเงินอมน้อยกว่า 10,000 บาท และมีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.15 การเปรียบเทียบเงินหนี้สินที่แตกต่างกัน กับการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง

	หนี้สิน		
	น้อยกว่า 100,000 บาท	100,001 – 500,000 บาท	500,001 – 1,000,000 บาท
การนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง			
1. การจดบันทึกรายรับ-รายจ่ายของครอบครัว	2.69 ปานกลาง	2.39 ปานกลาง	2.00 น้อย
2. การออมเงิน	2.41 น้อย	2.58 ปานกลาง	1.60 น้อย
3. การแนะนำให้สมาชิกในครอบครัว รู้จักการออมเงิน	3.36 ปานกลาง	3.32 ปานกลาง	3.60 มาก
4. การประกอบอาชีพเสริม เพื่อเพิ่มรายได้ ให้กับครอบครัว	3.41 ปานกลาง	3.32 ปานกลาง	4.00 มาก
5. การลด ละ เลิก กิจกรรมฟุ่มเฟือย เช่น ดื่มสุรา สูบ บุหรี่ ซื่อห่วย เป็นต้นเพื่อลดรายจ่ายให้กับครอบครัว	3.18 ปานกลาง	3.39 ปานกลาง	4.40 มาก
6. เป็นตัวอย่างที่ดีของครอบครัวในดำเนินชีวิต แบบเรียบง่าย สมถะ	3.51 มาก	3.68 มาก	4.40 มาก
7. ได้ใช้แรงงานครอบครัวและมีการช่วยลงแรงเพื่อน บ้านในการทำการเกษตรแทนค่าใช้จ่าย ในการจ้างแรงงาน	3.51 มาก	3.84 มาก	4.40 มาก
8. ได้ปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคใน ครัวเรือนและแลกเปลี่ยนระหว่างครัวเรือน แทนหาซื้อจากตลาด	3.31 ปานกลาง	3.35 ปานกลาง	2.80 ปานกลาง

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

	หนี้สิน		
	น้อยกว่า 100,001 – 100,000 บาท	500,000 – 500,000 บาท	1,000,000 บาท
การนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง			
9. หากมีปัญหาเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในครอบครัว ได้ใช้เหตุผล สติปัญญา ตัดสินใจอย่างรอบคอบ	3.79 มาก	3.81 มาก	4.40 มาก
10. การนำความรู้จากการสอบถามเพื่อนบ้านหรือ ผู้มีประสบการณ์ (คนเก่งในสาขานั้นๆ) นำมาปรับปรุงพัฒนาการประกอบอาชีพ	3.44 ปานกลาง	3.55 มาก	3.60 มาก

(ที่มา : การสำรวจความคิดเห็น โดยแบบสอบถาม)

ตารางที่ 4.15 การเปรียบเทียบหนี้สินออมที่แตกต่างกัน กับการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง พบว่า โดยภาพรวมลูกค้ำ ธ.ก.ส. ที่มีหนี้สินต่างกัน มีระดับการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองแตกต่างกัน 6 ด้าน

1. ด้านการจดบันทึกรายรับ-รายจ่ายของครอบครัว พบว่า ผู้ที่มีหนี้สิน น้อยกว่า 100,000 บาท และ 100,001 – 500,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับปานกลาง ในขณะที่ผู้ที่มีหนี้สิน 500,001 – 1,000,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับน้อย

2. ด้านการออมเงิน พบว่า ผู้ที่มีหนี้สิน 100,001 – 500,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับปานกลาง ในขณะที่ผู้ที่มีหนี้สินน้อยกว่า 100,000 บาท และ 500,001 – 1,000,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับน้อย

3. การแนะนำให้สมาชิกในครอบครัว รู้จักการออมเงิน พบว่า ผู้ที่มีหนี้สิน 500,001 – 1,000,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับมาก ในขณะที่ผู้ที่มีหนี้สินน้อยกว่า 100,000 บาท และ 100,001 – 500,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับปานกลาง

4. การประกอบอาชีพเสริม เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว พบว่า ผู้ที่มีหนี้สิน 500,001 – 1,000,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับมาก ในขณะที่ผู้ที่มีหนี้สินน้อยกว่า 100,000 บาท และ 100,001 – 500,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับปานกลาง

5. การลด ละ เลิก กิจกรรมฟุ่มเฟือย เช่น ดื่มสุรา สูบบุหรี่ ซื้อห่วย เป็นต้นเพื่อลดรายจ่ายให้กับครอบครัว พบว่า ผู้ที่มีหนี้สิน 500,001 – 1,000,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับมาก ในขณะที่ผู้ที่มีหนี้สินน้อยกว่า 100,000 บาท และ 100,001 – 500,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับปานกลาง

6. การนำความรู้จากการสอบถามเพื่อนบ้านหรือผู้มีประสบการณ์ (คนเก่งในสาขานั้นๆ) นำมาปรับปรุงพัฒนาการประกอบอาชีพ พบว่า ผู้ที่มีหนี้สิน 500,001 – 1,000,000 บาท และ 100,001 – 500,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับมาก ในขณะที่ผู้ที่มีหนี้สินน้อยกว่า 100,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.16 การเปรียบเทียบทรัพย์สินที่แตกต่างกัน กับการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง

	ทรัพย์สิน			
	น้อยกว่า 100,000 บาท	100,001 – 500,000 บาท	500,001 – 1,000,000 บาท	มากกว่า 1,000,000 บาท
การนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง				
1. การจดบันทึกรายรับ-รายจ่ายของครอบครัว	2.41	2.60	3.33	2.50
	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
2. การออมเงิน	1.71	2.62	3.17	2.50
	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
3. การแนะนำให้สมาชิกในครอบครัว รู้จักการออมเงิน	3.29	3.40	3.83	3.00
	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง
4. การประกอบอาชีพเสริม เพื่อเพิ่มรายได้ ให้กับครอบครัว	3.29	3.44	3.83	3.50
	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก	มาก
5. การลด ละ เลิก กิจกรรมฟุ่มเฟือย เช่น ดื่ม สุรา สูบบุหรี่ ซื้อห่วย เป็นต้นเพื่อลด รายจ่ายให้กับครอบครัว	3.86	3.24	4.00	4.00
	มาก	ปานกลาง	มาก	มาก
6. เป็นตัวอย่างที่ดีของครอบครัวในดำเนิน ชีวิตแบบเรียบง่าย สมถะ	3.50	3.51	4.17	4.00
	มาก	มาก	มาก	มาก
7. ได้ใช้แรงงานครอบครัวและมีการช่วยลง แรงเพื่อนบ้านในการทำการเกษตรแทน ค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงาน	3.07	3.89	4.33	4.00
	ปานกลาง	มาก	มาก	มาก

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

	ทรัพย์สิน			
	น้อยกว่า 100,000 บาท	100,001 – 500,000 บาท	500,001 – 1,000,000 บาท	มากกว่า 1,000,000 บาท
การนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง				
8. ได้ปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคใน ครัวเรือนและแลกเปลี่ยนระหว่าง ครัวเรือนแทนหาซื้อจากตลาด	2.50 ปานกลาง	3.36 ปานกลาง	4.00 มาก	4.00 มาก
9. หากมีปัญหาเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นใน ครอบครัวได้ใช้เหตุผล สติปัญญา ตัดสินใจ อย่างรอบคอบ	3.64 มาก	3.96 มาก	4.17 มาก	4.00 มาก
10. การนำความรู้จากการสอบถามเพื่อนบ้าน หรือผู้มีประสบการณ์ (คนเก่งในสาขา นั้นๆ) นำมาปรับปรุงพัฒนาการประกอบ อาชีพ	2.64 ปานกลาง	3.67 มาก	4.17 มาก	3.50 มาก

(ที่มา : การสำรวจความคิดเห็น โดยแบบสอบถาม)

ตารางที่ 4.16 การเปรียบเทียบทรัพย์สินที่แตกต่างกัน กับการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง พบว่า โดยภาพรวมลูกค้ำ ธ.ก.ส. ที่มีทรัพย์สินต่างกัน มีระดับการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองแตกต่างกัน 8 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการจดบันทึกรายรับ-รายจ่ายของครอบครัว พบว่า ผู้ที่มีทรัพย์สิน 100,001 – 500,000 บาท 500,001 – 1,000,000 บาท และมากกว่า 1,000,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับปานกลาง ในขณะที่ผู้ที่มีหนี้สินน้อยกว่า 100,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับน้อย

2. ด้านการออมเงิน พบว่า ผู้ที่มีทรัพย์สิน 100,001 – 500,000 บาท 500,001 – 1,000,000 บาท และมากกว่า 1,000,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับปานกลาง ในขณะที่ผู้ที่มีหนี้สินน้อยกว่า 100,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับน้อย

3. ด้านการแนะนำให้สมาชิกในครอบครัวรู้จักการออมเงิน พบว่าผู้ที่มีทรัพย์สิน 500,001 – 1,000,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับมาก ในขณะที่ผู้ที่มีทรัพย์สินน้อย

กว่า 100,000 บาท 100,001 – 500,000 บาท และมากกว่า 1,000,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับปานกลาง

4. การประกอบอาชีพเสริม เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว พบว่า ผู้ที่มีทรัพย์สิน 500,001 – 1,000,000 บาท และมากกว่า 1,000,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับมาก ในขณะที่ผู้มีทรัพย์สินน้อยกว่า 100,000 บาท และ 100,001 – 500,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับปานกลาง

5. การลด ละ เลิก กิจกรรมฟุ่มเฟือย เช่น ดื่มสุรา สูบบุหรี่ ซื้อห่วย เป็นต้นเพื่อลดรายจ่ายให้กับครอบครัว พบว่า ผู้ที่มีทรัพย์สินน้อยกว่า 100,000 บาท 500,001 – 1,000,000 บาท และมากกว่า 1,000,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับมาก ในขณะที่ผู้มีทรัพย์สิน และ 100,001 – 500,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับปานกลาง

6. ได้ใช้แรงงานครอบครัวและมีการช่วยลงแรงเพื่อนบ้านในการทำเกษตรแทนค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงาน พบว่า ผู้ที่มีทรัพย์สิน 100,001 – 500,000 บาท 500,001 – 1,000,000 บาท และมากกว่า 1,000,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับมาก ในขณะที่ ผู้มีทรัพย์สินน้อยกว่า 100,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับปานกลาง

7. ได้ปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคในครัวเรือนและแลกเปลี่ยนระหว่างครัวเรือนแทนหาซื้อจากตลาด พบว่า ผู้ที่มีทรัพย์สิน 500,001 – 1,000,000 บาท และมากกว่า 1,000,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับมาก ในขณะที่ผู้มีทรัพย์สินน้อยกว่า 100,000 บาท และ 100,001 – 500,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับปานกลาง

8. การนำความรู้จากการสอบถามเพื่อนบ้านหรือผู้มีประสบการณ์ (คนเก่งในสาขานั้นๆ) นำมาปรับปรุงพัฒนาการประกอบอาชีพ พบว่า ผู้ที่มีทรัพย์สิน 100,001 – 500,000 บาท 500,001 – 1,000,000 บาท และมากกว่า 1,000,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับมาก ในขณะที่ผู้มีทรัพย์สินน้อยกว่า 100,000 บาท มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในระดับปานกลาง

ส่วนที่ 3 ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ
เจ้าหน้าที่ โดยแยกเป็น 2 ส่วนดังนี้

3.1ระดับความสามารถในการถ่ายทอดความรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ของเจ้าหน้าที่

ตารางที่ 4.17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนของการถ่ายทอดความรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ของเจ้าหน้าที่

n = 96				
ลำดับ ที่	การถ่ายทอดความรู้	\bar{x}	S.D.	ระดับการ ถ่ายทอด
1	บุคลิกและท่วงทีวาจา	3.56	0.71	มาก
2	ความแจ่มชัดในน้ำเสียง	3.65	0.62	มาก
3	การกระตุ้นให้ถามหรือแสดงความคิดเห็น	3.53	0.82	มาก
4	การสร้างบรรยากาศ	3.51	0.75	มาก
5	ความเหมาะสมของเนื้อหา	3.50	0.77	มาก
6	วิธีการถ่ายทอดความรู้	3.46	0.75	ปานกลาง
7	การยกตัวอย่างประกอบการอธิบาย	3.47	0.89	ปานกลาง
8	ความรอบรู้ในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.63	0.79	มาก
9	เอกสารประกอบคำบรรยาย	3.29	0.85	ปานกลาง
10	ความเหมาะสมของระยะเวลา	3.16	0.82	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย		3.48	0.57	ปานกลาง

(ที่มา : การสำรวจความคิดเห็น โดยแบบสอบถาม)

จากตารางที่ 4.17 พบว่า การถ่ายทอดความรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเจ้าหน้าที่
โดยภาพรวมแล้ว อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เจ้าหน้าที่
ถ่ายทอดความรู้ได้ในระดับมากที่สุด ในเรื่องความแจ่มชัดในน้ำเสียง ($\bar{x} = 3.65$) รองลงมาคือ
ความรอบรู้ในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{x} = 3.63$) และบุคลิกและท่วงทีวาจา ($\bar{x} = 3.56$)
ตามลำดับ

3.3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง การนำแนวทางปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง กับระดับการถ่ายทอดความรู้ของเจ้าหน้าที่
 ตารางที่ 4.18 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง การนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้
 เกิดประโยชน์แก่ตนเอง กับระดับการถ่ายทอดความรู้ของเจ้าหน้าที่

การนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง	ระดับการ ถ่ายทอดของ เจ้าหน้าที่	Sig
1. การจดบันทึกรายรับ-รายจ่ายของครอบครัว	.179	.081
2. การออมเงิน	.350**	0.00
3. การแนะนำให้สมาชิกในครอบครัวรู้จัก การออมเงิน	.254*	.012
4. การประกอบอาชีพเสริม เพื่อเพิ่มรายได้ ให้กับครอบครัว	-.001	.991
5. การลด ละ เลิก กิจกรรมฟุ่มเฟือย เช่น คี๋มสุรา สูบบุหรี่ ซื้ของหวาย เป็น ต้นเพื่อลดรายจ่ายให้กับครอบครัว	.210*	.040
6. เป็นตัวอย่างที่ดีของครอบครัวในดำเนินชีวิต แบบเรียบง่าย สมถะ	.094	.361
7. ได้ใช้แรงงานครอบครัวและมีการช่วย ลงแรงเพื่อนบ้านในการทำการเกษตร แทนค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงาน	-.001	.991
8. ได้ปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคในครัวเรือนและแลกเปลี่ยน ระหว่างครัวเรือน แทนหาซื้อจากตลาด	.224*	.028
9. หากมีปัญหาเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในครอบครัว ได้ใช้เหตุผล สติปัญญา ตัดสินใจอย่าง รอบคอบ	.241*	.018
10. การนำความรู้จากการสอบถามเพื่อนบ้าน หรือผู้มีประสบการณ์ (คนเก่งในสาขานั้นๆ) นำมาปรับปรุง พัฒนาการประกอบอาชีพ	.083	.420

** มีค่านัยสำคัญที่ระดับ .01

* มีค่านัยสำคัญที่ระดับ .05

(ที่มา : การสำรวจความคิดเห็น โดยแบบสอบถาม)

ตารางที่ 4.18 พบว่า การนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ในเรื่อง การออมเงิน มีความสัมพันธ์กับการถ่ายทอดความรู้ของเจ้าหน้าที่ อย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .01 (ค่าสหสัมพันธ์ = .350) และในเรื่อง การลด ละ เลิก กิจกรรมฟุ่มเฟือย เช่น ดื่มสุรา สูบบุหรี่ ซื้อห่วย เป็นต้นเพื่อลดรายจ่ายให้กับครอบครัว การปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภค ในครัวเรือนและแลกเปลี่ยนระหว่างครัวเรือน แทนหาซื้อจากตลาด และหากมีปัญหาเปลี่ยนแปลง เกิดขึ้นในครอบครัว ได้ใช้เหตุผล สติปัญญา ตัดสินใจอย่างรอบคอบ มีความสัมพันธ์กับการถ่ายทอด ความรู้ของเจ้าหน้าที่ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 (ค่าสหสัมพันธ์ = .210, .224 และ .241) ซึ่งแสดงว่า หากวิทยากรผู้ถ่ายทอดความรู้มีความรู้ความสามารถสูง ผู้รับการอบรมก็จะมีการนำ แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ในเรื่องดังกล่าวข้างต้นในระดับสูงเช่นกัน ส่วนในเรื่องอื่น ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับการถ่ายทอดความรู้ของเจ้าหน้าที่

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตประจำวันของลูกค้ำธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สาขาแม่ตীন จังหวัดลำพูน มีวัตถุประสงค์ดังนี้ (1) เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจและการประยุกต์ใช้ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของลูกค้ำ ธ.ก.ส.สาขาแม่ตীন (2) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับความรู้ความเข้าใจและระดับการนำไปประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของลูกค้ำ ธ.ก.ส. สาขาแม่ตীন (3) เพื่อศึกษาการให้ความรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส.กับระดับความรู้ความเข้าใจและระดับการนำไปประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของลูกค้ำ ธ.ก.ส.สาขาแม่ตীন กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ลูกค้ำ ธ.ก.ส. สาขาแม่ตীন อำเภอเถลี จังหวัดลำพูน ที่ผ่านการฝึกอบรมจาก ธ.ก.ส. โดยผู้ศึกษาสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยการคำนวณ โดยใช้สูตรการหากกลุ่มตัวอย่างของ Yanane ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 96 คน

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความรู้ความเข้าใจและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตประจำวันของลูกค้ำธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)สาขาแม่ตীন จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. สรุปผลปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ลูกค้ำส่วนใหญ่ ร้อยละ 71.9 เป็นเพศชาย อายุส่วนใหญ่ ร้อยละ 39.6 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ลูกค้ำส่วนใหญ่ ร้อยละ 82.3 สมรสแล้ว ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่ร้อยละ 65.6 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา อาชีพหลัก ส่วนใหญ่ร้อยละ 46.9 มีอาชีพทำสวน รายได้จากอาชีพหลัก ส่วนใหญ่ร้อยละ 54.2 มีรายได้ระหว่าง 10,001-50,000 บาท ต่อปี รายได้จากอาชีพรอง ส่วนใหญ่ร้อยละ 52.9 มีรายได้ระหว่าง 10,000-50,000 บาท ต่อปี ค่าใช้จ่ายจากอาชีพหลัก ส่วนใหญ่ร้อยละ 51.0 มีค่าใช้จ่ายต่อปี ระหว่าง 5,001-10,000 บาท ค่าใช้จ่ายจากอาชีพรอง ส่วนใหญ่ร้อยละ 43.8 มีค่าใช้จ่ายต่อปี น้อยกว่า

10,000 บาท ต่อปี การออมเงินส่วนใหญ่ร้อยละ 69.8 ไม่มีเงินออม ด้านหนี้สิน ส่วนใหญ่ร้อยละ 84.4 มีหนี้สิน ส่วนทรัพย์สิน ส่วนใหญ่ร้อยละ 79.2 มีทรัพย์สิน แหล่งรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่าลูกค้ำ ธ.ก.ส. ร้อยละ 94.8 รับข้อมูลข่าวสารจากโทรทัศน์ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ส่วนใหญ่ร้อยละ 57.3 มีสมาชิกในครัวเรือน 3 - 4 คน

2. สรุปหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.1 สรุปผลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงของลูกค้ำ ธ.ก.ส. ซึ่งส่วนใหญ่ร้อยละ 80.62 มีความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับดีมาก การนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต โดยภาพรวม มีการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 100.0 มีการดำเนินชีวิตแบบพออยู่พอกิน ไม่เบียดเบียนตนเอง ไม่เบียดเบียนผู้อื่น และ ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ และการปฏิบัติตนเป็นที่พึ่งของคนในครอบครัว เป็นผู้นำ ที่ดี เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและอบอุ่นให้แก่ครอบครัวอยู่เสมอ รองลงมาร้อยละ 97.9 เมื่อมีปัญหาเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในครอบครัว ได้ใช้สติปัญญา และเหตุผล ในการตัดสินใจอย่างรอบคอบ

2.2 การนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง โดยภาพรวมแล้ว การนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีการนำไปใช้มากที่สุด คือ หากมีปัญหาเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในครอบครัว ได้ใช้เหตุผล สติปัญญา ตัดสินใจอย่างรอบคอบ ($\bar{x} = 3.85$) รองลงมาคือ ได้ใช้แรงงานครอบครัว ไร่และมีการช่วยลงแรงเพื่อนบ้านในการทำการเกษตร แทนค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงาน ($\bar{x} = 3.69$) ส่วนข้อที่มีการนำไปใช้น้อยที่สุด คือ การจดบันทึกรายรับ-รายจ่ายของครอบครัว ($\bar{x} = 2.66$)

2.3 การเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจกับการประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดประโยชน์กับตนเอง โดยภาพรวมลูกค้ำ ธ.ก.ส. ที่มีระดับความรู้ต่างกัน มีระดับการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ที่แตกต่างกันทุกด้าน

2.4 การเปรียบเทียบความแตกต่างปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง พบว่า ส่วนใหญ่ ปัจจัยส่วนบุคคล (เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้หลัก ค่าใช้จ่ายหลัก เงินออม หนี้สิน และทรัพย์สิน) ที่แตกต่างกัน มีระดับการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองแตกต่างกันในทุกด้าน

3. สรุปความสามารถในการถ่ายทอดความรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ เจ้าหน้าที่

3.1 ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเจ้าหน้าที่ พบว่า การถ่ายทอดความรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเจ้าหน้าที่ โดยภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 3.48$) โดยเจ้าหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ได้ในระดับมากที่สุด ในเรื่อง ความแจ่มชัด ในน้ำเสียง ($\bar{x} = 3.65$) รองลงมาคือความรอบรู้ในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{x} = 3.63$)

3.2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง การนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมา ใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง กับระดับการถ่ายทอดความรู้ของเจ้าหน้าที่ พบว่า การนำแนวทาง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในเรื่อง การออมเงิน มีความสัมพันธ์กับการ ถ่ายทอดความรู้ของเจ้าหน้าที่ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 (ค่าสหสัมพันธ์ = .350) และในเรื่อง การ ลด ละ เลิก กิจกรรมฟุ่มเฟือย เช่น ดื่มสุรา สูบบุหรี่ ซื่อห่วย เป็นต้นเพื่อลดรายจ่ายให้กับครอบครัว การปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคในครัวเรือนและแลกเปลี่ยนระหว่างครัวเรือน แทนหาซื้อจาก ตลาด และหากมีปัญหาเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในครอบครัว ได้ใช้เหตุผล สติปัญญา ตัดสินใจอย่าง รอบคอบ มีความสัมพันธ์กับการถ่ายทอดความรู้ของเจ้าหน้าที่ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 (ค่า สหสัมพันธ์ = .210, .224 และ .241) ซึ่งแสดงว่า หากวิทยากรผู้ถ่ายทอดความรู้มีความรู้ ความสามารถสูง ผู้รับการอบรมก็จะมีการนำ แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิด ประโยชน์ ในเรื่องดังกล่าวข้างต้นในระดับสูงเช่นกัน

ส่วนในเรื่องอื่น ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับการถ่ายทอดความรู้ของเจ้าหน้าที่

2. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ มีประเด็นที่น่าสนใจ นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1) ความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จากผลการศึกษาความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของลูกค้ำธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่ต๋อน พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ ร้อยละ 80.63 มีความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดีระดับหนึ่ง สอดคล้องผลการวิจัยของ ปรียานุช พิบูลสรารุช “เศรษฐกิจพอเพียงในความเข้าใจของประชาชนยังอยู่ในเรื่องของความพอประมาณ ประหยัด ความพอดี (มากกว่า 50%)” และสมาชิกเข้าใจเศรษฐกิจพอเพียง ในความหมาย การพึ่งตนเอง ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ใช้ชีวิตพออยู่พอกิน การประหยัด การเตรียมพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องทัศนคติของ อำพล เสนาณรงค์(2542) เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึง การพยายามพึ่งพาตนเอง ช่วยตนเองให้มากที่สุดที่จะทำได้ให้ “พอมีพอกิน” โดยเฉพาะอาหารและที่อยู่อาศัย

2) การนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ในการดำเนินชีวิต

จากผลการศึกษา การนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ในการดำเนินชีวิต พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ ร้อยละ 80 ได้นำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ในการดำเนินชีวิตได้ สอดคล้องผลงานวิจัย ปรียานุช พิบูลสรารุช ประชาชนกว่าร้อยละ 80% สามารถนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ได้กับทุกเรื่องในชีวิตประจำวัน เช่นการประหยัด การรู้จักคิด เพิ่มความรอบคอบให้กับตนเอง และสอดคล้องแนวคิดของ อรุณี ปิ่นประยงค์ “การปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง” และ นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์และคณะ(2549) ความหมายของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ “โดยพื้นฐานคือการพึ่งตนเองเป็นหลัก และทำอะไรอย่างเป็นขั้นเป็นตอน รอบคอบระมัดระวัง

3) การนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง

จากผลการศึกษาการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง โดยรวมพบว่าสมาชิกมีการนำไปใช้อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย (μ) 3.72 ซึ่งผลที่ได้รับมากกว่าของ นพพร เมธีอนันต์กุล (2549:85) ได้ศึกษา การนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต :กรณีศึกษา เกษตรกรลูกค้ำ ธ.ก.ส. อำเภอลำปาง จังหวัดเพชรบูรณ์

พบว่าสมาชิกมีการนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตในระดับน้อย การนำไปใช้ประโยชน์ของตนเองโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.47 ผู้ศึกษาเห็นว่าอาจจะเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างของผู้ศึกษาได้รับการอบรมเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงจากหลายหน่วยงาน ส่วนงานวิจัยของนพพร เมธอนันต์กุลในปี 2549 นั้น การเผยแพร่แนวคิดเรื่องนี้ในสื่อยังไม่แพร่หลายเท่าที่ควร อนึ่งพื้นที่ในจังหวัดเพชรบูรณ์มีปัญหาเรื่องการรับสื่อวิทยุ และโทรทัศน์ เนื่องจากภูมิประเทศเป็นแอ่งกระทะ ทำให้คลื่นส่งวิทยุและโทรทัศน์มีอุปสรรค ก็เป็นไปได้

4) เปรียบเทียบความแตกต่างปัจจัยส่วนบุคคลต่อระดับการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง

จากผลการศึกษาสมาชิกส่วนมากที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีระดับการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองมีแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยด้านเพศ อายุ การศึกษา รายได้อาชีพหลัก อาชีพรอง หนี้สินและจำนวนสมาชิกในครัวเรือน อาจเนื่องมาจากการได้รับการศึกษา การเรียนรู้ การใช้กฎ ระเบียบของชุมชน การยอมรับในวัฒนธรรมวิถีชีวิตของสังคมในชุมชน เป็นกรอบและข้อตกลงในการอยู่ร่วมกันของชุมชน เป็นตัวบังคับให้คนส่วนใหญ่ในชุมชนดำเนินชีวิตแตกต่างกันไป กิจกรรมที่ทำให้ปัจจัยส่วนบุคคลแต่ละกลุ่มมีระดับการนำไปใช้อู่ในระดับต่ำ เมื่อเทียบกับกิจกรรมด้านอื่นๆ ประกอบด้วย การจดบันทึกรายรับ-รายจ่าย การออมเงินในครัวเรือน และการลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นในการดำเนินชีวิต

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการศึกษาไปใช้

1) ผู้ศึกษาสามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาไปแนะนำส่งเสริมลูกค้ำธนาคาร ธ.ก.ส.ที่เข้าร่วมโครงการ ประเด็นที่สมาชิกยังไม่รู้ไม่เข้าใจแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง มีการนำไปประยุกต์ในการดำเนินชีวิตน้อย และมีระดับการนำแนวทางไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองอยู่ในระดับต่ำ เช่น กิจกรรม การลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตลดการลดต้นทุนการผลิต การส่งเสริมการออมเงิน และการจดบันทึกรายรับ-รายจ่าย เป็นต้น

2) กลุ่มลูกค้ำธนาคารธ.ก.ส.ใช้เป็นข้อมูลไปพัฒนาสมาชิกที่ยังไม่รู้ไม่เข้าใจแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง มีการนำไปประยุกต์ในการดำเนินชีวิตน้อย ระดับ

การนำแนวทางไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง เช่น กิจกรรม การลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตลง การลดต้นทุนการผลิต การส่งเสริมการออมเงิน และการจัดบันทึกรายรับ-รายจ่าย เป็นต้น

3) ช.ก.ส.สาขาแม่ต๋ืน จังหวัดลำพูน ใช้ผลการศึกษาเป็นข้อมูลพื้นฐาน ในวางแผน กำหนดกิจกรรมการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในด้าน การแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจร่วมกัน การลดต้นทุนการผลิต การส่งเสริมการออมเงิน การลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต การจัดบันทึกรายรับ-รายจ่ายในครัวเรือน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ และสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ ตามหลัก “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ต่อไป

4) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ใช้ผลการศึกษาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดเป็นนโยบายขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนที่เข้าร่วมโครงการชุมชนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง อย่างต่อเนื่อง

5) กำหนดหลักสูตรฝึกอบรมกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ ผู้นำชุมชน เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจแก่สมาชิกสามารถประยุกต์ในการดำเนินชีวิต อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล

6) นักศึกษา ภาครัฐ สถาบันเกษตรกร เกษตรกรและผู้ที่สนใจสามารถนำข้อมูลไปปรับใช้กับวิถีการดำเนินชีวิตให้เหมาะสมภาวะเศรษฐกิจและสังคม ทำให้ประชาชนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน

3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ควรศึกษาผลต่อเนื่องของชุมชนที่ดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถพัฒนาเป็นเครือข่ายชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาและขยายงานให้ครอบคลุมในระดับระดับครัวเรือน ระดับชุมชนและระดับประเทศ

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)ควรมีการถ่ายทอดความรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้กับพนักงานและควรมีการกำหนดรูปแบบการนำเสนอเพื่อให้เป็นทิศทางรูปแบบเดียวกัน ก่อนที่พนักงานจะออกไปแนะนำถ่ายทอดความรู้เศรษฐกิจพอเพียงให้กับลูกค้า

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ควรมีการศึกษาผู้ที่ดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กับประวัติการชำระหนี้คืนให้กับธนาคารว่าเป็นอย่างไร

ควรศึกษาการดำเนินชีวิตและคุณภาพชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสมาชิกลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เพื่อนำมาเปรียบเทียบผลการวิจัย และเพื่อนำไปปรับใช้ในการพัฒนาต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- จิตรกร สามประดิษฐ์ (2550) “ชีวิตและกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง” เอกสารบรรยาย (อค์สำเนา)
ม.ป.ป.
- ชัยวัฒน์ สิทธิบุศย์ (2549) “เกษตรอินทรีย์วิถีไทย สนับสนุนวาระแห่งชาติ” วารสาร กรมพัฒนา
ที่ดิน กลุ่มระบบงานวิจัย 2549, มีนาคม 1
- ทศมนพร พุทธจันทร์ (2547) “ความคิดเห็นในการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง”
: กรณีศึกษาข้าราชการจังหวัดราชบุรี ภาคนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- เชียรธิดา เหมพิพัฒน์ (2546) “ความคิดเห็นของนักศึกษาศาสนาบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
ต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ภาคนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- นพพร เมธื่อนันต์กุล (2549) “การนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนิน
ชีวิต” : กรณีศึกษา เกษตรกรลูกค้า ช.ก.ส. อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2549) “คู่มือปฏิบัติการเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนเพื่อยกระดับรายได้
ครัวเรือน” สำนักส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมพัฒนาชุมชน กุมภาพันธุ์
- บุญเสริม บุญเจริญผล (2543) “แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง” วารสารวิชาการเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกริก
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526) “ทัศนคติการวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย”
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์โอเดียนสโตร์
- ประเวศ วะสี (2542) “เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม แนวทางพลิกฟื้น เศรษฐกิจ สังคม”
กรุงเทพมหานคร: หอมชาวบ้าน
- ประวัติการก่อตั้ง จุดเริ่มต้นธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)
สืบค้นเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2555 จาก www.baac.or.th
- ปรียานุช พิบูลสรารุช (2549) “การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง” โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง
สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
สืบค้นเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2555 จาก www.sufficiencyeconomy.org

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ 4

ชันวาคม 2541 “เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร?” วารสาร คณะอนุกรรมการการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กลุ่มงานเศรษฐกิจพอเพียงและธนาคารสมอง กรุงเทพมหานคร พฤศจิกายน 2549 จำนวน 50,000 เล่ม

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จากวารสารชัยพัฒนา ฉบับประจำเดือนสิงหาคม 2542

“เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร?” วารสาร คณะอนุกรรมการการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กลุ่มงานเศรษฐกิจพอเพียงและธนาคารสมอง กรุงเทพมหานคร พฤศจิกายน 2549 จำนวน 50,000 เล่ม

พระราชดำรัสพระราชทานแก่ผู้นำสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์นิคม และสหกรณ์ประมงทั่วประเทศ

ณ ศาลาดุสิตดาลัย: 11 พฤษภาคม 2526 “การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” สืบค้นเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2555 จาก [http:// www.sufficiencyeconomy.org](http://www.sufficiencyeconomy.org)

พระราชโอวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 19 กรกฎาคม 2517

: “เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร?” วารสาร คณะอนุกรรมการการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กลุ่มงานเศรษฐกิจพอเพียงและธนาคารสมอง กรุงเทพมหานคร พฤศจิกายน 2549 จำนวน 50,000 เล่ม

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี (2550) “นิยามของความรู้” สืบค้นเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2555 จาก [http:// th.wikipedia.org / wiki /](http://th.wikipedia.org/wiki/)

วิทยา อธิปอนันต์ (2542) “ไร่นาสวนผสมตามแนวทางทฤษฎีใหม่ในการส่งเสริมการเกษตร” กรุงเทพมหานคร ม.ป.ป

สมหมาย สาดทรัพย์ (2542) “ความเข้มแข็งของชุมชนตามแนวทางพัฒนาเศรษฐกิจของชาวพุทธ” กรณีศึกษา ชุมชนศรีชะอโศก อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ ภาคนิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

สยาม บุญสม (2542) “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามนโยบายเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง”: อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี ภาคนิพนธ์ ปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

สายน้ำผึ้ง รัตนงาม (2547) “ความคิดเห็นในการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง”:

กรณีศึกษาสมาชิกเสถียร ธรรมสถาน ภาคนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

สุพัตรา ชนเสนีวัฒน์ (2551) คำกล่าวเปิดโครงการสัมมนา “การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร” 14 มกราคม 2551 จัดโดย กรมส่งเสริมสหกรณ์

สุเมธ ตันติเวชกุล (2549) “หลักธรรมทำตามรอยยุคลบาท” กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ด้าน
สุชาการพิมพ์. (2549) “เศรษฐกิจพอเพียง” โดย เลขานุการมูลนิธิชัยพัฒนา สืบค้นเมื่อวันที่

10 พฤษภาคม 2555 จาก http://www.nesac.go.th/Nesac_live/suff_eco/

สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนากิจการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2542) *ประมวลและกลั่นกรอง
จากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่ง
พระราชทานไว้ในวโรกาสต่างๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่นๆที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับ
พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปเผยแพร่ เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2542 เพื่อ
เป็นแนวทางการปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป กรุงเทพมหานคร*

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำปาง (2551) “ข้อมูลการส่งเสริมสหกรณ์: รายชื่อกลุ่มอาชีพ”

จาก <http://210.246.196.13/ewt/lampang/>

สำนักพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ (2550)

คู่มือการปฏิบัติงาน โครงการส่งเสริมพัฒนากลุ่มอาชีพ ปี 2550 กรมส่งเสริมสหกรณ์
คู่มือ การบริหารการเงินภาคครัวเรือน กรมส่งเสริมสหกรณ์ ม.ป.สำนักงาน

คณะกรรมการพัฒนากิจการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี (2550)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 – 2554)

กรุงเทพมหานคร

อักษร สวัสดิ์ (2542) “ความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียน

มัธยมศึกษาตอนปลาย” : กรณีศึกษาในเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ภาคนิพนธ์

ปริญญามหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (พัฒนาสังคม)

อรุณี ปิ่นประยงค์ (2549) “การปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง” สืบค้นเมื่อวันที่ 10

พฤษภาคม 2555 จาก <http://www2.doae.go.th/>

อำพล เสนาณรงค์ (2540) “การดำเนินตามรอยเบื้องพระยุคลบาท เกษตรทฤษฎีใหม่”

กรุงเทพมหานคร ม.ป.ป.

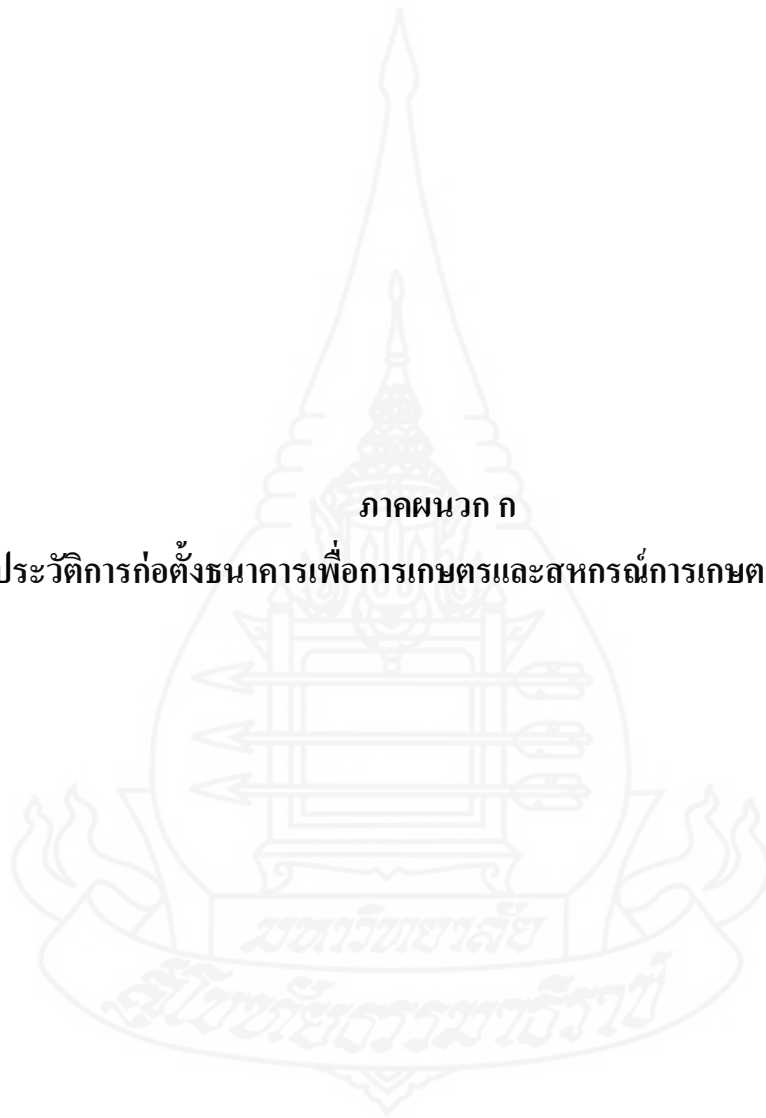
ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

ภาคผนวก ก

ประวัติการก่อตั้งธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร(ธ.ก.ส.)

ประวัติการก่อตั้ง

จุดเริ่มต้น ธ.ก.ส.

พ.ศ. 2509 ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีวัตถุประสงค์ให้ความช่วยเหลือทางด้านการเงินแก่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์การเกษตร สำหรับการประกอบอาชีพเกษตรกรรมหรืออาชีพที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม เพื่อเพิ่มรายได้

หรือพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรหรือครอบครัวของเกษตรกร

นายจำเนียร สารานาค ผู้จัดการ ธ.ก.ส. คนแรกได้วางรากฐานการดำเนินงานพร้อมทั้งอุดมการณ์การทำงานให้พนักงาน ธ.ก.ส. ทุกคนละเว้นการอันควรต่าง ๆ โดยได้อบรมสั่งสอนให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรวดเร็ว ซื่อสัตย์ สุจริต และไม่เบียดเบียนลูกค้า เพราะ ? งานสินเชื่อเพื่อการเกษตร เป็นงานที่กว้างขวางและซับซ้อน ต้องศึกษาและค้นคว้าเพิ่มเติมอยู่เสมอ เพื่อให้มีความรู้ ความชำนาญยิ่งขึ้น ขอให้ท่านละเว้นการอันควรละเว้น ไม่เบียดเบียนเกษตรกรลูกค้า จงทำงานหนัก เร่งรัด จับใจ ถูกต้อง และแม่นยำ กอปรด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งพนักงาน ธ.ก.ส. ถือปฏิบัติมาจนถึงปัจจุบัน

ปรับบทบาท ศูนย์ธนาคารพัฒนาชนบท

ทศวรรษที่ 1 (พ.ศ.2509-2519) มุ่งลดบทบาทเงินกู้้นอกระบบ

ในทศวรรษแรก ธ.ก.ส. ให้ความสำคัญกับการให้สินเชื่อเพื่อการผลิตระยะสั้น และระยะปานกลางแก่เกษตรกรให้ทั่วถึงอย่างรวดเร็ว เพื่อลดบทบาทของเงินกู้้นอกระบบ โดยสร้างนวัตกรรมทางการเงินใหม่ที่ให้สินเชื่อแก่เกษตรกรรายคน โดยใช้บุคคลในกลุ่มค้ำประกันรับรองรับผิดชอบร่วมกัน สร้างรากฐานความพร้อมของเกษตรกรเพื่อสร้างรายได้ และฐานะทางการเงินที่มั่นคงให้แก่เกษตรกร

ทศวรรษที่ 2 (พ.ศ.2520-2529) พัฒนาการให้สินเชื่อและบริการครบวงจร

ช่วงทศวรรษที่ 2 ธ.ก.ส. ได้พัฒนาแนวทางปฏิบัติงานให้รวดเร็วยิ่งขึ้น โดยการให้บริการสินเชื่อแก่เกษตรกรรายคน ในรูปแบบของสัญญาเครดิตเงินสด เพื่อให้เกษตรกรเบิกรับเงินกู้โดยสะดวก และเริ่มดำเนินงานบนพื้นฐานความร่วมมือกับส่วนราชการและเอกชน ในการช่วยหาปัจจัยพื้นฐานต่างๆ ที่อำนวยความสะดวกการพัฒนาการเกษตรอย่างครบวงจร ในรูปของวัสดุอุปกรณ์การเกษตร และเชื่อมโยงการตลาด โดยการจัดตลาดกลางพืชผลการเกษตรตลอดจนการรับจำนำข้าวเปลือก

รวมตัวกันจัดตั้งสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. (สกต.) เพื่อเป็นองค์กรของเกษตรกรลูกค้าในการสร้างอำนาจต่อรองทางการตลาด และได้ริเริ่มโครงการพัฒนาระบบบริการ เพื่อพัฒนาพนักงานให้มีทักษะความรู้ และตระหนักถึงความสำคัญในการให้บริการที่ดีแก่ลูกค้า

ทศวรรษที่ 3 (พ.ศ.2530-2539) ช่วยเหลือเกษตรกรชั้นเล็กและยากจน-จัดตั้งสถาบันเกษตรกร
ช่วงทศวรรษที่ 3 ได้พยายามขยายการให้บริการเกษตรกรให้ทั่วถึงและครอบคลุมยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเกษตรกรชั้นเล็กและยากจน ซึ่งปกติจะไม่สามารถขอใช้บริการสินเชื่อจากสถาบันการเงินได้ ธ.ก.ส. จึงกำหนดหลักเกณฑ์เป็นการเฉพาะเพื่อให้บริการสินเชื่อแก่เกษตรกรดังกล่าว อาทิ การแปรรูปผลผลิตช่วยสร้างงานและรายได้ให้แก่เกษตรกร ขณะเดียวกันยังสนับสนุนให้เกษตรกรลูกค้า

ทศวรรษที่ 4 (พ.ศ.2540-2549) น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนาชนบท
ช่วงทศวรรษที่ 4 ธ.ก.ส. ได้ปรับบทบาทและกลยุทธ์การดำเนินงานครั้งสำคัญเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยขอแก้ไข พ.ร.บ. ธ.ก.ส. ให้ครอบคลุมการให้สินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพอื่นเพื่อเสริมรายได้ รวมทั้งการพัฒนาความรู้และคุณภาพชีวิต ตลอดจนได้น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับเกษตรกรลูกค้า เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างพอเพียงและมั่นคง สร้างความเข้มแข็งสู่ชุมชนควบคู่ไปกับการส่งเสริมและสนับสนุนการรักษาสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังปลูกฝังให้พนักงานดูแล และให้บริการลูกค้าอย่างใกล้ชิดและทั่วถึง

นอกจากนี้ ในปี 2542 ธ.ก.ส. ได้จัดตั้งกองทุนขึ้น โดยใช้ชื่อว่า ?กองทุนธนาคารอิสลาม (Islamic Banking Fund)? เพื่อทำหน้าที่ให้บริการทางการเงินตามหลักศาสนาอิสลาม และสามารถดำเนินการได้ภายใต้กรอบ พ.ร.บ. ธ.ก.ส.

ทศวรรษที่ 5 (พ.ศ.2550-ปัจจุบัน) ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของเกษตรกรรายย่อยและให้บริการสินเชื่อที่หลากหลาย

เข้าสู่ทศวรรษที่ 5 ธ.ก.ส. ยังคงมุ่งมั่นกับภารกิจพัฒนาชนบทภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของเกษตรกรรายย่อย อีกทั้งขยายการให้บริการสินเชื่อไปสู่บุคคล กลุ่มบุคคล ผู้ประกอบการ กองทุนหมู่บ้านหรือชุมชน องค์กรที่เกี่ยวข้อง และสหกรณ์ทุกประเภท ให้สามารถเข้าถึงแหล่งทุนในระบบ พร้อมทั้งสนับสนุนสินเชื่อเพื่อสร้างรายได้เพิ่ม เพื่อให้เกษตรกรลูกค้ามีฐานะและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น อีกทั้งสร้างวัฒนธรรมองค์กรให้พนักงานทำงานเป็นทีม มีความซื่อสัตย์ มีสำนึกรับผิดชอบ และใช้ชีวิตพอเพียงบนมาตรฐานเดียวกัน ทุกช่วงเวลาที่ผ่านไป ธ.ก.ส. มุ่งมั่นต่อพันธกิจที่มีต่อเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนเกษตรกร และเศรษฐกิจภาคเกษตรในชนบทให้เติบโตได้อย่างมั่นคงยั่งยืน

วัตถุประสงค์ ๕.ก.ส.

1) ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร หรือสหกรณ์การเกษตรสำหรับการ

(1.1) ประกอบอาชีพเกษตรกรรมหรืออาชีพที่
เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม

(1.2) ประกอบอาชีพอย่างอื่นเพื่อเพิ่มรายได้

(1.3) พัฒนาความรู้ในด้านเกษตรกรรมหรืออาชีพ
อย่างอื่นเพื่อเพิ่มรายได้หรือพัฒนาคุณภาพชีวิตของ
เกษตรกรหรือครอบครัวของเกษตรกร

(1.4) ดำเนินกิจการตาม โครงการที่เป็นการส่งเสริม
หรือสนับสนุนการประกอบ เกษตรกรรม ซึ่งเป็นการ
ดำเนินการร่วมกับผู้ประกอบการ เพื่อเพิ่มรายได้หรือพัฒนา
คุณภาพชีวิตของเกษตรกรหรือครอบครัวของเกษตรกร

2) ประกอบธุรกิจอื่นอันเป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนการ
ประกอบเกษตรกรรม

3) ดำเนินงานเป็นสถาบันการเงินเพื่อการพัฒนาชนบท โดย
ให้ความช่วยเหลือทางการเงินหรือการบริหารจัดการแก่
บุคคล กลุ่มบุคคล ผู้ประกอบการ กองทุนหมู่บ้าน หรือ
ชุมชน รวมทั้งองค์กรที่จัดตั้งขึ้นในรูปแบบใด ที่มี
วัตถุประสงค์ในการสนับสนุนการประกอบอาชีพของ
เกษตรกรหรือชุมชน ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนา
ผลผลิต หรือผลิตภัณฑ์ของเกษตรกร หรือชุมชนให้มี
ประสิทธิภาพทั้งในด้านการลงทุน การผลิต การแปรรูป
และการตลาด หรือเพื่อส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งใน
ด้านเศรษฐกิจหรือเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต

4) ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์ เพื่อใช้
ดำเนินงานภายใต้ขอบเขตวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสหกรณ์

ภาคผนวก ข
แบบสอบถาม

ชุดที่.....

แบบสอบถาม

เรื่อง ความรู้ความเข้าใจและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตประจำวันของคุณค้ำชานาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร(ช.ก.ส.) สาขาแม่ต๋อน จังหวัดลำพูน

คำชี้แจง

เรียน ท่านที่ตอบแบบสอบถามที่นับถือ

การรวบรวมข้อมูลตามแบบสอบถามนี้มีความมุ่งหมายที่จะนำไปศึกษาผลการดำเนินกิจกรรมการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต เพื่อเป็นข้อมูลในการประกอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ของนักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ วิชาเอกบริหารธุรกิจสหกรณ์ เสนอต่อมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ข้อมูลและข้อคิดเห็นต่างๆ ทางผู้ศึกษาวิจัยจะเก็บเป็นความลับ และจะเสนอต่อสาธารณชนในส่วนผลของการศึกษาเท่านั้น จึงขอความกรุณาให้ท่านเสนอข้อมูลความคิดเห็นตามสภาพความเป็นจริง

จึงขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ผู้สัมภาษณ์ พงษ์พัฒน์ หมวกหล้า

...../...../.....

คำแนะนำ

โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าคำตอบหรือแสดงความคิดเห็นของท่านลงในช่องว่างตามสภาพความเป็นจริง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.เพศ () 1.ชาย () 2.หญิง
2.อายุ.....ปี
3.สถานภาพ () 1.โสด () 2.สมรส () 3.หย่าร้างหรือหม้าย
4.ระดับการศึกษา () 1.ประถมศึกษา () 2.มัธยมศึกษาตอนต้น () 3.มัธยมศึกษาตอนปลาย, ปวช. () 4.ปวส. หรือ อนุปริญญา () 5.ปริญญาตรี () 6.อื่นๆ (ระบุ).....
5.ปัจจุบันท่านประกอบอาชีพหลัก อาชีพรอง อะไร และมีรายได้ และค่าใช้จ่าย อย่างไร 5.1 อาชีพหลัก () ทำนา () ทำสวน () ค้าขาย () รับจ้างทั่วไป () อื่นๆระบุ 5.2 อาชีพรอง () ทำนา () ทำสวน () ค้าขาย () รับจ้างทั่วไป () อื่นๆระบุ 5.3 ท่านมีรายได้ (ต่อปี) จากอาชีพหลัก () น้อยกว่า10,000 () 10,001-50000 () 50,001-100,000 () 100,001-500,000 () 500,001ขึ้นไป จากอาชีพรอง () น้อยกว่า10,000 () 10,001-50000 () 50,001-100,000 () 100,001-500,000 () 500,001ขึ้นไป

<p>5.4 ท่านมีค่าใช้จ่าย (ต่อปี)</p> <p>จากอาชีพหลัก ()น้อยกว่า10,000 ()10,001-50000 ()50,001-100,000 ()100,001-500,000 ()500,001ขึ้นไป</p> <p>จากอาชีพรอง ()น้อยกว่า10,000 ()10,001-50000 ()50,001-100,000 ()100,001-500,000 ()500,001ขึ้นไป</p>
<p>6.ท่านมีเงินออม (จำนวนเงินฝากที่คงเหลือในสมุดเงินฝาก)</p> <p>() 1. ไม่มี</p> <p>() 2. มี ()น้อยกว่า10,000 ()10,001-50000 ()50,001-100,000 ()100,001-500,000 ()500,001ขึ้นไป</p>
<p>7.ท่านมีหนี้สิน (เงินกู้ ธนาคาร, ธกส., สหกรณ์, กองทุนหมู่บ้าน, กลุ่มออมทรัพย์ ต่างๆ)</p> <p>() 1. ไม่มี</p> <p>() 2. มี ()น้อยกว่า10,000 ()10,001-50000 ()50,001-100,000 ()100,001-500,000 ()500,001ขึ้นไป</p>
<p>8. ท่านมีทรัพย์สิน (ที่ดิน, บ้าน, รถยนต์, รถจักรยานยนต์, อื่น ๆ)</p> <p>() 1. ไม่มี</p> <p>() 2. มี ()น้อยกว่า10,000 ()10,001-50000 ()50,001-100,000 ()100,001-500,000 ()500,001ขึ้นไป</p>
<p>9.ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากแหล่งใด (สามารถ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)</p> <p>() 1. โทรทัศน์ () 2. วิทยุ () 3. หนังสือพิมพ์ () 4. ส่วนราชการ () 5. บุคคลในครอบครัว () 6. เพื่อนบ้าน () 7. อื่นๆ(ระบุ).....</p>
<p>10. ครอบครัวของท่านมีสมาชิก(ในทะเบียนบ้าน) ทั้งหมด คน</p>

ส่วนที่ 2.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่องว่าง ในประเด็นความรู้ความเข้าใจของท่าน ต่อไปนี้
เป็นการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ใช่ หรือไม่ใช่

ข้อที่	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ใช่	ไม่ใช่
1	เศรษฐกิจแบบพอเพียงเป็นการดำเนินชีวิตแบบพออยู่พอกิน ไม่เดือดร้อน ไม่เบียดเบียนตนเอง และผู้อื่น รวมทั้งไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ		
2	การพึ่งพาตนเองเป็นหลัก มุ่งมั่นแก้ไขปัญหาชีวิต ด้วยความอดทน เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง		
3	การดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ถ้าจำเป็นก็เสี่ยงโชคหรือซื้อห่วยบ้าง มาก-น้อยขึ้นอยู่กับรายได้		
4	การปฏิบัติตน พอเหมาะ พอควร ตามศักยภาพในแต่ละช่วงเวลาของตนเอง เป็นการดำเนินตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง		
5	เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงปัญหาในครอบครัวท่านได้ใช้กำลังความคิดสติปัญญา กำลังกาย ในการตัดสินใจอย่างรอบคอบ เป็นการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง		
6	ท่านเลือกที่จะซื้อรถไถนาก่อนด้วยความจำเป็นต้องใช้งานในการดำเนินชีวิต ทั้งๆที่อยากเปลี่ยนรถมอเตอร์ไซด์คันใหม่ เป็นการดำเนินตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง		
7	ท่านร่วมสังสรรค์ ดื่มเหล้ากับเพื่อนบ้าง ไม่ขัดต่อการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง		
8	การที่ท่านเลือกซื้ออาหารมาบริโภคจากตลาดสดดีกว่าจัดหามาทำกินเอง เป็นการดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง		
9	ท่านได้ให้การศึกษาอบรม บุตร หลาน หรือคนในครอบครัวให้เป็นคนดี ไม่ให้สร้างปัญหาและความเดือดร้อนแก่ผู้อื่นเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง		
10	การสมัครใจร่วมกลุ่มกันเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจในรูปแบบสหกรณ์ โดยทุกคนในกลุ่มมีสิทธิ์เท่ากันมีการแบ่งผลประโยชน์ที่ได้รับจากการรวมกลุ่มอย่างเป็นธรรมเป็นแนวทางแก้ปัญหาตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง		

โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่องว่าง ในประเด็นความรู้ความเข้าใจของท่าน ต่อไปนี้
เป็นการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ใช่ หรือ ไม่ใช่

ข้อที่	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ใช่	ไม่ใช่
11	การดำเนินชีวิต ตามหลักของศาสนาที่ตนเองนับถือ การถือคุณ สั่งคมอย่างสม่ำเสมอ เป็นการดำเนินการแนวทางตามปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง		
12	การพูดคุยศึกษาหาความรู้จากผู้มีประสบการณ์หรือแลกเปลี่ยน ความรู้กับเพื่อนบ้านเป็นแนวทางหนึ่งตามปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง		
13	การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรืออนุรักษ์ประเพณีเดิมของ หมู่บ้าน เป็นส่วนหนึ่งวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง		
14	การบุกถางป่าไม้เพื่อจับจองหาพื้นที่ไว้ทำไร่ในครอบครัวของ ตนเองเป็นการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง		
15	การใช้วัสดุที่เหลือจากการเกษตร เช่นฟางข้าว กากถั่วเหลือง ทำ ปุ๋ยอินทรีย์ หรือ ไถกลบตอซังข้าวหญ้าและวัชพืช แทนปุ๋ยเคมีเป็น การลดต้นทุนการผลิต เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตตาม แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง		

ส่วนที่ 2.2 การนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ในการดำเนินชีวิต

โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่องว่าง หลังกิจกรรมต่อไปนี้ ท่านได้นำไปปฏิบัติหรือไม่

ข้อที่	กิจกรรมต่อไปนี้ท่านได้นำไปปฏิบัติหรือไม่	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1	ท่านดำเนินชีวิตแบบพออยู่พอกิน ไม่เบียดเบียนตนเองไม่เบียดเบียนผู้อื่น และไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ		
2	ท่านได้ใช้แรงงานครอบครัวในการทำงานเกษตร มีการช่วยลงแรงเพื่อนบ้านในการทำการเกษตร เพื่อลดต้นทุนในการทำการเกษตร		
3	ท่านได้ปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคในครัวเรือนและแลกเปลี่ยนระหว่างครัวเรือน หรือจำหน่ายส่วนเกิน		
4	เมื่อมีปัญหาเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในครอบครัว ท่านได้ใช้สติปัญญา และเหตุผล ในการตัดสินใจอย่างรอบคอบ		
5	ท่านได้ลด ละ เลิก อบายมุข กิจกรรมฟุ่มเฟือย เช่น คีบสุรา สูบบุหรี่ ซ้อห่วย เป็นต้นเพื่อลดค่าใช้จ่ายให้กับครัวเรือน		
6	ท่านมีการ ค้นหาความถนัดของตนเอง ค้นหาปัญหาครอบครัว กำหนดทิศทางของครอบครัว ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ และประเมินผลตนเอง		
7	ท่านได้ปฏิบัติตนเป็นที่พึ่งของคนในครอบครัว เป็นผู้นำที่ดี เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและอบอุ่นให้แก่ครอบครัวอยู่เสมอ		
8	ท่านได้ นำเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ ไข่ไข่เองดินทดแทนปุ๋ยเคมี เป็นการลดค่าใช้จ่ายและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม		
9	ท่านได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆหรือเข้ารับการฝึกอบรมจาก หน่วยงานราชการหรือเอกชน แล้วนำความรู้ที่นั่นมาเผยแพร่ เกิดประโยชน์แก่ตนเองและหมู่คณะ		
10	ท่านได้มีการจดบันทึกรายรับ-รายจ่ายของครอบครัว		

ข้อที่	กิจกรรมต่อไปนี้ท่านได้นำไปปฏิบัติหรือไม่	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
11	ท่านเป็นผู้แนะนำส่งเสริมให้คนในครอบครัวรู้จักประหยัดเก็บเงินออมไว้เป็นทุน		
12	ท่านได้ร่วมสืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น		
13	ท่านได้ร่วมกลุ่มออมทรัพย์ ร่วมซื้อ ร่วมขาย การแปรรูปอาหาร ในรูปของสหกรณ์		
14	ท่านได้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นแก้ไขปัญหา เช่น ใช้ผลมะละกอกำจัดหอยเชอรี่ ใช้เกลือแกงใส่ยอดมะพร้าวทำให้ลูกตก ไถกลบวัชพืชเป็นปุ๋ยพืชสดแทนปุ๋ยเคมี ฯลฯ		
15	ท่านได้รู้จักว่าจะขายผลผลิตให้กับใคร ราคาเท่าไร ก่อนจะทำการปลูกพืชชนิดนั้นๆ เพื่อป้องกันสินค้าล้นตลาด		

ส่วนที่ 2.3 การนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ประโยชน์กับตนเอง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพียงข้อละ 1 คำตอบ

ข้อ ที่	ระดับการนำแนวทางไปใช้ประโยชน์แก่ ตนเอง	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่ สุด
1	ท่านได้มีการจัดบันทึกรายรับ-รายจ่ายของครอบครัว มากน้อยเพียงใด					
2	ท่านได้มีการออมเงิน มากน้อยเพียงใด					
3	ท่านแนะนำให้สมาชิกในครอบครัวรู้จักการออมเงิน มากน้อยเพียงใด					
4	ท่านมีการประกอบอาชีพเสริม เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว มากน้อยเพียงใด					
5	ท่าน ลด ละ เลิก กิจกรรมฟุ่มเฟือย เช่น คีฬาสุรา สูบบุหรี่ ซื้อหวย เป็นต้นเพื่อลดรายจ่ายให้กับครอบครัว มากน้อยเพียงใด					
6	ท่านเป็นตัวอย่างที่ดีของครอบครัวในดำเนินชีวิตแบบเรียบง่าย สมถะ ได้ มากน้อยเพียงใด					
7	ท่านได้ใช้แรงงานครอบครัว และมีการช่วยลงแรงเพื่อนบ้านในการทำการเกษตร แทนค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงาน มากน้อยเพียงใด					
8	ท่านได้ปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคในครัวเรือนและแลกเปลี่ยนระหว่างครัวเรือน แทนการหาซื้อจากตลาดมากน้อยเพียงใด					
9	เมื่อมีปัญหาเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในครอบครัว ท่านได้ใช้เหตุผล สติปัญญาตัดสินใจอย่างรอบคอบ มากน้อยเพียงใด					
10	ท่านได้นำความรู้จากการสอบถามเพื่อนบ้าน					

หรือผู้มีประสบการณ์(คนเก่งในสาขานั้นๆ) นำมาปรับปรุงพัฒนาการประกอบอาชีพ ท่าน มากน้อยเพียงใด					
--	--	--	--	--	--

ส่วนที่ 3 ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเจ้าหน้าที่

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพียงข้อละ 1 คำตอบ

ข้อ ที่	ความสามารถในการถ่ายทอดหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่ สุด
1	บุคลิกและท่วงทีวาจา					
2	ความแจ่มชัดในน้ำเสียง					
3	การกระตุ้นให้ถามหรือแสดงความคิดเห็น					
4	การสร้างบรรยากาศ					
5	ความเหมาะสมของเนื้อหา					
6	วิธีการถ่ายทอดความรู้					
7	การยกตัวอย่างประกอบการอธิบาย					
8	ความรอบรู้ในหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง					
9	เอกสารประกอบคำบรรยาย					
10	ความเหมาะสมของระยะเวลา					

ขอขอบคุณทุกท่านที่ตอบแบบสอบถาม

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายพงษ์พัฒน์ หมวกทองคำ
วัน เดือน ปีเกิด	22 กุมภาพันธ์ 2508
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
ประวัติการศึกษา	บริหารธุรกิจบัณฑิต (การบริหารทั่วไป) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปี พ.ศ.2538
สถานที่ทำงาน	ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สาขาแม่ทา อำเภอ แม่ทา จังหวัดลำพูน
ตำแหน่ง	หัวหน้าหน่วยอำเภอแม่ทา

